

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 10 (634)

TORONTO, Ontario 1962 — Maironio Metai — kovo (March) mėn. 8 d.

Kaina 10¢

The Lights
of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the
Lithuanian R. C. Cultural Society
of Canada.

Authorized as second class mail by
the Post Office Department, Ottawa,
and for payment of postage in cash.

SAVAITRASTIS

Leidžia
Kanados Lietuvių Katalikų
Kultūros Draugija.

941 Dundas St. W.,
Toronto 3, Ont., Canada
Telefonas 368-6813

Žodžiai ir gyvenimas

Pagerbdami velionį dr. A. Šapoką, pirmąjį vyr. "TŽ" redaktorių, jo pirmųjų mirties metų progą, dedame šį vedamąjį, būdingą jo rūpesčiams. Straipsnis buvo skelbtas "TŽ" 1960 m. kovo 17 d. nr. 11.

1906. II. 13 — 1961. III. 9.

Visose gyvenimo srityse pažangos variklis yra mintis — idėja. Nieko gyvenime naujo neatsiranda, kas anksčiau nesubursta kieno nors galvoje. O kad idėja pasirodytų tikrai naudinga bei naši žmogui ar bendruomenei, ji turi atitikti realioms sąlygoms, turi atitikti realioms priemonėms. Idėjos, kurios neatitinka realioms sąlygoms bei priemonėms pasirodo negyvenimiškos, neįvykdomos iš viso arba bent tuo tarpu, kol tam įgyvendinti bus surasta priemonių. Taip yra visuose mokslo srityse bei technikoje, taip yra visuomeniniame gyvenime. Be tu prisilaukome idėjų, kurios yra utopija arba fantazija. Žmonija nuo baidžiojimo utopijų bei fantazijų raistuose, saugo teorines mokslo žinias, o visuomeniniame gyvenime ji santykiu blavi analize. To klaidžiojimo visdėlto yra nemažai, nes idėjos kyla ne vien tinkamai paruoštose galvose. Dėl to tai pasaulį tiek daug nerealių svarstymų, tiek daug neįvykdomų projektų, tiek daug skundų bei kalbų, kad štai to ar kito dalyko nėra, kad kažkas kažkur netinkamai reikalus nukreipia, kad netinkamai vadovauja. Kritikos bei nepasitenkinimo žodžių visada daug daugiau negu realių ir gyvenamam momentui bei esamoms sąlygoms atitinkančių planų. Ypač ryškiai tai matome visuomeniniuose reikaluose, apie kuriuos kiekvienas turi savo nuomonę, kuriuose dažnas greit pamato negerovių, taisytiųjų dalykų, bet, deja, nekiekvienas pajėgia pateikti toms negerovėms išvesti receptą, o dar rečiau tinkamą, atitinkantį esamas sąlygas ir įmanomas priemones.

Ir mūsų lietuviškosios visuomenės gyvenime matome labai daug šalinčių negerovių, dažnai dėl jų padedujame, daug apie jas kalbame, bet to išganymo recepto vis nesurandame. Visokių negerovių gildinimui, jų analizavimui bei vertinimui daug kas esame pasinešę. Ivariausios organizacijos dažnai aptaria tai savo susirinkimuose bei suvažiavimuose, priima atitinkamas rezoliucijas, bet gyvenimas dėl to nesikeičia. Nesikeičia, nes tose rezoliucijose ar negrįžtamuose spauduose tebūna vien negerovių konstatavimas, jų išryškimas, bet nebūna taiklaus kovos su jomis plano arba iškeltosios idėjos palieka nuošaly nuo mūsų organizacinės struktūros ir nebūna kas įmūšus ją vykdyti. Atseit, beplanuojant nevertinamos atsikėlimo priemonės, realūs galimūmai. Taip ir žūna gražūs sumanymai, taip užmirštami organizacijų nutarimai bei suvažiavimų rezoliucijos.

Kiekvieno sumanymo bei užsimojimo pasisekimo pirmoji sąlyga yra realybės pajautimas. Be to, viskas visada tik žodžiuose. Jų kad ir išreiškiančių skaudžius išgyvenimus, kad ir labai gražių ir klausytojus sujaudinančių, niekad nepakanka. Liks tik prisiminimas kažkieno geros valios pasireiškimo ir tos pačios dejonės.

Visuomeniniai reikalai bei negerovės matomos kasdien, bet užsimojimai jas šalinti pasireiškia dažniausiai organizacinių sambarių laikotarpiais. Nauji planai, iškelti pavienių asmenų, kitiems dažnai pasirodo staigmenos, dažnai jiems svarstyti ir laiko neužtenka arba, be jokio pasirodymo užklupę, kiti dalyviai greitomis nepajėgia jų įvertinti, tad viskas ir lieka vienos galvos planu. Dar blogiau, kai to plano vykdymas tenka ne plano autoriui, bet visai kitiems asmenims, kurie to paties taip giliai nėra išgyvenę ir diskusijos pilnai perprate. Taip planai ir telieka rezoliucijų žodžiuose. Be abejonės, būtų daug geriau, jei visos šalinčios negerovės bei didieji planai būtų išankstai viešai spaudoje pasvarstyti, išryškinti, keliamos mintys išpopuliarintos, sąlygos, galimybės bei priemonės įvertintos. Tada ir sprendimus padaryti būtų lengviau, ir jie gal būtų neliktų vien tušti žodžiai. O savą spaudą juk turime ir jos vartai niekad neužkelti.

PERTVARKOMAS PABALTIOJŲ KRAŠTŲ ŪKIS

Raketiniai orlaiviai ir šnipai.
Pabaltijos sudarys atskirą ūkinę vienetą.

J. GRIKIS

Mūsų korespondentas Švedijoje

Svedų spauda ir visuomenė su dėmesiu ir pasitenkinimu sutiko žinią, kad amerikietis John Glenn sėkmingai erdvėmis apskriejo Žemę. Tai pačia proga spauda kritiškai įvertino vykstančias Rytų-Vakarų erdvių technikos varžybas. Rytams gali būti sunkiai suprantamas dalykas, rašo "Svenska Dagbladet", kad Amerikoje visiškai nesivaržoma skelbti savuosius nepasisekimus. Nors nuo to, laikraščio nuomone, kartais nukentima prestižas, tačiau kaip tik dėl to tasai atvirumas labiau įtikina. Iš to galima spresti, kokią vertę demokratiniams pasauliui turi viešuma ir laisvas žinių perdavimas.

PIRMOJI PREMIJA UZ VIESUMĄ

Panašiai mano ir kitas Stockholm dienraštis "Dagens Nyheter". Tiems, kurie gyvena ir kuria tarp Niujorko ir San Francisco, Glenno kelionė, laikraščio žodžiais, palikusi kiek kartėlio. JAV pirmausios beveik visose technikos srityse. Jau tais laikais, kai rusas kaimietis dar nebuvo beveik matęs automobilio, o vėliau Leninas važinėjo konfiskuotu Rolls Royce, vidutinis amerikietis jau turėjo nuosavą Fordą. Pirmasis, kuriam pavyko į erdvę pakelti už orą sunkesnę važiuoklę, buvo amerikietis. Pirmasis atlikęs neregėto šuolį per Atlantą buvo taip pat amerikietis. Tačiau, kai reikėjo padaryti dar didesnį šuolį aplink žemę, laimėjo "senojo pasaulio" valstybė. JAV-bėms čia turėjo būti pripažinta pirmoji premija kitu požiūriu. Amerikiečiai kelioms erdvėms vyko visiškai viešai. Kai Sov. Sąjunga išdris pasinaudoti tokios rūšies laisve, tik tada bus tikras pagrindas džiaugtis, — pastebėjo "DN".

ZAIDIMAS VYKSTA TOLIAU

Kalbant apie dabartinius JAV-Sov. Sąjungos santykius, tas pats laikraštis taikliai apibūdino kiek anksčiau įvykusį pasikeitimą šnipais. Tokios rūšies įvykiams, esą, neskirtina jokia ypatingai didelė reikšmė. Powsers ir Abello atvejais abi pusės pasinaudojusios tiek, kiek iš to buvo galima padaryti propagandos. Jų išeikimas — jokia auka kuriai nors pusei ar pavoju saugumui. Vieną kartą sučiuptas šnipas artimoje ateityje nenaudingas.

PABALTIOJŲ TŪZŲ POSEDŽIAI VILNIUJE

Vasario 13-14 Vilniuje posedžiavo visu trijų Pabaltijo respublikų "valdanciosios klasės" viršūnėms: kp ck pirmieji sekretoriai, ministrai tarybų pirmininkai, sovachozų pirmininkai, valstybinio plano, mokslinio tyrimo ir kiti "vadovaujantys partiniai ir tarybiniai darbuotojai". Aišku, jie posedžiavo ne vieni, bet prižiū-

rimi "vyresniųjų brolių" iš Maskvos. Tai — Kremliaus valstybinio plano technokratai ir biurokratai: Korobovas, Nikonovas, Furmanas ir už juos mažesni, Posėdį atidarė ir uždarė M. Sumauskas. Buvo svarstyti žemės ūkio mašinų gamybos specializavimo klausimai ir patvirtinti vad. Koordinavimo tarybos nuostatai.

Pirmu požiūriu toks glaudus Pabaltijo respublikų ūkinis bendradarbiavimas galėtų pasirodyti sveikintinas žingsnis savotiško europinio jungimosi linkme. Kas iš to išeis tikrovėje, parodys gyvenimas. Tuo tarpu tenka pabrėžti, jog šis "pabaltietiškojo vienijimosi" užsimojimas nėra vietinės kilmės. Jis pagimdytas Maskvoje, taigi, ir jos naudai, kaip dalis naujo visasąjunginio plano isteigti stambesnius ūkio junginius. Mat, po XXII-o SS kp suvažiavimo visi sovachozai sugrupuoti į 17 stambių ekonominį rajonų, išskyrus Gudiją ir Moldaviją, kurios kažkodėl, veikiausiai tik laikinai, pavadintos "administracinėmis sritimis A ir B". Sustambinti rajonų tikslas — derinti ir planuoti juos sudarantių sovachozų tarybų darbą. Lietuvos, Latvijos ir Estijos sovachozai sudaro vad. "Vakarų" ekonominį rajoną. Idomu, kad jį neišsėdė Gudija, nors pastaruoju metu buvo pastebima tendencija ir ją jungti prie Pabaltijo. Nežinia, ar tatau reikėtų laikyti pabaltietiško komunistų spyrimosi ženklu ar Maskvos baime prilaikyti gudus nuo pabaltietiško įtakos. Taip pat ne-

aišku, kam priklausio Kaliningrado sritis. Kaikurie ženklai, pvz. bendra geležinkelio valdyba, rodytu, jog ji priklausio "Vakarų", t.y. Pabaltijo, ūkinei sričiai. Nors Vilniuje ir nebuvo Kaliningrado partinių bei administracinių atstovų, tačiau jų vardu daug svaresnį žodį galėjo tarti "svečiai" iš Maskvos.

Naujosios Pabaltijo ūkinės srities taryba nuolatine būstine turės Rygoje. Sekantis jos posėdis vyks Taline.

DU ŽINGSNIAI ATGAL — VIENAS PRIEKI

Patirtis moko, jog kiekviena integracija pradžioje neapsieina be kliūčių: darnaus bendradarbiavimo ne iš karto pasiekama. Nėra abejonės, jog pabaltietiško tarpusavio trintį Maskva, pasilikusi arbitro teise, mėgins kiek galima daugiau išnaudoti savo naudai.

Kita vertus, nauju liaudies ūkio pertvarkymu sovietinis režimas patvirtino seną savo taktikos taisyklę. Centralizacijos požiūriu, Chruščiovo sukurti sovachozai buvo du žingsniai atgal, dabar jų sustambinimas — vienas žingsnis priekin.

Ką gi, tai garsioji "dialektikos švytuoklė", kuria komunistai didžiuojasi. Tik sunku suprasti, kodėl ji visiškai neveikia, sakysim, religijos srityje. Pastaruoju metu spaudoje, radijuje ir visuomenės susirinkimuose antireliginė propaganda pasiekė isterijos laipsnį, ir ženklu dar nematyti, kada toji švytuoklė pasisuks atgal.

KANADOS IR JAV SUSIJUNGIMAS

Kanadai ateina apsisprendimų dienos: pasirinkti kelią į JAV ar pasilikti Britų bendruomenėje

GEDIMINAS GALVA

Kanada, antroji valstybė savo teritorija pasaulyje, atrasta 1497 m. anglų ekspedicijos, kuriai vadovavo italas J. Cabot, karališkosios karinės paunksmėje brandinusi tautiškumą ir savistovumą, įšėjo būdų išspręsti dabarties keliamus klausimus. Partijos ugdymo tautiškumą ir savarankiškumą. Liberalų partija, buvusi valdžioje 1935-1957 m., siekė ūkinės laisvės ir glaudesnio saito su JAV-bėmis. Šiuo metu valdantieji pažangieji konservatoriai iš seno žvalgo į senąją tėvynę ir iki šio metu liko ištikimi Britų bendruomenės šalininkai.

Sie užsienio politikos išsišakojimai yra žinomi iš seno. Protarpais jie iškyla paliedami kartėlio. Šiuo metu vėl iškyla Kanados ir JAV suartinimo klausimas. Jis primena 1911 m., kai abu kraštai bandė panaikinti muitų sieną. JAV-bių prez. Taft sutartį pasirašė, bet Kanados parlamentas ją palaidėjo.

KAS VERČIA KANADĄ IR JAV SUARTINTI?

Prieš 50 m. padėtis buvo skirtinga. Anuo metu Kanada teturėjo 7.2 mil. gyv., kai JAV — 92 mil. Šiuo metu Kanados gyventojų skaičius siekia 18.5 mil. ir sudaro 10% JAV gyv. skaičiaus. Per pastaruosius dešimtmečius JAV kapitalas sparčiai plaukė į Kanadą, kurios ūkinį gyvenimą išjudino, tačiau ir sukėlė kaikurių baimės, kad jis nenustelbtų vietinių imonių.

Iki šio metu amerikiečiai idėjo 15 bil. dol. į Kanados ūkį. Pastaraisiais metais, dėl eilės priežasčių, sumažėjo JAV kapitalo olaukimas į Kanadą, nes jis plačiau mostu pasuko į Europą ir kairiuosius kitus kraštus.

Kanadiečiai, ypač nedarbo slėgiami, traukia į JAV. Kasmet atvėksta apie 35.000 gerai paruoštų žinovų. Kanados bedarbiai, pasinaudoję keliautojų lengvatomis, "laikiniai" isikuria JAV, nors ir yra verčiami du kartus per metus atkankyti savo pilietybės kraštą.

KRASTO SAUGUMAS IR BRITANIJOS SVYRAVIMAS

JAV ir Kanada priklauso dau-

Savaitės įvykiai

PRANCŪZIJOS VYRIAUSYBĖ BAIGIA SUSITARTI SU ALŽERIJOS SUKILELIŲ VADOVYBE. Kruvino teroro veiksmai nesiliauja. Slaptoji karinė org-ja telkia prancūzų karių, policiją ir Alžerijos prancūzus. Ji siekia sukludyti paliaubas tarp vyriausybės ir sukilėlių. Prancūzijos kariuomenė tuo būdu išprovokuojama kovoti su iniršusiais alžeriečiais, nors nepajėgia nugalėti patio teroro. Prancūzijos vyriausybė mano, kad kariuomenė liks jai ištikima ir ives tvarką. Plebiscitas dėl Alžerijos ateities numatytas balandžio 8 d. Manoma, kad gyventojai pasisakys už nepriklausomą valstybę sąjungoj su Prancūzija.

JAV ASTRONAUTAS PULK. GLENN po laimingo apskridimo aplink žemę tris kartus tapo tautos herojum. Jis kalbėjo jungtiniame kongreso posėdyje Vašingtone ir pasirodė Niujorko gatvėse, kur sutiko 4.000.000 asmenų minia. Jis taipgi kalbėjo JT posėdy. Gimtame mieste New Concord jį pasitikio visos plačios apylinkės gyventojai. Kelias Nr. 40 pavadintas jo vardu, taip pat viena mokykla.

JAV PREZ. KENNEDY per radiją pareiškė, kad Amerika balandžio mėn. pradės vėl bandyti atominius sprogdinimus ore, jei per šešias savaites nebus pasirašyta su Rusija sutartis draudžianti atominius bandymus. Maskva toki nusistatymą labai puola. Ji pereiną rudenį bandė savo 40 bombų, neatsižvelgdama į nieką. Anglija ir Prancūzija tuojau pareiškė savo pritarimą Amerikai. Vad. pacifistai kelia triukšmą dėl oro nuodijimo ir dėl aiškaus rengimosi karui. Amerikos kariai ragina prezidentą daryti bandymus, kad neatsiliktu nuo rusų ginklavimosi srity. N. Chruščiovas savo radijo kalboje pareiškė sutinkas, kad prieš 18 valstybių galvų konferenciją tartųsi užs. r. ministrai.

V. VOKETIJOS KANCLERIS iškviė savo ambasadorių Maskvoje Kroll pasiaiškinti. Esą ambasadorius perloti nuėjo su savo siūlymais nusileisti Rusijai. Spaudos konferencijoje jis pareiškė pritarimą Chruščiovo nuomonei, kad V. Vokietijai ir Rusijai reikia tartis. Todėl jis ir stengsis suvesti Chruščiovą su Adenaueriu.

KUBOS DIKTATORIUS CASTRO grasina JAV išmesti iš laivyno bazės prie Guantanamo "teisėtu keliu". Taip diktatorius pranešė kitam diktatoriui — Nikitai. Sutartis tarp Kubos ir Amerikos yra pasirašyta 1834 m., pagal kurią Kuba užleidžia šią bazę JAV ir ji galios, kol abi šalys nesutars kitaip. JAV valst. Departamentas sako, kad be Amerikos sutikimo jų niekas iš tos bazės negali išvaryti.

BRITANIJOS PARLAMENTAS priėmė naują imigracijos įstatymą, kuriuo bus suvaržoma imigracija iš Indijos, Pakistano ir vakarinės Indijos. Jis draudžia įvažiuoti imigrantams, kurie neturi darbo garantijos. Faktiniai tai yra rasių diskriminacija ir tai prieš bendruomenės narius.

N. CHRUSČIOVAS TARESI su savo satelitu — R. Vokietijos valdovu Ulbrichtu Berlyno ir Vokietijos reikalu. Kalbėtasi dėl sutarties sudarymo tarp Rusijos ir R. Vokietijos. Vakarai nenori tikėti, kad Nikita dabar išdrįstų daryti tokią sutartį. Faktiniai tai nebūtų sutartis, o Maskvos įsakymas.

AIRIJOS RESPUBLIKONŲ ARMIA — slapta airių organizacija, kuri ilgus metus kovojo už šiaurinės Airijos prijungimą prie Airijos, paleidžiama. Taip pasitvarkė Airijos vyriausybė Dubline.

BRAZILIJOS KAIRIOJI VYRIAUSYBĖ rengiasi nusavinti visas užsieniečių bendroves, bankus, priklausančius kitų valstybių piliečiams. Tai ypač paliestu Amerika ir jos piliečiams.

RAUD. KINIJOS LAKŪNAS su rusišku lėktuvu MIG-15 nusileido Formozoj pas Čiangkaišę. Lakūnas yra apdovanotas 3.000 uncijų aukso, taip kaip nacionalistai kinai yra pažadėję kiekvienam raudonam kiniečiui lakūnui, kuris nusileis su lėktuvu pas juos.

R. BERLYNAS sutiko sovietų Mikojaną labai šaltai. Iš vieno milijono gyventojų jį su Ulbrichtu pasitiko ne daugiau kaip 2-3.000 asmenų. Tai buvo panašu į "laidotuvių procesiją".

KAS NAUJO KANADOJE?

DAUGUMAS KANADIEČIŲ

TIKI, kad skirtingai tarp JA Valstybių ir Rusijos gali būti išspręsti taikiau būdu. Pagal Gallup viešosios nuomonės institutą, 56% kanadiečių tiki, jog taikingas skirtumų išsprendimas yra galimas. 28% mano, kad ne ir 16% neturi jokios tuo reikalu nuomonės.

PAPILDYTOJ RINKIMŲ TAISYKLĖS

pagal naują rinkimų įstatymą, kuris įsigaliojo 1961 m. kovo 23 d. Juo prailginamos balsavimo valandos. Būsimuose rinkimuose bus balsuojama nuo 8 val. ryto iki 7 val. vak. standartiniu laiku ir nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. vasaros laiku. Taip pat sudaromos platesnės galimybės tiems asmenims, kurie numato, kad normalia balsavimo diena bus išvykę, balsuoti anksčiau. Tai galės atlikti šeštadienį ar pirmadienį — savaitę prieš rinkimus. Ankstyvesniuose rinkimuose tiktai nedaugelis galėjo pasinaudoti panašiomis privilegijomis. Pagaliau rinkimuose turės teisę balsuoti ir visi

indėnai. Anksčiau tik nedaugelis jų turėjo tą teisę.

IMIGRANTŲ SUMAZEJIMAS

yrą kritikuojamas visu Kanados ekonomistų. 1961 m. Kanadon atvyko tik 71.689 imigrantai, o išvyko iš Kanados 58.800 asmenys. Gyventojų skaičius esąs vienas pagrindinių elementų ūkinei gerovei kelti.

BIUDŽETO PASKELBIMO

laukiama kovo pabaigoje ar balandžio pradžioje. Manoma, kad šis biudžetą konservatoriai nori priimti rinkiminių vajui. Anksčiau min. pirmininkas galvojo paleisti parlamentą vasario pradžioje ir skelbti rinkimus balandžio 16 d., bet dabar pakeitė nuomonę ir rinkimų data dar nežinoma.

KANADOS DARBO

KONGRESAS pradėjo akciją įtraukti į unijas 1/2 mil. įstaigų tarnautojų, vadinamų "baltarankių". 20 įvairių unijų sudarė komisią, kuri tiria padėtį ir netrukus pradės darbą. Iš visoje Kanadoje esančių 540.000 įstaigų tar-

nautojų tik 75.000 tepriklauso organizuotoms unijoms.

SVEIKATOS SAVAITĖ

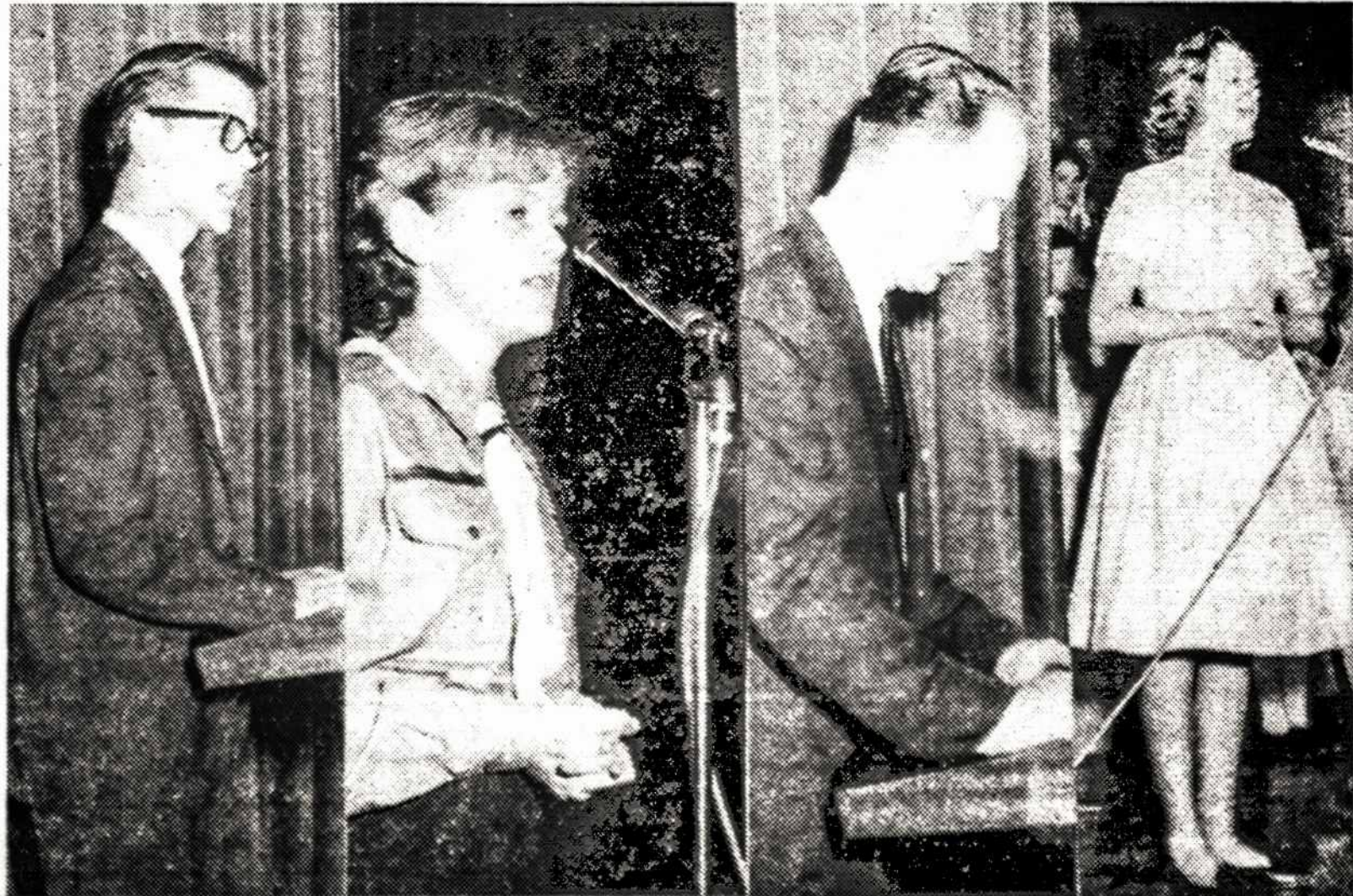
nuo kovo 11 iki 17 d. skelbia Kanados sveikatos sąjunga. Per šią savaitę bus stengiamasi supažindinti gyventojus su naujais gydymo ir apsisaugojimo nuo ligų metodais.

"UŽ DOLERĮ — VISKAS"

— taip kritikuojama Kanados eksporto politika. 1961 m. Kanados eksportas į komunistinius kraštus padidėjo virš \$160 mil. lyginant su 1960 m. Daugiausia eksportuota komunistinė Kinija — už \$115 mil., Kubon — \$25 mil., Sov. Sąjungon — \$23 mil., Lenkijon — \$22 mil., Čekoslovakijon — \$20 mil.

DARBININKŲ

DALYVAVIMO imonių pelne svarbą pabrėžė Ontario liberalų vad. J. Wintermeyer. Esą kur imonėse pelnas dalinamas ir darbininkams, pakyla ir gamyba, o su ja ir ekonominis gyvenimas.

Lietuvos globėjo šv. Kazimiero minėjime Toronte: stud. K. Augustinavičius pranešinėja programą; J. Butaraitė deklamuoja šventosios garbei; šeštad. m.-los ved. J. Gustainis dėsto karaliaus reikšmę mūsų laikams; J. Tumosaitė dainuoja "Naslaiteles dainą".

Tėviškos Žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada
SAVAITRASTIS
Vyr. red. K. Dr. Pr. Gaidamavičius. Pavaduotojas A. Rinkūnas.
Leidžia Kanados Lietuvių Kultūros Draugija. Prenumerata
visur metams \$5.00, pusmečiui \$3.00. Įmokėjė nemaužia \$10. Laikomi
garbės prenumeratoriais. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Rankraščiai taisyti redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai
nebūtinai reiskia redakcijos nuomonę.
941 Dundas Street West • Toronto 3, Ontario • Canada
Telefonas 368-6813.

Mūsų pamestinukai...

V. TALIS

"Tėvų nesidomėjimas lietuviška kyla yra vienas pagrindinių nusikaltimų, privedęs vaikų prie nutautėjimo".
B. Daurorienė, "Draugas", 1962. I. 26.
Mokyti tėvai, negirdėdami savo vaikų kalbant lietuviškai, kaltina kitus ir moko spaudoje, kad jų vaikus globotų ir "padarytų" lietuviškus. Atrodo panašiai, kaip iš atneštų lentų padaryti spintą. Visuomenės vadovai neorganizuoją jaunuolių, mokykla neįmoko... Visi kalti dėl vaikų-jaunuolių nesidomėjimo lietuvių papročiais, kalba, bendravimu. Tie jaunuoliai, dažniausiai, nemoka lietuviškai kalbėti, skaityti gali tik pusiau lietuviškai, pirmo ar antro skryliaus kokybe, neperskaito nei vienos lietuviškos knygos, nes panašiai daro ir jų tėvai. Knygos — jiems "perbrangios", laikraščiai — neįdomūs, partiniai, seni bei kitomis priežastimis "pagristai" neskaityti.
Kiek gero, gražaus, idealizmo, jautrumo tėvai vaikams girdėję apie savo tėvynę iš savo tėvų?

Ar visu vaikai tokioje būklėje? Ne. Yra daug nuolat ateinančių lietuvių jaunuolių susirinkimus, jaunimo chorų, pasilinksminių, mokyklų, organizacijų. Ar kiti tėvai to nežino? Ar jie negali savo vaikams daugiau susirūpinti, nepalikti pamestinukų vietoje? Seima yra lietuviškos išlaikymo tvirtovė ir pagrindas. Skaudūs dvasios šeimose, nors būtų labiausiai mokyti ar bemoksliai, su komikais rankose, be lietuviškos spaudos, be nuolatinio pokalbių apie tėvynę, nelaukianti tvirtos lietuviško charakterio ateityje. Pirmiausia reikia duoti, o paskiau laukti vaisių. Laukinių medžių vaisiai — visada rūgštūs.
Čia nėra vieno tėvo ar vieno vaiko klausimas. Čia yra sunkiausias reikalas, nes pirmiausia eiti prie tėvų, nekrepiančių dėmesio lietuviškiems reikalams, o tik greta to rinkti nuo jų atsokančias skiedras — jų vaikus.

SOVIETAIS PRISIPAŽISTA: VISUR VAGYSTĖS

Gyvenant sovietų ir vokiečių okupacijose, teko pastebėti, kad komunistai buvo bemaž nepaperkami, o naciai — gana minkšti. Pastaruoju metu iš pačių rusų komunistų spaudos matyti, kad korupcija yra isiveržusi ir sovietinė kompanija, kad partiniai pareigūnai leidžiais paperkami. Štai p. m. XI. 16 d. "Pravda" paskelbė, kad komunistas Kraizmanas sušaudytas už spekuliaciją ir valdininkų papirkimą. Jis, valdininkams kyšius duodamas, spekuliuojo maisto produktais ir statybinėmis medžiagomis ir per metus buvo uždirbęs per 400.000 rb. Kiti jo sėbriai, irgi komunistai spekuliantai, nubausti įvairių terminų kalėjimu Leningrade.
Nors 1961. V. 5 d. sov. S-gos Augščiausiasis Sovietas išleido potvarkį "Apie sustiprinimą kovos su ypatingai pavojingais nusikaltimais", o tokiais nusikaltimais laikomi spekuliacija, pralobimas ir valstybinio turto vogimas. Iš sovietinės spaudos matyti, kad "ypatingai pavojingi" nusikaltimai anapult nesumažėjo po to potvarkio išleidimo: vagia ne vien "dykaduoniai" — veltėdžiai ir "privatininkai", bet ir augstnieji komunistai valdininkai. 1961. XI. 26. "Izvestija" atrado didelę aferą su tulinėmis užuolaidomis; pasirodė, kad tekstilės kombinato Frunzės mieste direktorių komunistą papirko spekuliantai Gaze-siffranc ir Epelbaum; fabrikas emė perdaug, ne pagal planą, gausinti tulinių užuolaidų, kurios spekuliantų grupei davė per 3.200.000 rb. pelno. Fabriko direktorius už 32.000 rb. kyšių leido spekuliantams padaryti milžiniškos pelno aferą: vienas fabriko blokas gamino prekes tik spekuliantams. Ryšium su šia aferą buvo teisiškai 54 asmenys: kombinato direktoriaus jo savo spekuliantais; be poros "igimtų" spekuliantų, visi kiti — kompartijos nariai. "Izvestija" 1961. XI. 28. atidengia antrą aferą Kamensk-Sachinskio mieste, Rostovo apyg. Korespondentas rašo: "Kamensk-kombinatams davė mažiau pro-

2.

UTOPIJŲ AMŽIUS

19 š. utopinės mintys kunkuliuvo. Buvo knygų leidyklių, kurios vertėsi vien tik utopinių romanų spausdinimu. Ne tik knygos buvo rašomos ir skaitomos, bet taip pat buvo kuriamos ir utopinės kolonijos. Esu tikras, kad daugelį yra girdėti Brook Farm, Economy, Harmony ir Amana vardai. Utopinių knygų Amerikoje puikiai apžvalga duoda Parringtono savo knygoje "American Dreams". Čia paminėsiu tik porą to šimtmečio atstovų.

Simtmečio gale (1872) pasirodė sarkastiška antiutopija (pvz. čia žmonės baudžiami, kad serga). Ją parašė anglas Samuel Butler ir pavadino "Erewhon" (pabandykite pavadinti atbulai skaityti). Ši knyga tuo idomi, kad ir literatūrinio atžvilgiu vertinga.

Daugiausia itakos Amerikos utopiniams galvojimui turėjo 1888 m. pasirodžiusi Edward Bellamy "Looking Backward". Jei neuitomete ir bibliotekai ir knygu kataloge pažūrėtumėte turimas utopines knygas, atrastumėte: "Looking Further Backward", "Looking Forward", "Berrian's Last Novel". Tai knygos, kurios arba smarkiai giria arba smarkiai puola Bellamy knygą.

"Looking Backward" pasakojimas maždaug toks. Veiksmas prasideda 1887 m. Jaunas Bostono gyventojas Julian West kencia nemiga, kurią didina ir asmeniniai vargai — jis susižiedavęs su gražia Bostono dukra, bet vestuvės įvykė tik tada, kai bus baigtas statyti jų namas. Statybą ji nuolat trukdė visokie streikai. Savo nemigai nugalėti jis pasamdo hipnotiką, kuris jį užmigdo specialiai įrengtame, nuo triukšmo apsaugotame, iš cemento padarytame rūsiu kambariu. Štai jis viena vakarą užmigdomas... ir atsibunda tik už daugiau kaip šimto metų — 2000 metais. Pasirodo, buvo gaisras, kuriame namas sudegęs iki pamatų — visi manė, kad jis irgi žuvs. Jis buvęs taip užhipnotizuotas, kad jo kūnas per tą šimtą metų ne nepaseno. Jis buvo atrastas ir atgaivintas, kai buvo kasami naujam namui pamatai.

Julian West su nuostaba žvelgia į 20 š. galo Bostoną. Telefono pagalba kiekvienam name gali vykti muzikos koncertai; lyjant nereikia lietsargių, nes šaltį atitinka apšildymai; drobiniai stogai lietuvių artėjant. Pinigai panaikinti: kiekvienas pilietytis gauna metų pradžioje kortelę, kuri naudojama pinigų vietoje — už patarnavimą.

Vienas dusetiškas ūkininkas, Linas Lubanas(?), vokiečių buvo verčiamas sušaudyti dėl žydus, kurie jo seima suėmė ir išgabeno į Rusiją. Šis atsisakė. Vokiečiai jį nubaudė. Laikomi gėdė žydai Dusetų saviavaldybės buvo matinami taip, kaip laisvė gyvena lietuvių. Varsitai Sivilas už tai, už protestą dėl žydų naikinimo buvo vokiečių apšmeižtas, apkalintas ir aleistas iš pareigų.

FREDOVAROMAS iš darbų žydų būrys sutiko 11-12 m. lietuviuką su daržoviu maišeliu ant pečių. Žydams pažiūrėjus, geros širdies vaikūnis pradėjo daržoves įsėti dalyti. Vokiečiai sargybiniai jį čia pat nusėdė.
S. KALVARIJOS aplinkėse pas ūkininkus gyveno pasilėpė nemažai žydų. Trakiški kaimė pas vieną ūkininką naciai surado visą Gulbių seimą. Gulbių buvo psichiatrinę ligoninę sušaudyti. Ūkininko nenubaudė tik dėl to, kad visoj Kalvarijoje žinoma savo padomoru Gulbių seimą pasakė, kad tas ūkininkas nežinojęs apie jo žydšką kilmę ir kad jis ten perguleitį tik vieną nakį. Žydus dar slepė šie ūkininkai: Jusaitis, Jackevičius ir kt.

SAULIUOSE dr. J. Jasaitis ir Jasaitienė tarp daugelio kitų išgelbėjo šiuos žydus:
1. Jerzolimskienė, gimnazijos mokytoja žmona, su 2 berniukais 6-8 m. amžiaus. Ji nuvežta arkliais 60 km nuo Šiaulių į ūki pas Jaloveckius, o vėliau perkelta prie Kužių.
2. Kamberienė, dr. Kamberio žmona, su 5 m. amžiaus sūniumi. Ji buvo išvežta arkliais už 75 km pas Zubovus prie Akmenės į Judrelių ūkį, kur išgyveno iki vokiečių pasitraukimo.
3. Čane, naujos metrikos Jane, elektrotechnikos 8 metų dukterį. Ji buvo apgyvendinta pradžioje Šiauliuose, vėliau pas ūkininką Padubysio valsc. Liutkienės globoje ir pagaliau perkelta į Mažeikių apskrityje Bugonų ūkį, kur ir gyveno iki vokiečių pasitraukimo.
4. Frenkelio odo fabrikos darbininke su 2 vaikais. Vyresnysis buvo priglaustas kaimė palei Vaiguvą Šiaulių apskr. Janesnsis pradžioje buvo įkurdintas Šiaulių miesto ligoninėje. Kai buvo patirta, kad ligoninės personalas pradėjo kalbėti apie jo kilmę, skubiai buvo iš ten paimtas ir atiduotas globoti vienai moteriai. Frenkelio odo fabrikos meisterio sūnų, kuris buvo priglaustas ligoninėje, o paskui išvežtas į Vaiguvos vaikų prieglaudą. Jiems reikėjo sudaryti pamestinukų dokumentai.
5. V. Rudnikaitė, Šiaulių žydų gimnazijos direktoriaus dukrelė, 16 metų. Ji apgyvendinta girininko Daugino šeimoje. Tik, deja, savaitę prabėgus, pasiilgusi savųjų, ji sugrįžo į Šiaulių gėd.

6. Vieno Kauno prekybininko sūnų 5 metų amžiaus. Jis buvo atvežtas savo auklės trunkinui iš Kauno, gyveno kur laikė dr. Jasaitis šeimoje, o vėliau perduotas globoti agr. Mikolajūnų kaimui.

proportionaliai nykstančioms prekioms augo Michailenko turtingumas. Kompartijos raikomas paapeikė Michailenko ir tuo byla baigėsi: aplink pilna revizorių akty, kad tai "natūralūs nuostoliai".
Ne be prasmės pirmasis komosolo sekretorius S. Pavlov centro komiteto plenumo pasakė: "Daug mūsų gerų vaikų stipriai gadina valdžia, ir ne tik juos gadina, bet jiems atsiranda tendencijos ir instinktai, neturintieji nieko bendro su komunizmu". Taigi palengva, bet be svyravimų kompartijos kadrai išsigimsta į viską, bet tik ne į idėjinio komunizmo statytojus.
J. Gls.

"Pravda Ukrainai" 1961. XI. 16. rašo apie komunistą Michailenką. Ukrainos mėsos ir žuvies prekybos kontoros viršininkas; revizijos aktai parodė, kad "išdžiūvo" 44 statinės silių, per 8 mėnesius "išgaravo" 8 tonos šviežios žuvies.

DR. ARŪNAS LIULEVIČIUS

BENDRIEJI UTOPIJŲ BRUOZAI?

Perbėgom per keliolika minučių utopijų istoriją. Pamatėme, kad jos stilius kiek keičiasi: anksčiau jos buvo senoji praeityje, dingusiam aukso amžiuje; renesanso metu tolimuose, neįsistūtos kraštuose, gi naujaisiais laikais — kada nors ateityje. Tačiau tai tik paviršutiniai skirtumai. Tad klausiamie:

MŪSŲ SIMTMETYS

Mūsų 20 š. garsesnis antiutopijom, negu utopijom. Nėvenias turbūt esame skaitę Aldous Huxley "Brave New World", George Orwell "1984". Iš tų retų entuziastų utopijų reikia paminėti "Walden Two", išleista 1948 m. Jos autorius yra psichologas B. F. Skinner. Harvard universiteto profesorius (tas pats, kuris pirmas pradėjo naudoti tas "mokymo mašinas", apie kurias dabar daug girdime). "Walden Two" yra tvarka behavioristinės psichologijos dėsniams, pabrėžiant kolektyvinę gyvenimą, auklėjimo reikšmę. Čia yra tik mažą koloniją, tačiau turi tradicinių utopijų savybes — nėra pinigų, privačios nuosavybės.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5. ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5.

ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5.

ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5.

ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5.

ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Užmiršti faktai

LIETUVIAI — NAIKINAMŲ ŽYDŲ GELBĖTOJAI

5.

ŽYDAI IR NEORGANIZUOTA LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Netik idomu, bet ir naudinga pasizvalyti, kas buvo manoma ir daroma šiuo klausimu plačioj Lietuvoj paskirui lietuvių, neorganizuotos lietuviškosios visuomenės. Štai tos srities faktų eilė. Tai bus tik šėselis to, kas padaryta. Visiems faktams aprašyti reikėtų tomu; bet reikėtų, kad ir paduotų žinių žiupsnelis apibūdins vyrausias periferijos nuomones ir nusiteikimus žydų atžvilgiu.
VIEKSNIUSE, tik atėjus vokiečiams ir kilus gandai apie laukiamas persekiojimus, žydai išsislapstė pas kaimų ūkininkus, kurie noriai juos priėmė. Bet tai truko neilgai. Atėjus vienu SS daliniui, jie buvo iš ūkininkų išgaudyti ir uždaryti įiems įrengtame gėd. Esiuinkams pasitraukus, laikinosios vyriausybės komendantas kapt. Mačys žydus iš gėd paleido ir leido jiems gyventi kaip gyvenus savo patalpose. Žydais nuosirdžiai rūpinosi ir Mažeikių apskrityje viršininkas kapt. Jautulis. Jų dėka žydai visoj apskrityje gyveno senoviskai, dar tuo metu, kai daugelis apskrityje žydų jau nebebuvo. Už žydų favorizavimą ir Mačiui ir Jautuliui teko nemaža iš vokiečių nukęsti.
Vieksnių žydus likvidavo rusegė men. antroj pusėj. Dalis jų pabėgo ir prisiglaudė pas ūkininkus. Kairiuosius jų vokiečiai surado ir vietoj sausūdė, o slėpusius juos ūkininkus kažkur išgabeno, ir ju daugiau nebeteko matyti.
ROKISKY netoli geležinkelio stoties vienas ūkininkas slėpė 4 žydus. 1942 m. pavasarį vokiečiai bandžiamas būrys ta ūki kartu su šeimininku ir visa seima už prielankumą žydams sudegino.
KAUNO fortų kapinyne 1944 m. bandžiuo mēn. vokiečiai pradėjo naikinti ten palaidotus nužudytų žydų ir kitų lavonus. Tai turėjo padaryti vokiečių atgabendai iš gėd žydai. Lavonų degin. Nusiipusius darbininkus žydus jų patui tautiečiai turėjo mesti kartu su lavonais į ugnį. Darba pabaigus, vokiečiai pradėjo naikinti visus pėdsakų naikintojus. Nemažą jų žuvo. Kitiems pavyko pasislėpti pas aplinkinius gyventojus. Pasislėpusieji buvo įieškomi ir kaikiurie surasti. Surastus žydus sausūdė, o slėpusius ūkininkus skaudžiai nubaudė.
DUSETOSE vokiečiai, suvare žydus ir gėd, paliko juos saugoti lietuvių pilietybi. Policija leido jiems išeiti lyg dirbtai pas ūkininkus. Žydai, pasinaudodami ta proga, savo vaikūčius išslėpė pas ūkininkus. Sužinoję tai, vokiečiai isakė tuoj surankioti visus žydus. Vienus surado, kitu ne. Vėliau paskelbė isakymą gražinti ir gėd visus žydus.

Perbėgom per keliolika minučių utopijų istoriją. Pamatėme, kad jos stilius kiek keičiasi: anksčiau jos buvo senoji praeityje, dingusiam aukso amžiuje; renesanso metu tolimuose, neįsistūtos kraštuose, gi naujaisiais laikais — kada nors ateityje. Tačiau tai tik paviršutiniai skirtumai. Tad klausiamie:

BENDRIEJI UTOPIJŲ BRUOZAI?

Manysčiau, kad labai ryškūs buvo trys bruozai: 1. utopijų kristalinė simetrija, 2. pasitikejimas auklėjimu ir institucijomis, 3. žiūrėjimas į kolektyvinį gyvenimą, kaip žingsnį į gera.

Kiekviena utopija stengiasi būti atbaigtu kūriniu: su utopija pasibaigia istorija. Daugeliui utopijų autoriui tai ir sudaro nemalumo: kaip pateisinti pačią jų pradžią — argi tokia tobulia visuomenė būtų buvusi iš kelmo išspirta? Sis utopijos atbaigimas atspindi net ir architektūrinėse detalėse: jų pastabejoj, kiek daug dėmesio jamenėjimui ir More skirio sava miestų aprašymui. Utopijos nori būti kaip kristalai — simetriški, nesikeičią.

Antrasis bruozas — didelis pasitikejimas auklėjimu ir institucijomis. Utopijų autoriai yra įsitikinę, kad visuomeninis blogis yra funkcinis: jei kuris nors vargsta, tai kalta ekonominė sistema; jei kuris neįteising

A. ŠAPOKOS RŪPESČIAI RENGIANT SAVĄJĄ ISTORIJĄ

J. JAKSTAS

Minint neužmirštamo Adolfo mirties metines tegalima ramintis vien ta banališka mintimi, kad žmogus ir miręs pasilieka gyvas savo darbuose. A. Šapokos istorijos mokslo darbai, kuriuos jis atliko per trumpą gyvenimą ir nedėkingose aplinkybėse, yra jo neįsilaikomas paminklas. Jie yra vertingas palikimas nepriklausomai Lietuvos laikmečio bei jame vyravusios istoriografinės krypties. A. Šapoka bus jau nuo pat jaunystės supratęs, kad kiekvienas laikas kuria sau istoriją ir tos minties vedinas emė veikti. Jo dideli įnašai gražiai įvertino Z. Ivinskis straipsniu "Adolfo Šapokos darbai Lietuvos istorijos srityje" ("Aidai", nr. 6, 1961). Didžiausias istoriografinis įnašas nepriklausomai Lietuvai yra jo vardu vadinama Lietuvos istorija. Nors iš paviršiaus žiūrint ji atrodo kolektyvinis veikalas, tačiau iš tikrųjų kitų autorių rašytos dalys patarnavo daugiau medžiaga redaktoriui A. Šapokai. Jis savaimeigai perdirbo, perredagavo kiekvieną autorių: jis buvo kiekvieno autorius bendraautorius. Šapokos Lietuvos istorija turi jo asmenybės atspaudą ir palieka nepriklausomos Lietuvos žymus istoriografinis paminklas.

Kaip velioniui vyko sunkus istorijos ruošimo darbas ir kokios mintimis jis šiuo atveju gyveno, gražiai turėjo progos sėkti pagal jo maną ir vieną rašytus laiškus. Mat, užsibrėžus mums, Švietimo ministerijos paraginėjus, rašyti vadovėlių, teko netrukus vykti į vieną studijų tikslais. Bet Šapoka ir ten manė nedavė ramybės ir laisvės vis ragino rašyti kiek galint greičiau paskirtąją dalį. Ta proga jis kiekviename laiške vis tiek kalbėjo apie savo istoriją ir dėstė rūpesčius ir kartais nusivylimus darbu. Man velionies pasakymai istorijos dalykais tiek įspūdingi buvo, kad aš tuojau sumojau saugoti juos atečiai. Tariau sau, tai busiant praversti medžiaga mūsų dabar ruošiamos istorijos istorijai.

Gavęs pernai žinią apie Adolfo mirtį ir kartu paprašytas parašyti šita apie jį, suradau jo laiškus (iš viso 15, rašytų tarp 1934. X. 29, ir 1935. XI. 30.) ir atsidėjus perskaiciau juos, ypač vietas, lietusias "Lietuvos istorija". Minint dabar Jojo mirties metines, sumojau duoti kelias ištraukas, kurios akivaizdžiai parodys "T2" skaitytojams, kokiais rūpesčiais gyveno "Lietuvos istorijos" redaktorius ir kokias kliūti turėjo nugalėti.

VEDAMOSIOS MINTYS IMANTIS DARBO

Iš pat pradžių redaguoti istoriją buvo pavesta P. Sležiui, taip pat jaunam istorikui ir keliais rašiniiais iškilusiam. Jam vadovaujant sudaryta programa ir imta tartis dėl rašymo ir redagavimo. Pasitarimuose Šapoka tuojau išskėlė redaktoriaus ypatingą pareigą derinti autorių rašinius ir juos taip redaguoti, kad išeitu daugiau ar mažiau vieningas vadovėlis. Sležas, rodos, nebuvo linkęs tokio atakingo darbo imtis ir tarėsi tenkintis vien autorių rašinių tvarkytojo pareigomis. Tada redaktoriaus darbas iš Švietimo ministerijos pusės buvo patikėtas Adolfui ir jis man viename pirmųjų laišku (1934. XII. 20.) apie redagavimą šiaip kalbėjo: "Dabar daugiausia tenka suklikti galvą, kaip visi parašysim ir kaip teks galutinai sutvarkyti. Kadangi tai tuo tarpu pavesta man, tai man ir tenka daugiausia rūpintis. Programą senąją Pats, žinoma, turi. Bet tuo tarpu aš galvoju dar kai ką ten pridurti. Būtent: manysčiau tarp kitko, kad būtų gera ten duoti skyrių paaiškinanti, kaip žiūrėti į senosios mūsų kultūros palaikus, kad būsimoji inteligentija, užti-

kusi kur kokią senieną, jau nusi-voktu, kas tai per daiktas, iš kio periodo, kam jis buvo skirtas, kaip jis vertinti; nes dabar dažnai mūsų inteligentas nežino net, kas per daiktas yra pilialkalis ar koks "milžinkapis". Galvoju, kad būtų gera, jei, pav., Puzinas parašytų apie archeologinius palaikus, p. Galaunė apie architektūrinis ir stilių istoriją. Būtų gal gera pridėti skyrių apie pinigus, gal dar apie kareivių ginkluotę ir taktiką. Viską reikėtų iliustruoti. Manau, kad tuo būdu galima būtų paaikškinti ir duoti supratimą apie dabar užtinkamus reikšinius. Juk istorijos mokslo tikslas ir yra svarbiausia duoti supratimą apie nūdienio gyvenimo reikšinių genetinė kilmę. Jei ką turime, reikia žinoti, kaip tai įsigijome, kokia buvo raida nuo senųjų formų prie dabartinių. Bet kyla klausimas, kaip iš to viso sudaryti metodinę vienumą, kurioj vietoj apie tai kalbėti. Labai prašysčiau apgalvoti apie tai ir savo nuomonę parašyti".

Iš duodamos ištraukos aiškėja redaktoriaus gerai supratas genetinis istorijos mokslo pobūdis, kur siekiama siėti praeitis su dabartimi. Šapoka čia lyg nusakė dažnai kartojamą Benedetto Croce tezę, kad kiekviena istorija yra dabarties istorija.

VADOVELIO SUTVARKYMAS

A. Šapoka pagrindiniu redagavimo tikslu laikė vadovėlių taip sutvarkyti, kad jis iš kolektyvinio veikalas virstų vieningu. Apie tai jis laiške (1935. V. 17.) šiaip byloja: "5 žmonių rašytas vadovėlis juk išeitų labai nevienodas, o kai kur (pereinamuose perioduose) net susikirstų, išeitų vadovėlyje nepateisinamas prieštaravimas. O kad vienas autorius akcentuos vieną dalyką, o kitas atsistos ant kitos plokštumos, aišku. Dėl to vadovėlio sutvarkymą aš suprantu ne vien spaudos priežiūra, bet ir perdirbimu ant vieno kulpalo. Čia daug svers ir išlaikymas dalių simetrijos, nes paliekant viską autoriams kiekvienas savo dalyką išplėsi ir vadovėlis išeitų ne 300, bet gal 600 psl. Žodžiu sakant, man atrodo, kad gali tekti beveik viską perdirbti, perrašyti. O tam reikia laiko. Be to reikia, kad ir pradedant tvarkyti būtų jau visi rankraščiai (tik abejojau, ar pasiseks jie surinkti). Kol vadovėlis bus gatavas, aš daugiau nieko nedirbsiu, bet vis dėlto nei 1½ nei 2 mėn. tam darbu negali pakakti. Juk ten be teksto dar bus daug reikalų su visokiais priedais, žemėlapiams, paveikslais, taip kad viskas trukdys". "Aš pats per kokią savaitę baigsiu savo dalį iš viso, bet nuo jos pradėti negalima, nes reikia ją sutrumpinti. Jaučiu, kad išėjo plotoka. Kiek sutrumpinti, paaiškės turint visus rankraščius. Vis dėlto reikėtų pradėti nuo pradžios. Ta, ką esi parašęs, dar kartą perskaityk, galutinai aptvarkyk ir skubiai prišiusk. Padaryk taip! Juk labai svarbi mums ir viena diena".

Kaip matome, redaktoriui teko nelengva dalis suderinti 5 autorių rašinius, išstempiant juos "ant vieno kulpalo". Čia jam teko vargti ne vien su turiniu, bet ir puslapiais, nes kiekvienas autorius jų pagedavo daugiau gauti. O jų nebuvo. Kai aš jam užsiminiau apie 70-80 mano dalies puslapių, jis tuojau atkrito: "Paties daliai skirti tiek nebus galima jokiu būdu". Nusiskundęs ir kitų reikalavimais daugiau puslapių, velionis baigė: "Baisu, kad mokyklos vadovėlis gali atrodyti akademiniu kursu".

SUSIRUPINIMAS VADOVELIO BAIGIMU

Pagal pirmąjį susitarimą su Švietimo ministerija vadovėlis turėjo išeiti (Nukelta į 8 psl.)

Dr. A. Šapoka "T2" redakcijoje 1959 m. lapkričio mėn. darbo metu.

DR. ADOLFAS ŠAPOKA PRISIMINIMŲ ŠVIESOJE

J. KARDELIS

Sena patarlė sako: De mortuis aut bene, aut nihil. Mano gi nuomone, apie mirusius reikia sakyti tik tai teisybę.

Jau vien dėl to, kad apie velionį dr. Adolfą Šapoką ir norint negalima nesakyti nieko. O kalbėti vien gera, kaip to reikalauja patarlė, nėra reikalo, nes apie jį yra pasakyti pakankamai teisybės, ypač tu, kas jį geriau pažino. Aš Velionį pažinau labai mažai, todėl man nedrąsu įtaigiau ir visai tvirtai ką rašyti, nors kun. dr. P. Gaida ir yra pareiškęs pageidavimą.

Dr. Šapokos Lietuvoje nepažinau. Neprisimenu, kad kada būčiau jį net matęs. Apie jį žinojau tik tai iš spaudos. Kiek prisimenu, su juo man pirmą kartą teko susitikti, rodos, Tuebinge kažkokiame bendruomeniniame susirinkime. Tai buvo savotiškai lemtas susitikimas ir pažintis, nes ir Kanadoje beleidžiant išloškųjų dienas, su juo daugiausia esu susitikęs taip pat bendruomeninėse apylostose.

Velionis buvo nuoširdus Kanados Lietuvių Bendruomenės narys ir pastovus jos darbininkas. Likimas taip lėmė, kad Bendruomenėje mudu susitikdavome ne tik kaip bendruomeninės idėjos šalininkai ir gyvendintojai, bet ir kaip redaktoriai. Neatsimenu KLB Krašto Tarybos suvažiavimo, kuriame mums nebūtų užkrautos rezoliucijų komisijos narių pareigos. Čia man daugiausia ir teko su Velioniu susipažinti ir stebėti jo idėjinį pasaulį.

Mano dėmesį patraukė visų pirma dr. A. Šapokos žmoniškumas ir lygus visų lietuvių vertinimas. Man prisimena ne vienas jo reagavimas į aštresnius kaikienu pasisakymus prieš lietuvių bolševikus-komunistus. Jis ne kartą yra pastebėjęs: Ir bolševikai yra lietuviai. Mes nedaug turime žmonių, ir bolševikų neatstumdome. Ir rezoliucijas redaguodamas, jis taip pat vengė aštriųjų išsireikšimų, vesdamas viską į saikingumo bei kultūringumo rėmus.

Kas liečia Benruomenę, jai jis buvo pareiingas ir darbingas. KLB Krašto Tarybos suvažiavimuose mudviem daugiausia tekdavo rašyti rezoliucijų. Kai man, svečio sąlygomis, ne visada Toronte pavykdavo turėti sąlygas, leidžiančias susikaupti ties rezoliucijų paruošimu, dr. A. Šapoka, būdamas namie, iš ryto jau atsi-

Jam labiausiai rūpėjo veiksmų vienybė ir darbas

Žiupsnelis atsiminimų - minčių mūsų didžiojo istoriko
A. Šapokos mirties metinių proga

DR. S. A. BACKIS

Apie Adolfo Šapokos vaidmenį Lietuvos istorijos srityje ir lietuvių gyvenime gražiai aprašė ir aptarė jo mokslo ir visuomeninio publicistinio darbo bendradarbiai — prof. dr. Z. Ivinskis ("T2" 1961. V. 4 d. Nr. 18 ir "Aiduose", 1961 m. Nr. 6, pp. 233-244), prof. S. Masas Sužiedėlis ("T2" 1961. V. 18. V. 25 ir VI. 1 d. Nr. 20, 21, 22) ir Pr. G. su J. Matulioniu ("T2" 1961. III. 16 d. Nr. 11).

Tuose straipsniuose, pasisakydamose yra apibūdinamas A. Šapokos asmuo, jo mokslo darbai bei nuopelnai lietuvių tautai istorijos, kultūros, visuomeninio publicistinio darbo baruose. Čia tepaminėsiu tik vieną kitą dalyką, kurio mažiau žinomi, būtent — nuotaikas, atmosferą, kurioje brendė A. Šapoka ir kuo sielojosi.

LAISVĖS KOVŲ NUOTAIKOS

A. Šapoka atvyko Panevėžio valstybinę gimnaziją 1923 m., kartu su Jonu Šapoka, giminiu, Juozu Dačinsku — inž. J. Dačiū ir Kaziu Dausa. Jis pateko klasei, kur mokėsi jo artimiausias draugas istorikas Paulius Sležas, miręs 1937 m., kun. Alf. Lipnickas-Lipniūnas, miręs 1945 m., poetai-rašytojai K. Inciūra, J. Greičiūnas, inž. Fel. Bielinis, rašas šias eilutes ir kiti. Baigė gimnaziją 1925 m. birželio 12 d. mokytojų tarybos nutarimu gavė abiturientų diplomus.

Praeities perspektyvoje (37 m.) atrodo, kad tai buvo viena gal geriausių abiturientų laidų, kuria Panevėžio valst. gimnazija gali didžiuotis. Ji davė kankinį, šventą žmogų, kun. A. Lipniūną, davė kitus išvardytus asmenis, kurie lietuvių visuomeni žinomi. Iš tos pačios klasės kilęs yra ir kun. K. Barauskas, vienas "Draugo" redaktorių, tik anksčiau palikęs gimnazijos suolo. Tai buvo jauki, darbinga, solidari klasė. Mokytojų turejome gerus — prof. dr. J. Yčą, J. Elisoną, Giedraitienę, M. Grigonį, Bitę—Gabrielę Petkevičaitę, kun. J. Lindę—Dobilą, kun. J. Ruškį, J. Zikarą, klasės auklėtoją bei kitus. Mokiniai visi beveik buvome ūkininkai ar neturtingi ūkininkai — kaimo vaikai. Visi gyvenome Lietuvos Nepriklausomybės kovų prisiminimais, savanorių vyresnių draugų palydėjimu į frontą ar karo mokyklą, išpučiais. Vienas kitas vyresnių klasės draugų dalyvavo ir kovose su lenkais — P. Sležas ir kt. Vienas kitas buvo gimė 1901-1904 m., o dauguma buvo gimė 1905-6-7 m. Visi troškome mokytis ir buvome mokytojų skiepjami gražiais tėvynės meilės pavyzdžiais, lietuvių tautos didybės ir kultūros troškimu bei siekimais. Materialiai gy-

venome vidutiniškai. Beveik visi maitinomės iš namų atsivežtu maistu. Vienas kitas būdavome atleidžiami nuo mokesčio už mokslą, o stipendijų sistema mums dar tuo laiku nebuvo taikoma. Vilkėjome namuose austais ir kaimų siuvėjų pasiūtus drabužius, o kišenpinigiais buvo mūsų tėvų ar artimųjų sunkiai uždirbti ir mums taupomai skatikai. Tai buvo gražūs lietuvių entuziazmo, ryžto, nepaprasto solidarumo, mokslo, pažangos siekimo metai, kai tėvai, artimieji viską aukėjo, kad jų vaikai mokslo įgytų.

NELENGOS MATERIALINĖS SĄLYGOS

Daugeliui nelengvas buvo materialinis gyvenimas, vieną kitą pakirto džioga, o kaikiurie negalėjo rudenį grįžti į augstesnę klasę. Savo klases tarpe ypatingų talentų nematėme, tik apie vieną kitą kuris mokytojas komplimentų pasakydavo, bet jį tai daug dėmesio nekreipėme. Atrodė, jog visi yra išsididus ir tikėjo, jog "kiekvienas yra savo ateities kalvis"... Labiau reikiški K. Inciūra savo poetiniais gabumais, o visi kiti kibolė ir knygas, kartais gal ir per daug vadovėlius pamiršdami. Daugumos, bent išvardintųjų, šūkis buvo daug dirbti, skaityti, siekti "bendro išsilavinimo"... Toks buvo ir A. Šapoka. Gimnaziją jis baigė be trejųjų ir visą laiką priklausė gerųjų mokinių grupei. Savo laikysena, elgesiu buvo ramus, šaltas, malonus, visuo met besispyps. Atrodė turi valios, ryžtingumo ir stiprios sveikatos.

Neatrodė, kad jis lengvas materialines sąlygas turėjo. Lankydamas universitetą Kaune taip pat gyveno iš namų atsivežtu maistu. Juo mane, kartu su P. Sležu, Kaune, atsimenu, vaišino 1927 m. Sportuoti nemėgo. Visuomeniniame darbe buvo uolus ateitininkas, bet atsiskaitinę imtis atakingų pareigų — girdi, jūs senesnieji klasės draugai imkitės pareigų, aš naujokas jūsu tarpe. Rodos ir un-te taip pat laikėsi. Jo rūpestis buvo skaityti, lavintis, kalbų mokytis. Šiuo požiūriu pavyzdys buvo kun. A. Lipniūnas, kuris vienos vasaros atostogų metu atmintinai išmoko visus vieno vokiečių kalbos žodyne žodžius.

SINTEZES ŽMOGUS

Septintoje, aštuntoje klasėje mums daug itakos turėjo ypač kun. J. Lindę—Dobilas ir prof. dr. J. Yčą. Savo plačiom erudicijom, minčių įvairumu ir sugėbėjimais aiškiai, suprantamai jai pareikšti — jie mums diegė idė-

lizmo, žmoniškumo, tolerancijos dvasią, tėvynės meilę, tautinę savigarbą ir tautiškumo bei valstybingumo sąmonę. Taip mūsų tarpe brendė graži sugyvenimo dvasia, konkreti: klausimų svarstymas, pusiausvyra sprendimuose — savybės, kurias gražiai A. Šapoka buvo savyje išpuoselėjęs. Fanatizmas, kraštutinumas mūsų pažiūroms buvo svetimi dalykai. Tokioje tad atmosferoje brendė A. Šapoka, kur buvo nuolatos skiepijami tvirti moralės ir krikščionybės principai. Veidmainingumas, pataikavimas buvo mūsų smerkami dalykai. Teisingumas, tiesumas ir garbė buvo klases draugų tarpe gražūs šūčiai ir siekimai. Teisingumo pavyzdžiu buvo kun. Alf. Lipniūnas bei istorikas P. Sležas, kuris, atrodo, buvo artimiausias A. Šapokos draugas. P. Sležas ir A. Šapoka mūsų tarpe buvo laikomi kritiškiausiais kokiomis nors idėjomis persimti. Juos laikėme kritiškais, o kartais net skeptikais vadindavome. A. Šapoka buvo pusiausvyros žmogus ir karščiutis nemokėjo — vidurio kelio įėjėjo. Buvo justas jį palinkimas dalykus nuodugniai analizuoti ir nesiskubinti su išdėstymu iš vieno kurio fakto. Jis įėjėjo į sintezės ir nesiduodavo lengvai itikinamas. Vėliau tai gražiai reikšė jo istorijos darbuose. Galbūt nebus be itakos likęs dr. J. Yčą, šalia A. Šapokos gimtų palinkimų. Dr. J. Yčą su samojam dažnai pamokų metu reikalaujavo iš mūsų atsakymuose precizijos ir sąmoningai reikalaujavo susiorientuoti tiksliai jo keliamais klausimais ir tiksliai j juos atsakinėti bei paaikškinti, kodėl taip, o ne kitaip reikia klausimus svarstyti ir juos spresti. Ir taip A. Šapoka įėjėjo "lietuvių Lietuvos istorijoje" ir jį rado, nes jo stiprus analitinis ir sintetinis talentas gimdė jo galvoje mintis išsiaiškinti lietuvių tautos praeitį, jos istorijos eigą ir suprasti jos likimą. A. Šapoka lietuviškoms akimis ir lietuviška sąmone įėjėjo sprendimo, paremto elementų visuma, ne atskirais duomenimis.

DIDIEJI RŪPESČIAI

Likimas mane su A. Šapoka išskyrė studijų metu un-te — jis studijavo Kaune, o aš netikėtai atsidūriau Paryžiuje. Vėliau, kai dirbau Kaune, jis važinėjo studijų tikslais Prahon, Stockholm, Vilniun. Susitikdavome retkarčiais. Ryši palaikė, atsiųsdamas savo studijas. Po to, tremtyje atsidūręs, A. Šapoka palaikė korespondencijos santykius, sielodamais Lietuvos reikalais. Labiausiai jam rūpėjo mūsų veiksmų vienybės ir darbo reikalai, lietuviškos išlaisvymas ir Lietuvos likimas. Pastaruoju reikalu ypač jam rūpėjo gera informacija svetimųjų tarpe apie Lietuvą. Tai jis konkrečiai irodė, parašydamas "Lithuania, Country and Nation" (1946 m.) ir "Lithuania Through The Ages" (1948 m.). Jis sielojosi, kad mūsų veiksniai, LDT informacijos darbą gerai organizuotu, iniciatyvos imtusi ką padaryti. Nekartą insistavo, kad reikia rūpintis išleisti dokumentacijos veikalas svetimom kalbom. Jis nuikiai suprato, kad vadinamame Lietuvos išlaisvinimo darbe mums reikia žiūrėti, jog svetimsaliu leidžiamuose žurnaluose, laikraščiuose būtų rašoma apie Lietuvą. Jam atrodė, jog tai geriausias kovos už Lietuvą kelias. Su tais rūpesčiais jis mus paliko. Mirtis negailestingai jauną jį dar išgyvijo tarpo išplėšė. Jis dideli darbas Lietuvos istorijai atliko ir Lietuvai daug nusipelnė.

LIETUVIAI — KARSTU GARBINTOJAI?

Prisimena man Adomo Mickėvičiaus posakis — "Lietuviai yra karstų garbintojai"... Pagalvojau, kazin, ar gyvas būdamas, A. Šapoka buvo supratęs ir įvertinęs, ar jis kartais ne per daug turėjo materialinių sunkumų, jog staiga mirtis jį pakirto. To nežinau, bet klausimą keliu, nes jis aktualus ir kitų mūsų pajėgų atžvilgiu. Nepakanka mirusius pagerbti, reikia pagalvoti, ar gyvieji kultūrininkai, mokslininkai turi pakankamas sąlygas darbą dirbti ir Lietuvai pasitarnauti.

A. Šapoka daug padarė ir daug paliko mums. Tikėtis reikia, kad bus žmoniu, kurie jo srities bare dirbs ir atliks naujus uždavinius. Reikia svetimųjų tarpe Lietuvos istoriją nuvesti, lietuvių tautos valią būti laisva ir nepriklausoma valstybe pareikšti plačiai. Darbas nelengvas, bet didingas. Jį reikia atlikti. A. Šapoka tą darbą dirbo: reikia, kad kiti jį tęstų. Tai bus geriausias ir A. Šapokos pagerbimas ir Lietuvai patarnavimas, kuris velioniui labai rūpėjo. Dėl Lietuvos laisvės kova nelengva, bet galima. Darbininkų reikia. Vienam kovotojui kritus, kiti jo vietoje tą darbą turi test. Tai mūsų kartos likimas ir uždavinys.

TAIKOS SAUGOTOJAI

Šiandien, labiau kaip betkada nuo 1940 metų, mes atiduodame ypatingą pagarbą tiems draugams - Kanados piliečiams Ginkluotose pajėgose, kurie yra pasirengę ginti mūsų laisvės ir gelbsti išsaugoti pasaulio taiką.

DEPARTMENT OF NATIONAL DEFENCE

Valstybinė Samdymo Tarnyba (The National Employment Service) darbdaviams ir darbo jėškantiems nemokamai patarnauja užpildant darbui pareiškimus

Valstybinė Samdymo Tarnyba veikia isame krašte, gali patenkinti kiekvieną darbdavio darbo pareikalavimą, a specialų specialų pusiau igudusių ar nepatyrusių darbininkų, pareigūnų ar profesionalų, pilnam laikui, daliai dienos ar padieniu.

Per Valstybinę Samdymo Įstaigą samdytojas gali gauti didžiausią pasirinkimą iš viso krašto darbo jėškantiųjų.

1961 metais Valstybinė Samdymo Tarnyba surado darbus virš milijono darbininkų be jokių išlaidų, tiek samdytojams, tiek darbininkams.

Valstybinė Samdymo Tarnyba suteikia NEMOKAMAI darbo paiešką pagal visų kategorijų darbininkams. Jauniems žmonėms, jėškantiems savo pirmųjų darbų, senesniems darbininkams, pareigūnams, profesionalams ir moterims, sužalotiems asmenims, žodžiu visiems, kurie jėško darbo, ši įstaiga mielai padės.

Dėl tolimesnį informaciją aplankykite artimiausią Nedarbo Draudimo Komisijos — National Employment — įstaigą.

Lietuviai pasaulyje

JA Valstybės

ATSLIEPKITE OLDENBURGO LIETUVIŲ GIMNAZIJOS DARBUOTOJAI! Susidariusi klasių atstovų grupė ir gavusi daugumos pritarimą nutarė suruošti buvusio Oldenburgo gijos mokytojų ir mokinių suvažiavimą gegužės 5 d. Toronte, Kanadoje, nes čia daugiausia jų gyvena.

Kviečiame dalyvauti visus mokytojus, gimnazistus nuo pirmųjų iki aštuntųjų. Po daugelio metų vėl bus malonu susirinkti draugėn iš įvairių pasaulio kraštų.

Visais informaciniais reikalais prašome kreiptis: Toronte — Edvardas Vališka, 227 Indian Rd., Toronto 3, Ont., tel. RO. 7-5350; Čikagoje: Vilius Vaičiūnaitis, 2851 W. 71st St., Chicago 29, Ill., USA.

LIETUVIŲ FONDUI aukojo: dr. J. Motiejūnas \$1000; kun. P. Patlaba — \$100 ir pažadėjo aukti, kol pasieks \$1000; Liet. Mokytojų S-gos Čikagos skyr. pažadėjo \$1000 artimiausiu laiku. **LIETUVIŲ FONDUI** po \$1000 atsiuntė dr. Ant. ir Al. Lipskiai ir dr. Ad. ir El. Miliai.

LIETUVISKIAUSIAS RAJONAS Čikagoje buvo Bridgeportas. Dabar — Marquette Park. Einant 69 gt. į vakarus nuo Western gatvės matyti lietuviški užrašai: Tulpė, Skalsas, Marginiai, Nida, Kaunas, Palanga, Žemaitija ir tokios lietuvių pavardės, kokias jie turėjo Lietuvoje.

INŽ. J. MIKALAUSKAS iš Bostono paaugojo Liet. profesoriu dr. Jai \$100. **J. GALMINAS** išrinktas BALF-o 100 skyriaus valdybos pirmininku.

MOK. EM JOSEN-JASINSKIENE Phoenix, Ariz., įsteigė šeštą, m-lą neleidama nutauti lietuviškai jaunajai kartai. Vaikučiai išmoko skaityti ir rašyti lietuviškai, o taip pat — padainuoti ir padėkluoti.

PROF. DR. PADALIS, skaitydams paskaitas Arizonos un-te turi progos pakalbėti ir plačiai Amerikos visuomenę apie Lietuvą.

D. PADALIENE pakviesta būti vadove mergaičių korporacijos "Alpha Sigma Alpha" Arizonos un-te.

LIETUVOS NAIKINIMO PARODOS K-TAS praneša, kad paroda gali kviesti organizacijos, klubai arba paskirti asmenys. Paroda nieko nekainuojanti. Rašyti: Aldona Paukštelis — 4122 Drummond St., East Chicago, Ind. USA.

J. PUODZIŲNIENĖ, Grand Rapids, Mich., knyga "Palik ašaras Maskvoj" nupirkti ir padovanoti fondui surinko \$108,50. Ji yra LB apyl. pirmininkė.

Britanija

LIET. TARYBOS suvažiavimas numatomas šaukti balandžio mėn. Londone.

SODYBOJE atostogaus 7 Glasgow lietuviai. Iš Skotijos atvyks vasaroti ir daugiau lietuvių. Iš Birminghamo užsisakė atostogauti 6 lietuviai. Ateina užsakymų ir iš kitų Anglijos vietų. Iš to matyti, kad Anglijos lietuviai savą Sodybą nori išlaikyti savose rankose.

JONAS TACELIAUSKAS, po ilgesnės ligos sausio 28 d. mirė Bradfordo ligoninėje. Gimęs 1905 m. Lan-kupenų km., Vilkaviškio apskr.

Italija

POPIEŽIAUS TELEGRAMA VASARIO 16 PROGA. — Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečiui Lietuva minėjimas Italijoje šiemet buvo ruošiamas tik lietuviams. Romos ir apylinkių lietuvių šią sukaktį minėjo šv. Kazimiero kolegijos patalpose vasario 18 d. Šv. Mišias ir įaujau pamokslą pasakė arkiv. Samorė, kongregacijos ypatingsiems Bažnyčios reikalams sekr. Prisimindamas savo 6 metus Lietuvoje, pastebėjo, kad 1938 m. dalyvavo Kaune Lietuvos Nepriklausomybės dvidešimtmečio minėjime, kai gavo pirmąją savo diplomatinę tarnybę dekoraciją: Gedimino ordina. Užbaigdamas savo žodžius, arkiv. Samorė perskaitė šv. Tėvo telegramą:

"Jo Šventybės popiežius nuosirdžiai priimdamas Romos Lietuvių Bendruomenės pareikštus šūnius meilės jausmus ir prašydams Dievą naujos pagalbos bei pagūdus, ragindamas į uolų krikščionišką gyvenimą ir pilną pasitikėjimo ištvėrninga malda, siunčia visiems broliškio susirinkimo prie Dievo altoriaus dalyviams Nepriklausomybės pašėlbiu metinių progą praplatyti apaštališkąjį palaiminimą. Kardinalas Cioconani".

Po pamaldų salėje sekė minėjimas, kurio metu PLB Italijos Kr. V-bos pirmin. kun. V. Mincevičius tarė žodį.

Minėjime dalyvavo visi Romos ir apylinkių lietuvių, Lietuvos min. prie šv. Sosto J. E. Girdvainis su sekret. St. Lazorajiu, jr.

Kitas išpuodingas minėjimas įvyko Saleziečių gimnazijoje šiaur. Italijoje gyv. lietuviams.

Romos ir Vatikano radijų lietuvių programų vedėjų rūpesčiu buvo suorganizuotos specialios transliacijos.

Minėjimus plačiai aprašė Romos dienraštis "Il Quotidiano" ir Vatikano "L'Osservatore Romano". Eilę straipsnių šia proga paskelbė provin-

cijos laikraščiai.

LIETUVIŲ SALEZIEČIŲ gimnazijos vadovybei Castelnuovo Venezuelos lietuvių atsiuntė atitinkamą pinigų sumą, prašydami, kad gimnazijos varšvietėje, Alpių kalnuose, būtų pastatytas meniškas lietuviškas kryžius. Jų prašymas būsiąs mieliai išpildytas.

Prancūzija

UŽSIENIEČIŲ SESERŲ VIENUOLIŲ KONGRESE, kuris įvyko Paryžiuje, dalyvavo ir lietuviškos seserys: Marcelė, Felicija, M. Ksaveria ir M. Jolanda. Prancišionių ses. vyresnioji davė leidimą ses. M. Jolandai talkinti Liet. Kat. Misijos pastoraciniame darbe Paryžiuje.

J. MATORE-MACIUKAITIS praėitą rudenį dviems mėnesiams buvo išvykęs į Vilnių aplankyti savo motinos. Turėjo progos pavaižinti ir po artimašias Vilniaus apylinkes.

TAUTINIŲ SOKIŲ GRUPE daro repetitijas pas malonius mūsų jaunimo bičiulius skulptorius Martel.

Sokėjų grupę sudaro: D. Eidimintaitė, N. Harer, Martel, A. Martinkaitė, E. Moncyte, A. Pagnier ir D. Paramskaitė; R. Bačkas, M. Donaldas, A. Jasaitis, P. Klimas, P. Liutkus, A. Mončys. Sokių grupei vadovauja skulp. A. Mončys, o akordeonu groja B. Venskuvienė.

Stud. D. Eidimintaitė, E. Moncyte, D. Paramskaitė, N. Harer, A. Jasaitis, P. Liutkus neseniai atvykę iš Amerikos, Kanados ar nuo Cote d'Azur.

Visi studijuoja Paryžiuje.

D. ŽIRGULYTĖ atvyko iš Čikagos dviem mėn. pagilinti prancūzų kalbos studijas, o Z. Mikšys — teatro režisieriaus studijoms.

A. PAGNIER vaidina "Bouffes Parisiens" teatre ESTHER (Racine) pastatyte, o N. Apreleff — Kasireninovaitė — Dostojevskio "CRIME et CHATIMENT" veikalo pastatyte.

P. KLIMAS lankėsi pas savo pažįstamus Amerikoje ir Kanadoje.

SGT. CHEF. J. GRINIUS 15 metų iš tarnavo svetimsalių legijone. Prieš metus laiko sugrįžo į Paryžių. Čia dabar gyvena ir dirba.

A. LIUTKŲ šeima atšventė 25 m. vedybinių gyvenimo sukaktį.

Vokietija

CENTRINIS VASARIO 16 MINEJIMAS. — Vasario 18 d. gražioje Mocar-to Stutgarto dainų halėje susirinko virš 500 lietuvių ir svečių. Minėjimą atidarė Kr. Valdybos pirm. kun. Br. Liubinas. Sveikino: Baden-Wuerttenbergo parlamento pirm. dr. Gurf, viceministeris Schwartz ir Rottenbergo vyskupo atstovas prel. dr. Hufnagel. Dr. Schwartz pabrėžė, kad Vokietijos vyriausybės sluogsniai noriai remia lietuviškąją veiklą ir yra pasiryžę visomis priemonėmis Vokietijoje gyvenantiems lietuviams pagelbėti išlikti lietuviams bei puoselėti lietuviškąją kultūrą. Latvių vardu kalbėjo R. Liepinis, estų — Juku Pent ir lenkų — kan. Julius S. Janusz.

Pagrindinis minėjimo kalbėtojas buvo dr. H. J. Dahmen, kuris labai daug prisidėjo prie minėjimo surengimo. Jis yra Vokiečių — lietuvių s-gos pirm. Minėję daly stiginis kvintetas pagrįžo Stasio Vainiūno kompozicijas. Solistė Panse - Simaniūskytė, palydima pianisto Manfred Gutsherr padainavo 6 liaudies dainas; trys jų — sukomponuotos paskaitininko dr. Dahmen: "O tai deku motiutei", "Vai pūtė pūtė siurys vėjelis" ir "Vai kas sodai do sodeliai". Vasario 16 gijos mokytoja Eliza Gedikaitė padėklamavo Brazilijos "Lietuva iš tolo" ir gijos taut. sokių grupę pašoko įvairius šokius. Išpuodingai atrodė naujieji mergaičių taut. drabužiai, pasiūti H. Montgaberienės. Didelio įvertinimo sulaukė Stutgarto teatro aktorius H. Bender vokiečiai per-

skaitęs Nelės Mazalaitės "Ilgesio le-genda" ir kelis liet. autorių eilėraščius.

Programa užtruko arti 4 val., bet dalyviai nenusibodo; Kr. V-bos pirm. užbaigdamas priminė — "kol lietuviškasis jaunimas lietuviškai meldžiasi ir lietuviškai kalba, kol dainuoja lietuviškas dainas ir šoka taut. šokius, kol Lietuvos padėtis nėra beviltiška". Minėjimą buvo suvaziavę lietuviai net iš 300 km. nuotolio. Išlaidoms padengti tikimasi gauti paramą iš vokiečių vyriausybės.

ANTANAS VITKUS žuvo 1961 m. gruodžio mėn. susisiekinio nelaime. Velionis buvo kiles iš Panevėžio apskr. Rozalimo valsč. Kitaučių kaimo, gim. 1900. II. 26., nevedęs, ūkininkas. Giminių Vokietijoje neturėjo. Palaidotas Bad Zwischenahn bendrose kapinėse.

MYKOLAS RADZEVICIUS, gimęs 1910. IV. 14., Alytuje, po sunkios ligos, mirė 1961 m. gruodžio mėn. Gaudingo sanatorijoje.

Gaudingo sanatorijoje dar tebesigdo 11 lietuvių — 10 vyrų ir 1 moteris.

NCWC NUTRAUKS SAVO VEIKLĄ. — JAV katalikų šalpos organizacija š.m. birželio 30 d. užbaigia savo darbus V. Vokietijoje ir uždaro savo įstaigas. NCWC Vokietijoje pradėjo veikti tuoj po II D. karo, teikdama įvairiausia pagalbą visų tautų katalikams pagėbeliams. BALFO ir atskiri lietuvių santykiai su NCWC buvo visomet nuosirdūs. Ši organizacija lietuviams Vokietijoje ir kitose Europos šalys daug pagelbėjo emigracijos, iš-kūrimo ir šalpos reikaluose.

Pabėgėlių problema V. Vokietijoje dar vis nebaigta. Jų tarpe dar daug vargo ir dailės jų reikalingi pagal-bės. Todėl NCWC veiklos nutraukima reikia apgalvoti. Ji glaudžiai bendradarbiavo su vokiečių katalikų šalpos or-jomis ir, uždarydama savo skyrius Vokietijoje, nebaigtus darbus perduos vokiečių Caritas šalpos srityje ir St. Raphaelssverein emigracijos reikaluose.

LIETUVIŲ EMIGRACIJOS REIKALAI yra sunkūs, nes jų dauguma pa-likti Vokietijoje dėl silpnos sveikatos.

Jei kuris ir mėgina, dažniausiai už-klūva pas konsulatų gydytojus — ir tik nedaugeliui pavyksta emigracines klūtis nugalėti.

Didelio intereso emigruoti reiškia naujai iš Lietuvos atvykusieji. BAL Fas darė įvairiausių žygų, kad bent negavusieji Vokietijos pilietybės būtų pripažinti JT mandatiniais pagėbeliais, kad tuo būtų galima juos emigracijai į JAV registruoti pagal specialų tik pagėbeliams taikoma įstatymą. Deja, tos pastangos nedavė teigiamų pasek-mių. Mat, pagal vokiečių įstatymus naujieji atvykėliai, jei juos žmonos pri-pažintų vokiečiams, yra laikomi vo-kiečiais. Dėl šio įstatyminio nuostato JT Augstasis Komisaras Pabėgėlių Rei-kašams atsisakė pripažinti juos man-datiniais pagėbeliais. Todėl naujieji atvykėliai, norintieji į JAV išvykti gali JAV konsulate registruotis tik kvotų keliu. Kadangi jie yra gimę Lie-tuvoje, o jos kvota labai maža, tai jiems reikės ilgus metus laukti, kol ateis jų eilė.

VOKIETIS JIESKO LIETUVIŲ DRAUGŲ. — Prekybininkas vokie-tis Joest, gyv. Weinheim/Bergstr., kreip-ėsi į Kr. Valdybą su prašymu surasti jo karo metu draugus lietuvius iš 80 lietuvių statybos bataliono. Joest, kartu su dar 5 vokiečiais kariais bu-vo tuomet prikomandiruotas prie šio lietuviškojo dalinio kaip specialistas-ginklininkas. Jo visi 5 vokiečiai drau-gai žuvo — liko tik jis vienas. Po ilgu sovietiškos nelaisvės metų Sibire nese-niai grįžo tėvynėn. Tuomet visas ba-talijonas pateko Rytprūsioje — Sam-lande sovietų nelaisvėn. Jam įdomu,

kaip iš šios nelaisvės yra grįžę jo drau-gai lietuviai. Ypač jį domina kario Sta-sio — pavardės nepažina — likimas.

KARINĖ LIETUVIŲ KUOPA Uhler-borne paminėjo savo 15 metų jubilė-jų. Jos ilgametis vadas yra kpt. Juo-zas Matulaitis. Ši kuopa yra tvarkinga netik kariniui atžvilgiu; ji ir bendruo-meniniuose reikaluose turi daug su-pratimo, remia ir Vasario 16 g-jai re-guliariai. Neseniai vėl paaugojo į 100 DM 100. Kuopoje dar yra keletas lais-vų vietų. Kr. V-ba siūlo lietuviams pa-skubėti paduoti išsidėmimo prašymus, nes į mūsų tautiečių vietas pakliūva sve-timtaliai. Kuopos adresas: 4204 LSCO Commanding Cpt. J. Matulaitis (22b) Post Heidesheim/Rh. Uhlerborn. V. Kr. V. Inf.

Šveicarija

"NEUE ZUERICHER ZEITUNG" bendradarbis, lankąs įvairias Afrikos valstybes, rašo, kad Centrinės Afrikos Federacijos vyriausybės galva, Sir Roy Welensky, esąs lietuvių kilmės. Jo mo-tina esanti kilusi iš Pietų Afrikos, o tėvas — Lietuvos žydas.

Australija

KRASTO V.B.A. sausio 17 d. posė-džio metu pasveikino v-bos sekr. Vy-t. Patašius, neseniai baigus ekonomikos studijas. V. Patašius Krašto v-bo-j yra trečiasis akademikas, baigęs moks-lus Sydney un-te. Pirmieji du: dr. V. Doniela, dabar prof. Newcastle un-te ir inž. Z. Budrikis, einas atsakingas profesines pareigas Perth'e.

Brazilija

"TRIBUNA LATINA" Vasario 16 proga vasario 20 laidojį paskelbė M. Lauvacio ilgoją straipsnį apie Lie-tuvės kančias ir laisvės kovas.

Peru

LIETUVAIŲ MISIJONIERE laisše vienam čikagiečiui rašo:

"Vėl pradėjo užpildinėti laukiniai aplinkumoj. Sužeidė keletą žmonių ir vieną nužudė. Buvo užpuolė ir čia Re-queñojo kareivines. Visa naktį šaudė, kovojo, kol galų gale, laukiniai pasitraukė. Čia nieko nesužeidė, bet nežino, ar sužeidė kurį laukinį. Valstybės įstatymai draudžia užmušti laukinį, bet jei ir užmuštų, jie niekad nepalikia nei sužeistų, nei nukautų — nusineša su savim."

"Neseniai pabėgo nuo laukinių vie-lu moteris, kuri išgyveno pas juos 10 metų (čia viena iš Requenos ir yra puslaukinė). Ją pagrobė mažą mergai-tę. Pirmiausia nudegino kojas, kad ne-galėtų pabėgti. Sako, kad jų yra labai daug, tiesiog turi savo miestelį, kur namai iš palapinių. Valgo miškų žve-rių mėsą: miškų kiaules, įvairių rūšių beždžionės, tigrus ir kt., taipogi laukinius valsius, tam tikros rūšies bulves ir ką gauna pasipiešti aplinkumoj. Miega hamakuose, kur apaciojo dega maža ugnis, kad apsaugoti nuo uodų ir kitokių vabzdžių. Nelaiko ligonių. Jei kuris rimčiau suserga, užmuša ir palieka žvėrimis. Taip pat nelaiko vy-resnio amžiaus moterų — užmuša. Va-pėsi į Kr. Valdybą su prašymu surasti jo karo metu draugus lietuvius iš 80 lietuvių statybos bataliono. Joest, kartu su dar 5 vokiečiais kariais bu-vo tuomet prikomandiruotas prie šio lietuviškojo dalinio kaip specialistas-ginklininkas. Jo visi 5 vokiečiai drau-gai žuvo — liko tik jis vienas. Po ilgu sovietiškos nelaisvės metų Sibire nese-niai grįžo tėvynėn. Tuomet visas ba-talijonas pateko Rytprūsioje — Sam-lande sovietų nelaisvėn. Jam įdomu,

Sesėlės adresas: Maria Sirdies Jė-zaus, F.M.M., Colegio "Maria Imma-culada", Requena, Peru, S.A.
P. Amerikon siunčiant laiškus ne-patartina įdėti dolerių, nes labai daž-nai dingsta. Geriau panaudoti čekius.

Pavergtoje tėvynėje

KOLKIO PIRMININKUI

NEPATINKA SODAI

Jonavos rajono "Lenino keliu" kol-ukio pirm. Povilas Černodolia negali pakesti sodu ir jų žydinčių vaismedžių. Iš visoje apylinkėje garsiu savo didu-mu Vainių topolių jis isakė padaryti roges... mėsliu ir laukus vežti... Su-tvarkę topolius, pradėjo akciją prieš kolūkiečių sodus, augančius jų gyven-tvėse. Praėjusi pavasari atvykę pas kolūkietį Joną Autuką, pirmininkas isakė: "Tu nedrausmingas darbinin-kas! Kirsik savo sodą!" Kolūkietis nepaklausė. Pirmininkas atsiuntė trak-torių medžiams išrauti. Traktoriininkas pasišiurėjęs ir žydinčias vėsnias, pal-i-ko traktorių ir pabėgo... Didysis lie-tuviškųjų medžių priešas Černodolia už traktoriaus vairo pasodinęs savo pa-vaduotoją V. Pinkevičių. Vieną po ki-to jis išrovė žydinčius medžius ir juos suvertė į purvą. Dabar Černodolia siuntinėja rastiškus sakymus kitiems kolūkietiams, reikalaujamas, kad jie iškirštų savo sodus, nes lietuviški sodai rusni Černodoliai truko mecha-niškai darbe laukuose...

UNGURIAM NEKALTI...

Iš visa žuvę Lietuvos parduotuvėse didžiusia paklausą turi rūkyti ungur-iai. Tačiau perkėję ilgus metus ste-vo jų karstėles, ragstokas skonis, ne kiek nepanašus ir rūkyto ungurio. I-šaudus buvo atsekkoma įmantriais iš-sukinėjimais. Vidus vandenu eks-plodavimo valdybos inžinierė techno-logas J. Bolotova kalte suvertė ungur-ius — negerą skonį turi unguriai, gyvenantieji mariose... Neringos žu-vinukstės ūkio meistrai apkaltino dū-mus, nes, girdi, dūmai, išskverbdami ir ungurio mėsa, pakeičia jos skonį... Ungurinis išteisinio valstybinės prek-ės ir prekų kokybės inspekcijos val-dybos atstovas, nuvykęs Nida ir pa-bandęs ungurius išrūkyti pagal tech-nologinio proceso reikalavimus. Dū-mai, pasirodo, taip pat nėra kalti. Un-gurių skonį sugadinavo ilgas laiky-mas rūkymo kameroje, kuriose perže-ma temperatūra...

NETIKI "INKARO" GAMINIAI

"Tiesa" garbina Kauno "Inkarą" kombinato gumine avalyne, atspaus-dindama Vilkaviškio rajono "Draugys-tės" kolūkio kolūkietės Magdės Mat-josaitienės laiską: "1961 m. lapkritio mėnesi Kybartuose nusipirkau botus. Apsiačiau tik trejetą kartų, ir jie išsi-klįjavo ir tiek dalių, iš kiek buvo su-klįjuoti. Ar turi "Inkarą" kombinato brokdarių sąžinę, taip apgaudinėdami vartotojus? Juk jei man būtų iš kiše-nės ištraukę pinigų, juos baustų pa-gal įstatymą. Gal man ir nebūtų taip skaudu mėti pinigų, bet esu 61 me-tų amžiaus. Darbadienių kažin kiek uždirbti jau nepajėgiu. Taigi, ir nu-sprendžiau kreiptis ir redakcija..." Kombinoto direktorius K. Maculevičius, išgirdęs apie skundą, tepasakė: "Persiukite tą avalynę mums. Gal pa-keisime..." Ji, mat, labai tiktų "In-karo" brokdarybos muzėjui..."

MOTIEJUS CEPAS, buv. Vyr. Tri-bunolo civilinio skyriaus pirm., sausio 24 d. mirė Kaune. Velionis buvo vienas žymiausių Lietuvoje veikusių civilinės teisės žinovų.

RASYTOJŲ SAJUNGOS POSĖDIS

Lietuvos rašytojai susirinko apspars-tyti kompartijos XXII suvažiavimo iša-kymų lite atžios kūrėjams. Pagrindi-ni pranešimą "TSKP XXII suvažiavi-mas ir lietuvių tarybinės literatūros uždaviniai" padarė v-bos sekr. K. Am-brasas.

Geriausiais tarybinės poezijos kūr-niais jis laikė E. Miečlaičio "Svetimi akmenys", "Zvaigždžių papėdė", "Sau-lė gintare" ir rusų k. "Žmogus". Jau-nųjų poetų grupėje linksniuojamas J. Marcinkevičius su "Dvidešimtu pa-vasariu", "Krauju ir pelenais", "Pub-licistine poema"; Alg. Baltakis su "Vainio tiltu", Alf. Maldonis su "Vi-duvasariu" ir "Veja vėtra debsėli", Janina Degutytė su "Ugnies lašais" ir "Dienom — dovanom".

Geriausią prozos kūrinių: J. Baltušio "Parduotos vasaros", "Kas dainon ne-sudėta", V. Mykolaičio-Putino "Suki-čiai", J. Simonaitytės "Vilius Kara-fius", "O buvo taip", A. Venclovos "Gimimo diena", II. Korsakienės "Lai-kinoji sostinė", Alf. Bieliausko "Rozės žydi raudonai", J. Apyžaus "Žmogus lieka žmogum", "Ji stiklo kalna", A. Baltruono "Tolimi keliai", J. Paukste-lis "Jaunystė", J. Mikėlinskio apsa-ky-nų rinkinys "Senis po laikrodžių", J. Marcinkevičiaus "Pusis, kuri juokėsi", M. Sluckio "Vėjų pagirėje" ir "Ge-riau mums nesusitikti!"

—Vest—

ONTARIO

SVARBUS PRANEŠIMAS

apie

ONTARIO LIGONINIŲ DRAUDIMA

Rimtai susirgusiam asmeniui yra būtina gauti lovą ligoninėje. Todėl yra gyvybiškai svarbu, kad kiekviena Ontario ligoninių lova būtų naudojama tiksliai tada, kai tai yra absoliučiai reikalinga paciento gydymui. Kiekvienam šios provincijos gyventojui rūpi, kad ligoninių lovos būtų tinkamai panaudojamos.

Tikslu padėti ligoninėms turėti daugiau laisvų lovų...

Komisija dabar leis Ontario Ligoninių Draudimu pasinaudoti ir tiems apdraustiems asmenims, kuriems ligoninių gydymas bus teikiamas kaip ambulatoriniams pacientams, kuriems kitu atveju tektų atsigulti į ligoninę nakčiai.

SVARBU

Šiuo draudimu bus galima pasinaudoti tik tuo atveju, kai ligoninė turės reikalingus įrengimus ir tik po to, kai vietinė ligoninės taryba, ligoninės personalo patarimu, šiuos įrengimus leis panaudoti ambulatorinių pacientų gydymui.

Smulkesni paaiškinimai:

- Draudimas padengs tiksliai ligoninės sąskaitas už medicininius bei chirurginius gydymo procesus, kurie kitu atveju pareikalautų paciento priėmimo į ligoninę. Tokie procesai, pavyzdžiui, galėtų būti tam tikros mažesnės operacijos, electro-shock gydymas, kraujo transfuzijos ir t.t.
- Ar gydymas bus teikiamas ambulatoriniu būdu ar pagalždžius į ligoninę, paliekama ligonio gydytojo nuožiūrai.
- Vizitai į jau veikiančias reguliarias klinikas ligoninių ambulatorijose nėra dengiami.

GREITOSIOS PAGALBOS (Emergency) ambulatorinių pacientų draudimo praplėtimas

Pradedant 1962 m. kovo mėn. 1 dieną, apdraustam asmeniui gaus ligoninės greitąją pagalbą dėl kaulo lūžio laike 24 val. nuo nelaimės atsitikimo, Ontario Ligoninių Draudimas apmokės ir už po to sekančius ambulatorinius patarnavimus, kaip patikrinamieji peršvietimai, gipso pakeitimas bei pašalinimas, ligi kaulo lūžio sugijimo.

Ligoninės gydymas greitosios pagalbos atvejais, kitokiais nei kaulo lūžiai, NEBŪS dengiamas virš pirmojo vizito į ligoninę laike 24 valandų nuo nelaimės.

SVARBU ATSIMINTI

1. Ontario Ligoninių Draudimas ligoninių pacientams apmoka už reguliarius bei normalius ligoninių patarnavimus (operacines naudojimas, Rentgeno spinduliai, vaistai, laboratorijos patarnavimai ir t.t.) standartinio skyrus patalpoje už tiek dienų, kiek tokie patarnavimai reikalingi mediciniskai.
2. Išlaikomi vaikai nustoja būti draudžiami pagal tėvų pažymėjimą, kai jie sulaukia 19 metų amžiaus arba kai susituokio. Tada jie privalo užsiregistruoti atskirai, kaip vedę arba nevedę. Prasymų blankai gaunami visose ligoninėse, daugumoje bankų ir Komisijos įstaigoje.
3. Vedę asmenys privalo mokėti šeimos draudimo mokestį.
4. Ontario Ligoninių Draudimo mokestis pasilieka tas pats: \$2.10 nevedusiems ir \$4.20 šeimai į mėnesį. Dabar pagal šį planą yra apsidraudę virš 6.000.000 Ontario gyventojų (virš 95% viso gyventojų skaičiaus).

Ontario Ligoninių Draudimas NEDENGIA...

- Ligoninių sąskaitų už diagnostinių patarnavimų, kurie nėra gydymo proceso dalimi, arba pagal ku-rinius normaliai ligonio nereikia guld-tyti į ligoninę.
- jokių medicinos, chirurgijos arba pri-vačių slaugymų sąskaitų, į namus duo-damų vaistų, namų priežiūros ar grei-tosios pagalbos bei kitokio transporto sąskaitų.

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION

2195 YONGE STREET, TORONTO 7, ONTARIO

PATARIMAS: Pasilaikykite šį pranešimą savo informacijai ateitčiai.

Laisvosios Kinijos gerovė klesti

Siandien pasaulio spaudos daugiausia figūruoja Raudonoji Kinija, tačiau nereikia pamiršti, kad yra ir kita laisvoji Kinija — Formoza.

Kai komunistinė Kinija šiuo metu badauja, Ciangkaišeko valdome laisvoji Kinija džiaugiasi vienu augščiausių gyvenimo lygiu visoje Azijoje. Formozos sostinėje Taipei gatvės pilnos automobilių, restoranai ir krautuvės pilnos maisto. Statyba vyksta pilnu tempu, auga nauji fabrikai, pastatai, tiesiami nauji keliai. Dirbama žemėje yra aprūpinta vandens atšargom prieš sausras, taip kad kas metai nuimamas du kartų ryžių derlius.

Per praėjusį D. karą net 95% salos pramonės buvo sunaikinta. Be to, tuometinė valdžia nuo 1945 iki 1949 m. kraštą beveik privedė prie katastrofos.

AUGSTAS GYVENIMO LYGIS

Nuo 1949 m., kai sostinė buvo perkelta iš žemyno į Taipei, pažanga ėmė kilti visose gyvenimo srityse. Ekonominis augimas ir atlyginimai padidėjo beveik dvigubai. Gyvenimo lygis šiuo metu Azijoje yra augštesnis tik Japonijoje ir Malajusose.

Aišku, didžiausia tos pažangos priežastimi reikia laikyti JAV paramą. Antrąją vietą lieka gerai ir laisvai planuojama pramonė. JAV išpareigojimai Formozai yra gana dideli. Laivynas saugo salą nuo komunistų užpuolimo, įrengtos aviacijos bazės. Visos Formozos karinės pajėgos yra apginkluotos amerikiečių ginklais. Virš 1000 amerikiečių karininkų vadovauja vietinėms kariuomenės apmokymui.

Komunistai žino, kad Formoza jiems yra gana kietas rėšutas. Nors plotu ta sala ir nėra didelė, bet joje gyvena 11 milijonų kiniečių, kurie yra ne tik griežti antikomunistai, bet ir pasirodę už savo laisvę kariauti. Nors salos valdžia ir nėra visais atžvilgiais demokratiška, tačiau tik jos vadovaujamas kraštas padarė tokią pažangą visose gyvenimo srityse.

DVARININKAMS TIK 7,5 AKRO

Vienu didžiausių Formozos pasisekimu reikia laikyti jų praves-

tą žemės reformą. Visiem bežemiams buvo duota lengvomis sąlygomis pirkti iš dvarininkų žemės, o dvarininkams buvo palikta tik 7,5 akro. Žemės reforma pasinaudojo ¾ visų dabartinių ūkininkų. Tik Japonijoje šiuo metu žemės ūkis tėra augščiausiai pastatytas. Žemės reforma labai pakėlė gerovę. Ryžių derlius nuo 1949 iki 1961 m. padvigubėjo.

Ne tik žemės ūkyje, bet ir kitoje pramonės srityse gamyba padvigubėjo. Eksportuojama įvairių elektros gaminių, stiklo išdirbinių ir kt.

PERDAUG ŽMONIŲ MAŽAI SALAI

Formozoje trūksta užsienio kapitalo. Valdžia daro įvairius palengvinimus investuotojams. Naujai atsidarę ūkio įmonės pirmus penkerius metus atleidžiamos nuo betkokių mokesčių. Tačiau dėl daugelio priežasčių užsienio kapitalo plaukimas į Formozą yra gana lėtas.

Sunki problema — perdidelis gyventojų skaičius. Mažytė Formozos sala iki 1970 m. turės 16 mil. gyventojų. Tada jau reikės importuoti maistą, nes visa dirbama žemė jau naudojama.

Sunkiausia kraštui našta — karinės pajėgos. Net keturi penktadaliai visų valdžios išlaidų eina kariuomenei, kurios skaičius siekia 600.000 vyrų. Jeigu netoks didelis kariuomenės skaičius, krašto gerovė dar labiau pakiltų. Visi ekonoministai ir kariniai ekspertai sutinka, kad ta kariuomenė nėra užtektinai stipri užkariauti komunistinei Kinijai ir yra perdidelė mažam kraštui. Tačiau ji yra reikalinga išlaikyti psichologinei pusiausvyrai.

Anksčiau išsivyravęs nesąžiningumas valdžios aparate paskutiniu laiku buvo pašalintas. Tai patį Ciangkaišeko valdžia buvo kitokia žemėje; ji daug pakrypo geriojo pusėn, kai atsidūrė saloje.

Kokia Formozos ateitis? Tai daug priklausys nuo tarptautinės politikos. Dabartinėmis sąlygomis, atrodo, komunistai vengs ją užkabinėti. Juo labiau, kad ir šioje JT sesijoje jiems nepavyko į JT pakliūti. Patekę į JT jie gali išsirasinti su "neutrality" ir komunistinių valstybių parama "išlaisvinti" Formozą.

NACIŲ ŠULAI TEBEJIEŠKOMI

Praėjo 17 metų nuo karo pabaigos, tačiau V. Vokietijoje tebeveikia įstaiga, kurios tikslas — iširti nacių kriminalistus. Įstaiga turi daug pavarčių ir veiks kol nesužais ir nenuteis visų buvusių nacių nusikaltėlių, iki šiol išvengusių bausmės.

Rusai pareikalavo perduoti jiems gen. Adolf Heusinger. Kuris yra Atlanto S-gos atstovas Vašingtone. Keista, kad tas pats Heusinger anksčiau sovietų kariuomenės vadovu buvo pakviestas Maskvoje kaip garbės svečias. Bet norėdami įnešti nesklaidumų tarp amerikiečių ir vokiečių, sovietai bandė apkaltinti jį kaip nacių nusikaltėlį. Heusinger jau buvo praėjęs visus "skrynius" ir sovietų kaltinimai buvo sutikti su sąsena.

Nacių nusikaltėlių bylos tebevyksta ir dabar. Tai milžiniškas darbas. Vien sąjungininkai, prieš perduodami tą uždavinį vokiečių civilinėm įstaigom, teisė 20.000 nacių karo nusikaltėlių. Iš garsiojo Niurnbergo teismo 24 kaltinamųjų 11 buvo pakarti, 3 išteisinti. Šiuo metu Berlyno Spandau kalėjime yra likę tik 3: Baldur von Schirach, Albert Speer ir Rudolf Hess.

Iš mažesnių valdininkų Niurnberge buvo teisiami 1672, kurių 258 nuteisti mirti, 219 — kalėti visą amžių ir tik 325 buvo išteisinti. Šiuo metu teisiami buvę daugiausia konc. stovyklų pareigūnai ir sargai, kurie pasižymėjo žiaurumais. Daugelis jų pareigūnų dar yra gyvi, tačiau nesurandami. Yra žinoma, pvz., kad Dr. Mengel, buvęs Aušvicio stovyklos gydytojas paspruko P. Amerikon. Dr. Hans Eisele, buvęs nuteistas mirti, vėliau paleistas iš kalėjimo, pabėgė į Egiptą ir ten dirba. Norima jį vėl teisti, tačiau jis nesurandamas.

Yra ir daugiau pabėgusių, ta-

čiau iš lėto ta neapykanta naciam nyksta, nes laikas užgydo žaizdas. Sovietų iškėlimas neonacizmas dabartinėje V. Vokietijoje nerand jokių pritarimo.

KREGŽDUTĖ I dalis

Elementorinis pradatinis mokyklis lietuvių kalbos

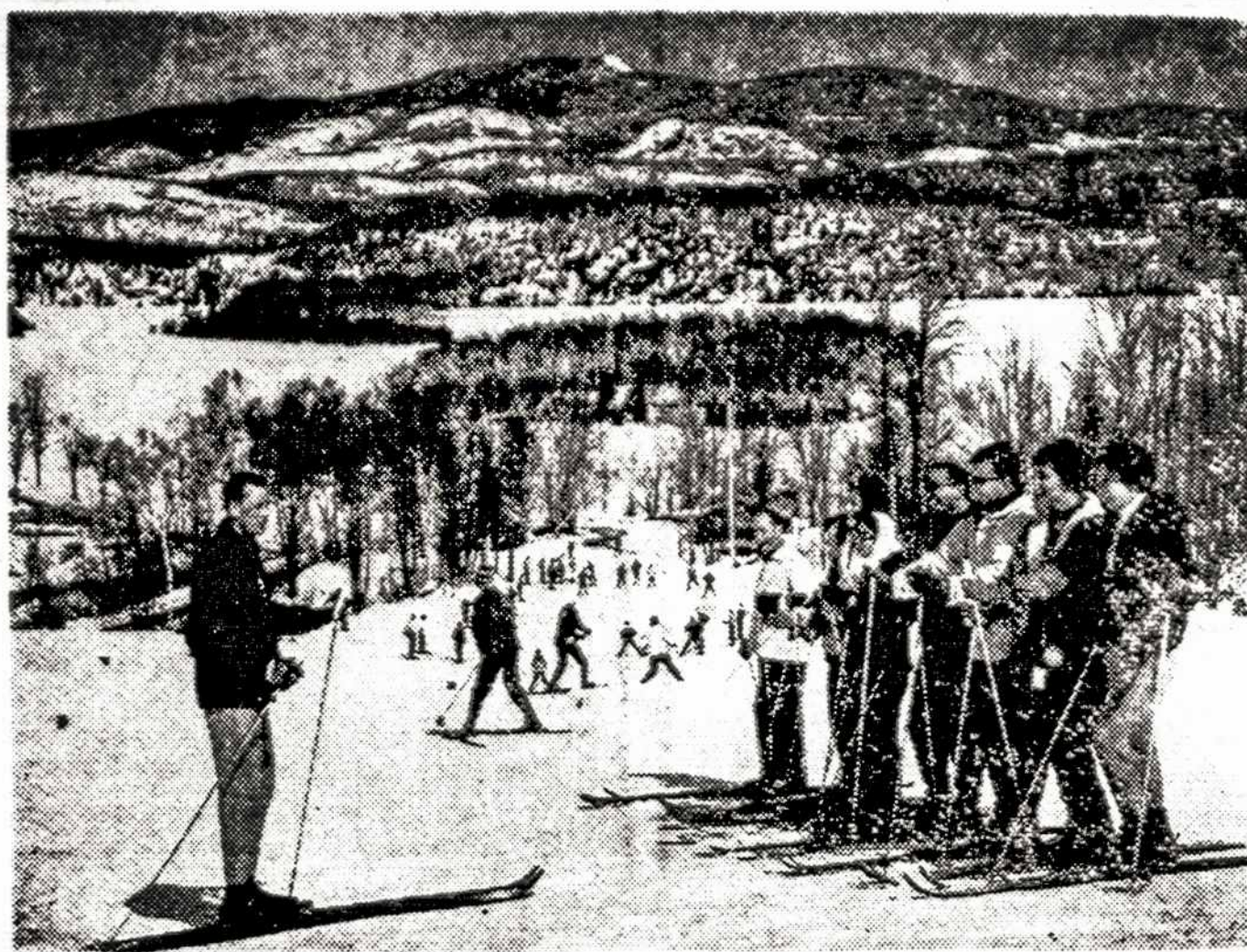
Išleista jau III-čioji laida; plačiai vartojamas šeštadieninėse mokyklose Kanadoje, JAV, Australijoje, Vokietijoje.

Gausiai iliustruotas. Pabaigoje vadovėlio platus paaiškinimas — metodinės pastabos — mokytojų ir tėvams, kaip prieinamiau šiuo vadovėliu naudotis.

Autorius — pedagogas A. Rinkūnas. Kaina \$2.25. Gaunamas sp. b-vė "Žiburiai", 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., ir pas visus lietuviškosios spaudos platintojus.

Tokių pavadinimų pasirodė angli poeto Robert Conquest knyga apie tragišką Pasternako gyvenimą. Knygoje gražia forma pasakojamas visas Pasternako gyvenimas ir gale pridėti oficialūs 9 dokumentai, tarp kurių yra oficialus Pasternako pasmerkimas bei išmetimas iš sovietinių rašytojų sąjungos ir Pasternako laiškas Chruščiovui.

Visas Pasternako gyvenimas buvo drama. Jam reikėjo susidurti ir su totalitarinės valstybės brutalumu ir su vakarietišku naujumu. Apie jį rašoma: "Dr. Zivago — liks vienu didžiausių įvykių literatūros ir moralės istorijoje. Parasyti jį totalitarinėje valstybėje ir paskleisti laisvame pasaulyje galėjo tik tas, kuris turėjo genijaus drąsą".

Kanadoje žiemos gilios ir ilgos, bet sporto mėgėjams malonios

Lenkų savaitraštis apie lietuvius Lenkijoje

Lenkų savaitraštis "Gwiazda Polarna" š.m. II. 17 d. paskelbė idomų ir objektyvių Florian Semanovskio str. "Mniejszość litewska w Polsce" — "Lietuvių mažuma Lenkijoje".

10.000 LIETUVIŲ

Lietuviai Lenkijoje yra mažiausia mažuma — 8-10 tūkstančių — ir ji gyvena daugiausia Lodzės vaivadijos šiaurės vakaruose, būtent: Seinų apskrityje ir dalinai Suvalkų apskr. Lietuvių dauguma kaimiečiai. Seinų mieste yra vyriausioji Lietuvių Visuomeninės ir Kultūrinės Draugijos būstinė. Ta draugija yra iškurti lietuvių visuomenės bei kultūros veikėjų 1957 m. kovo mėn. Pirmasis tos draugijos suvažiavimas įvyko Punske. Punsko gyventojų dauguma — lietuviai; Punksas vadinamas Lenkijoje gyvenančių lietuvių "sostine", nes jame yra gerai įrengti ir valstybės lėšomis išlaikomi lietuvių kultūros namai su didele biblioteka, su lietuvių knygų rinkiniu, su muzikos instrumentais, laudies kostiumais, televizija, laikraščiais, telefonu, rašomąja mašinėle su lietuvišku šriftu ir kt. Tame pat Punske yra valstybinis bendro išsilavinimo licejus — gimnazija su dėstoma liet. kalba ir lietuvių pradžios mokykla. Pirmame minėtos dr. jos suvažiavime dalyvavo, greta vietinių atstovų, lietuvių atstovai iš Varšuvos, Krokuvos, Vroclavo ir Olštyno vaivadijų. Tie nevietiniai lietuviai yra su labai mažomis išimtimis "repatrijantai", emigrantai po II D. karo. Tame suvažiavime išdirbtas, suformuluota programa pažangiai lietuvių kultūrai ir turtingam lietuvių folklorui plėsti; sudarytas lietuviškos dainos ir šokių ansamblis, kuris pirmą kartą jau pasirodė savo įdomia programa tame suvažiavime; po to tas ansamblis ėmė rodytis įvairiomis progomis, pvz. Lenkijos valstybės 1000 metų sukakties proga, artimesniuose kaimuose, Balstogėje ir Varšuvoje.

ORGANIZACIJOS, BIBLIOTEKOS, SKAITYKLOS

Šiuo metu Lietuvių Visuomeninės ir Kultūros draugija turi 31 skyrių ir apie 700 veiklių narių. Seinų apskrityje yra daugiausia tos draugijos skyrių; vienas sky-

rius yra Suvalkų apskr. Kseivianu kaimė ir Varšuvoje — apie 60 veiklių narių ir daugybė simpatikų. Gausiausi skyriai yra Vidugiriuose, Seinuose, Kleivuose, Radziuciuose, Lumbiuose, Joveliškiuose, Agurkuose, Slynakiemiuose, Zvikieliuose, Barbiškiuose, Vaitukiemiuose, Punske, Varšuvoje ir kitose vietovėse. Toje Seinų apskr. dalyje, kur gyvena daug lietuvių, veikia lietuvių sekcijos ir bibliotekos, būtent: Agardnikuose, Smalėnuose, Vidugiriuose ir Kleivuose. Daugely kaimų yra lietuvių skaityklos. Valsitybė bibliotekoms bei skaitykloms Seinų apskrityje įrengti 1959 m. davė per 53.000 zlotų, 1960 m. — 85.000 zlotų, 1961 m. — 80.000 zlotų. Seklyčių veiklai valstybė davė 1959 m. — 20.000, 1960 m. — 94.000 ir 1961 m. — 76.000 zlotų. Seinų apskr. sekcijose bei skaityklose (be Kultūros Rūmų) knygų buvo 1958 m. — 1500 tomai, 1959 m. — 1972 tomai, 1960 m. — 2200 tomai. Paskolytu lietuviškų knygų skaičius nuolat auga: nuo 830 knygų 1958 m. iki 4423 knygų 1959 m. ir 4323 knygų 1960 metais.

ARTISTAI IS SOVIETINES LIETUVOS

I Punksą atvažiuoja artistai iš Lietuvos, kurie čia pasirodo pagal kultūrinį mainų sutartį tarp Lenkijos ir sovietinės Lietuvos. Jie buvo atvažiuoję su programomis į Balstogę ir ta proga lankėsi Punske, kur vietinių lietuvių buvo nuširdžijai ir karštai priimti. Lietuvių apgyventose vietovėse yra 9 pr. mokyklų, kuriose gimtąja kalba mokosi 372 mokiniai (vidutiniškai vienai mokyklai tenka 31 mokinys). Lietuvių gimnazijoje yra 50 mokinių (perpus mažiau negu Vasario 16 gimnazijoje). Be to, yra 11 mokyklų, kur lietuvių kalbos mokoma kaip atskiro dalyko; tose mokyklose yra 498 mokiniai. Tos mokyklos aprūpinamos lietuviškais vadovėliais, Lenkijoje išleistas. Mokyklinės bibliotekose yra 3795 tomai lietuviškos literatūros. 1961 m. tomis knygoms naudojosi 400 mokinių. Mokinių tarpe yra skautų, tvarių lietuviškų.

Kultūros skyrius padeda plėsti, ugdyti liaudies kūrybą, organizuoja parodas, skiria stipendijas.

Aršūs duchoborai

Duchoborų teroras Br. Kolumbijos nesibaigia. Jie, kaip teroristai Prancūzijoje bei Alžirijoje sprogdina viešuosius pastatus, tiltus, geležinkelius. Atvykę Kanadon iš Rusijos 1899 m. duchoborai suskilo į 3 grupes. Nepriklausomieji pasisavino šio krašto gyvenimo būdą, ortodoksai dar laikosi savo papročių, bet yra paklusę Kanados įstatymams ir ramiai gyvena. Trečioji grupė "laisvės sūnūs", kurių yra 2.500, nesilaiko jokių valdžios įstatymų ir sukelia daug vargo Br. Kolumbijos provincinėje valdžiai. Jų nuolatiniai terorai visiems yra grįsę ir siūloma juos perkelti kur nors Kanados šiaurės, kur beveik nėra jokios civilizacijos. Visi eilė duchoborų nubausti ilgomis kalėjimo bausmėmis.

V. K.

Atsivežant i Kanadą ar kelijaujant

jums patars ir padės

V. BAČENAS

FOUR SEASONS TRAVEL LTD.

109 Bloor St. W., Toronto 5

WA. 5-5555

Po darbo LR. 3-3027

Čikagos padangės rūpesčiai

KODEL TAIP NUVAIDINOME?

Čikagoje vyksta daugybė įvairių parengimų. Iš jų vieni geri, kiti tik aplinkiniai, tačiau kas savaitę, tai nežinai ir kurį pasukti. Nieka negali būti visiems geras — tai eini kur labiau širdis traukia. Buvo seniau čia geru teatru, bet viskas nutrūpėjo ir tik prisiminimai bėpaliko. Išsikūrė čia ir įvairių dailininkų, architektų, inžinierių skyriai. Bet koks visų išsididimas, kad be raudonos "kepurės" nebegalima prieiti. Buvo viena karta iš Kanados viešnia, tokia meli, maloni, su savo eksponatais. Buvo čia atvykę įvairių ansamblių, bet vis taip jau paprasta, kad publikos nebesutruauka. Viskas jau taip monotoniška, tik Kalvelis, Oželis ir kelios dainos, kurios per visą tremtį taip ir lydi.

Rengiama savoji opera "Juratė ir Kastytis". Tai didelis laimėjimas. Šiaip jau iš tų visų judėjimų savųjų tarpe kyla įvairių nesantaikų, įtėpimų. Iš šalies žiūrint, atrodo, mūsų Čikagą būk gudrus ir neisvilkį ir visokias organizacijas, kad vėliau netektų bėgti. Žiūrėk, vienos tik rūpi iškaulyti daugiau pinigų, skatinama gerti svaiginamųjų gėrų ir t. t. Paskutinę savaitę atvyko iš Clevelando "Uošvė". Tai laikurie čiagiečiai norėjo po vaidinimo gerai "apkult" visus aktorius. Toks buvo blogas vaidinimas.

Lietuviai aktorai, rašytojai, dailininkai ir kiti turėtų kelti, kas gražu, gera ir moralu, kas tinka mūsų šeimai. Nedera nuodyti jaunimo praetimi, kuri neverta kelti.

Atsitrado čia naujos knygos — Pa-nevėžiečių istorija, Ramovės istorija, rengiama "Mūsų Lietuva". Tai puiku! Bet kur vaikams mokyti knygos?

KO TRŪKSTA MŪSŲ ISEIVIJOS SOSTINĖJE?

Yra šeštad. mokyklų, bet liuanis-tiniai kursai, žymų kalbininkų vedami; yra keli chorai, ansambliai, parapijos, mokyklų, kurių, anot prel. Krupavičiaus, nebegalima vadinti lietuviškomis, yra įvairių jaunimui ratelių ir pilna organizacijų. Gerai, tegu juda, kol nariu turi. Bet dar po 10 metų nei skutelio neliks, jei vieni ir pirmiesiems išskystys. Kiti atsiskirs su šiuo pasauliu, o lietuviški centrai atiteks juodukams. Trūksta lietuviškų susipratimų. Reikia laikyti, kiek galima, vie-noji vietoj ir nepalikti tu brangių milijonais kainavusių lietuviškų įstaigų, parapijų, mokyklų ir bėgti tolyn.

J. Putejas

GRIZO IS VILNAUS

R. Leonaitis, grįžusias į Lietuvą, motina praėitą savaitę grizo iš savo išvykos į Vilnių, kur jį susitikio savo būsi-

maji žentą. Būdamas Vilniuje jį pasituntė Chruščiovui laiška į Maskvą prašydamas jauniesiems leidimo sugrįžti į JAV. Leonaitis betgi, dar prieš išvykdamą pareiškė, kad jeigu leidimas nebūtų gautas, jį pasiliksianti su vyru Lietuvoje. Dėl visko jį išsiųpino iš JAV imigracijos įstaigos grįžimo dokumentus.

R. Leonaitis, kuri išsiuntė visą savo bagažą į Lietuvą, galvodama ten pasilikti, jeigu jai nepavyktų sugrįžti į JAV, kalbėjo apie šį kraštą kaip apie aukštinį galimybių šalį. Prieš išvykdamą jį dirbo kaip pardavėją vienoje universalinėje krautuvėje miesto centre.

J. Ptr.

SULIETUVINTAS VOKIEČIŲ KAREIVIS GRIZO NAMO

Kaip pranešė vasario 23 d. laidoje Čikagos vokiečių dienraštis "Abendpost", i Neumarkt, Vokietijoje esanti bažnytkaimi Burggriesbach im Oberpfälzer, Landkreis Beilngries, iš sov. nelaisvės parvyko namo 44 metų kareivis Leo Hiemer, kuris i kariuomenė buvo mobilizuotas 1941 m. Tada jis buvo 23-ji metai. Dabar jis grįžo susituokęs, žmona ir vaiku vedinas. Ir šio, kaip daugelio kitų vokiečių kareivių odisėja, tampa susieta su Lietuva. Jo ir pavarde sulietuvinta ir žmona Lietaute Aldona ir be abejonės, jis lietuviškai kalba, nors to laikraštis ir nemini. "Abendpost" tebsi, kad jis savo tėvynę dar pasiekė! Be lietuvių pagalbos Hiemer nekada savo tėv. viškes nebūtų išvydęs. "Abendpost'o" žiniomis, pabėgęs iš sovietinės karo nelaisvės, šis kareivis pasiekė Mažąją Lietuvą, kur jis gyventojų buvo nuosirdžiai sutiktas ir nuo žaidų pagydin-tas. Jis priėmė lietuvišką pavardę Viz-girda, pasiskelbė kalpėdėciū, dirbo žemės ūkyje ir vedė lietuviatę Aldona, kuriai dabar 30 metų. Susilaukė sūnaus. Kai Hiemer ėmė rūpintis grįžimu i tėvise, niekas iš sovietinių pareigūnų nenorėjo patikėti, kad jis būtų vokiškos kilmės. Paskutini karta i savo tėvise jis buvo parvykęs atostogų prieš pat karui baigiantis 1944 m. 1946 m. parašęs laiška į namus, kuris kelias savaites metus. Nuo tada namiškaiai nieko apie jį nebegirdėję ir laike jį žuvusiu.

Kai vokiečių kancleris 1955 m. Maskvoje sutarė su Kriemliu dėl vokiečių karo bėlaivių paleidimo, Hiemer sumanė pasinaudoti sudarytomis lengvatomis ir ėmė rūpintis grįžimu i Vokietiją. Pasisekė. Kaip praneša "Abendpost", Hiemer esąs ūkininko sūnus, kurio dar yra du jaunesni broliai. Ir motina dar tebesanti gyva, o tėvas prieš metus žuvo susisiekimo nelaimėje.

J. Ptr.

NASSERIO PAŽADAI ALKANŲ MINIŲ NEPASOTINO

Praėjo 7 metai, kai Nasseris paėmė valdžią Egipte ir 5 metai, kai Sov. Sąjunga liko viniutele Egipto ūkine parama. Krašte jau pilna rusiškų ginklų, pastatyta kelias naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos

atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil.

Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti. Ryžių kainos pakilo 35%, bulvės — 250%.

Prekybos deficitas siekia \$100 mil. per metus. Egiptas savo prekes parduoda komunistų kraštams, bet juose neranda sau reikalingų prekių. Užsienio valiutos atsargos, anksčiau siekusios net \$927 mil., nukrito iki \$45 mil. Iš Nasserio žadamų stebuklų i socialinių reformų neliko nieko, kuo paprastas egiptietis-galetis ža-rotas naujų fabriku, galinga Nilo užtvanka, tačiau paprastos pilietiško alkanas ir su nepasitiekimu žiūri i blankią ateitį. Siandieninė krašto ekonominė padėtis yra tokia, kad nė sovietai su savo techniškais patarėjais jos nebeisprendžia. Maisto kainos pakilo tiek, kad niekas nebeįstengia jo užtektinai nusipirkti

PER VIENĄ VAKARĄ APLINK PASAULĮ

AL. GIMANTAS

Išivaizduokite jauną, savistovą, energingą ir jokioms baimėms nepajūstamą merginą, ką tik apkėliavusią aplink pasaulį! Tai rašytojo F. Neveravičiaus duktė Ina. Toji kelionė, tiesa, užtruko keletą metų. Visa prasidėjo 1958 m. Simpatingoji lietuvių pradeda savąją tarnybą Amerikos Raud. Kryžiuje. Pirmasis paskyrimas — Japonija, Raud. Kryžiaus istaiga vienoje amerikiečių karo aviacijos bazėje. Iš San Francisco, per Havajus, ji pasiekė paskirtąjį tarnybų postą. Po dvejų metų darbotvės Japonijoje, mūsų tautietė siunčiama panašioms pareigoms Korejonoje. Joje praleidžia dar vienerius metus. Pagaliau ateina laikas grįžti namo į JAV. Jaunystės veržlumas ir energija nerimsta. Ji pati sau stato klausimą — kodėl grįžti tuo pat keliu, kodėl nepabandyti JAV pasiekti iš kitos pasaulio pusės — per Niujorką? Atsiranda dar viena namo grįžianti amerikietė mergina ir jos abi sutaria „mažą turistinę kelionę“. Pereitu metų rugsėjo mėn. vokiečių Luft-hansos galingasis spausimasis B-707 pakelia jas iš Tokijo aerodromo ir pasuka vakaruosnia, skubiai palikdamas Tekančios saulės krentas.

Kriaušė šeštadienio vakarą teko išgventi retą malonumą: spalvoto filmo juostoje stebėti drąsios turistės išpučius ekraną. Ji pačiai viską smulkiai aiškinant, matomus vaizdus papildant. Pirmasis sustojimas — Hong Kongas. Egzotiškas, sausakimšai perpildytas žmonėmis ir pastatais didmiesčio. Salia liuksus, prabangos, didžiulis, gal net neapsakomas, skurdas. Kaikurie vaizdai traukti visiškai ten pat, kur ir „Sussie Wong“ Hollywoodo filmas buvo sukamas. Toliau, lėktuvas neša mūsų turistę į Kambodiją. Ir tai vienintelis kraštas, kuriame turėta sunkumų su kalba. Mat, ten vyrauja prancūzų kalba ir angliskai jau žymiai sunkiau susikalbėti. Visur kitur su anglų kalba nebuvo jokių nepatogumų. Iš ten kelionė vyko į Siama, dabar vadina-ma Tailandiją. (Matėte muzikinį filmą „The King and I“? Veiksmas vyko Siame). Toliau sekė Birmos žemė, net Himalajai kalnus siekianti Nepalo karalystė. Kasimiras. Sunku būtų keliais sakiniais čia perduoti visus tuos išpučius, kuriuos susidaro dideli dūmėsiai stebėdamas veiksmą ek-rane, bet jei jie yra pakankamai žavūs filme, ką jau bekalbėti apie išpučius asmenis, kuris pats ten buvo, pergyveno ir viską filmo juostoje bandė užfiksuoti. Ar imanoma žodžiais papasakoti tas di-dingusias budistų šventoves, jų vienuolynus, dievų statulas, kurių vienos gryno aukso, kitos ap-

trauktos tuo kilniu metalu, trečios papuoštos brangakme-niais, išpuoštos dramblio kaulu, geriausios rūšies marmuru ir t.t. Sunku būtų atpasakoti žvilgsnį ir pasaulį iš ant dramblio nugaros įtaisytos sėdynės, kurioje, linguo-tant, krypuojant (toks pats ir vaiz-das), žingine bandai keliauti pri-mityviais keliais. Stai, toliau, ankštų rytą plaukima upe. Ti-kintieji indai pakrašty atlieka sa-vo religinius apsiplovimus. Prie upės vyksta visas gyvenimas. Čia ir prausiamasi, ir skalbiama ir maudomasi ir kiti būtiniausi rei-kaikai atliekami; čia, pakrantėje, deginami ir mirusieji. Va, ekrane moters lavonas. Neturtinga ji. Nė-ra kas pasirūpina mirusia. Du val-džios samdyti tarnautojai atlieka kremavimo darbus. Nesukbėda-mi, nesižadindami, taiso ugnį, daugiau degamos medžiagos už-krauna. Salimais gyvenimas vyksta toliau — kas maudosi, kas lai-veliu irstosi, kas skalbia. Vaizdas praslenka įvairūs jogai, fakirai, gyvųjų kerėtojai. Stai, viename Pastero institute medicinos rei-kaikams laikomos nuodingosios gyvatės, kobros ir dar kitokios. Šerimo laikas. Du tarnautojai, re-gis, niekuo neginkluoti, be jokios apsaugos, sau ramiausiai, bet tik-jiems žinomu būdu, traukia iš gar-dų tuos šliužus, čiumpa už kaklo, prazido ir įstumia gerklės atitin-kamą maistą, vitaminais pastip-rinta. Smalsių žiūrovų čia niekad nestinga.

Ekraną jau Egiptas. Kairo miestas. Gražus, modernus ir di-delis. Beveik jo priemiesčiuose ir garsiosios piramidės, sfinksai. Dy-kumų smėlį beveik gali pajusti, toks realus. Taip arti esant, būti-nas šuolis ir į Sventąją Žemę. Je-ruزالė, Betlėjus, Mirties jūra. Vi-sa tik iš arabų pusės. Jei turis-tas ižengs į izraelišką teritori-ją, jo nebeįsileis joks arabiškas kraštas. Tokia yra šios dienos re-alybė. Su filmo kamera tyliai slenkame augštvn siaura gatvele, tai Kryžiaus kelias ir Golgota. Iš kitos augštvos stebime Sventąją miestą, kurio senamiestis, toks pat, regis, visai nepasikeitęs dar nuo to laiko, kai Išganytojas min-dė gatvių grindinį.

Tą patį vakarą jau nespėjome pamatyti filmų iš Turkijos, Grai-kijos, Italijos, Prancūzijos ir Anglijos, bet buvo nemažai idom-ųjų stebėti Ispaniją, Portugaliją, Gibraltarą, Maroką. Bulių kovą Ispanijoje ir Portugalijoje. Ne-maža skirtumų. Ispanijoje matosi islamiškosios kultūros liekanai, ypač tas ryškų architektūroje. Vi-ta ta kelionė nuo Tokijo iki Niud-jorko užtruko septynetą mėnesių.

Galime tvirtinti, kad lietuvių tarpe nedaug rasime asmenų, tiek

Sudburio Tumo-Vaizganto šeštadienios mokyklos mokiniai su mokytojais. Iš kairės į dešinę sėdi mokytojai: L. Remeikienė, J. Gabrėnienė, kun. A. Sabas ir mokyklos vedėja M. Venskėvičienė.

WINNIPEG, Man.

NAUJOS VALDYBOS NAUJOVIKAS MINEJIMAS. — Vasario 18 d. naujoji KLB apyl. v-ba surengė Vasa-rio 16 minėjimą. Tenka džiaugtis, kad ji, jau pačioje pradžioje, sugebėjo su-burti įvairias lietuviškas jėgas siam bendram darbui.

Vasario 16 d. vakare per Winnipeg radio stotį CKSB St. Boniface, buvo lietuviška programa. Vas. 18 d., 11 v., prisirinko pilnutėlė lietuvių šv. Kazi-miero bažnyčia, kur parapijos kleb-kun. J. Bertušius atlaikė pamaldas. Pa-maldų metu J. Demereckas laikė Lie-tuvos trispalvę, o jos garbės sargyboje stovėjo keturios lietuviškos, apsirėn-gusios taut. drabužiais. Po pamaldų visi rinkosi į parapijos salę. L. e. Tautos Fondo įgaliotinio par. M. Sarauskas priminė aukas, parduvinę ženkliu-kus ir „Lietuvio pasus“ TF surinkta \$112.21. Minėjimą atidarė v-bos pirm. agr. J. Malinauskas. Programai vado-vauti pakviestas apyl. kultūros rei-kaikų ved. Eug. Kalasauskas. Po trumpo žodžio jis pasako eilėrašį „Lietu-viškam žodžiui“ — Brazdžio. Grupė mažų mergaičių pasako „Sintė mane motinėle“. Po trumpos pertraukos, lie-tuvių moterių dainos grupė, vad. mo-kyt. V. Smažienės, padainuoja keletą dainų. Dainų grupę sudaro: G. Galina-tienė, H. Barkauskaitė, E. Januskienė, W. Barkauskaitė, Br. Bujokienė, M. Januskienė, Vida Strikaitė ir Lu-koševičiūtė. Vyt. Galinaitis ju dainas

daug keliavusių ir pasaulį mačiusių, kaip mūsų minėtoji Ina Ne-veravičiūtė. Jos varda galima dra-siai dėti prie tokių žymių keliau-tojų, kaip M. Sakčius, V. Uždavi-nys, T. Ivanauskas, K. Aris. Tai vis vyrai, daugis, išsigrūdę. Ma-soji turistė tikrai gali garbę teik-ti lietuvių material, kuri ne-vieną sprindžiu nenori nusileisti vyriškai drasai ir išvermei. Beje, čia galima pažymėti, kad nemaža dalį pietinės Amerikos Ina jau buvo apkeliausi dar prieš pasky-rimą Japonijon. Kas numatyta ateičiai? Kokie planai? — Diplo-matinė tarnyba JAV Valstybės depart. konsulariniame skyriuje. Norėtu patekti į Indoneziją, bet čia galutinį žodį tars jau Vasing-tonas.

TAUTOS FONDUI per Vasario 16 minėjimą Winnipeg surengta: po \$10: dr. E. Gedgaudis; po \$5: J. Čingai, A. Genys, J. Januska, V. Januska, J. Kve-daras, M. Sarauskas, J. Vaitiekūnas; po \$4: inž. Ad. Maciūnas; po \$3: kun. J. Bertušius, St. Dujokas, J. Demereckas, Eug. Kalasauskas, J. Malinauskas, dr. Pr. Vytė; 2.16 ct. J. Timmerman; po \$2: J. Mikalaitis, K. Ramanauskas, J. Smilga, L. Stanis, V. Strikaitis, M. Zavadskas, P. Ziminskis; 1.05 ct. P. Bagdonas; po \$1: Al. Balčiūnas, L. Bartinkas, M. Bukauskas, E. Dau-barienė, P. Galminas, Vyt. Galinaitis, A. Jančiukas, M. Januska, Jurgelėvi-čius, Januskienė, J. Kvedar, Ant. Kun-caitis, A. Kvietinskis, Vyt. Kriščiūnas, Br. Lukosevičius, A. Lingė, O. Lenienė, T. Lukas, J. Malinauskas, Morozienė, A. Radzevičius, V. Rutkauskas, V. Stankevičius, K. Stonkus, V. Serksnys, Br. Valaitis, V. Zavadskienė ir K. Zen-telis. Viso — \$112.21. Visiems auko-tojams nuosirdi padėka.

M. Sarauskas
L. e. Tautos Fondo atstovo p. Wpg.

įrašė juoston.
I sceną išėjo 7 m. Vida Balčiūnaitė ir padeklamavo Ralės Vaivarytės „Tė-viškelės takais“. Visi stebėjosi jos ge-ra atmintimi: eilėrašius užtruko apie 10 min. ir niekur nesuklydo.

Taut. šokių grupė, vad. mokyk. J. Kriščiūnienės, akordeonu palydint K. Stonkui, pasako Rugelius ir kt. šokius. Nijolė, Ziminskaitė pasakė eilėrašį „Lietuva“. Lina Čingaitė paskambino pianinu, o po jos Eug. Kalasauskas pasakė „Paskutinį pasmerkto miriop žo-dį“ — Brazdžio. Dr. Alf. Jauniškio dūdelė, kuri pasirodė ir televizijoje, pasako keletą dalykelių.

Tenka nūdzūgti, kad ir Winnipegas jau turi stiprią tautinių šokių grupę, kuri galėtų ir svetimačių programo-je lietuviams atstovauti. Ja sudaro: Ald. Rutkauskienė, Vida Strikaitė, H. Barkauskaitė, W. Barkauskaitė ir Danutė Demereckaitė. Iš vyrų: J. Ma-linauskas, V. Stankevičius, C. Jankauskas, V. Rutkauskas ir T. Lukas.

Programai pasibaigus apyl. pirm. agr. J. Malinauskas visiems programos dalyviams, o taip pat ir atsilankiusiems nuosirdžiai dėkojo ir minėjimo užda-rymo kalba baigė poeto žodžiais: „O-vestik Lietuva, dar atbus gi kada, ne-veltui tiek daug iškentėjo“. Tautos himnas ir visi į namučius. Kstr.

TAUTOS FONDUI per Vasario 16 minėjimą Winnipeg surengta: po \$10: dr. E. Gedgaudis; po \$5: J. Čingai, A. Genys, J. Januska, V. Januska, J. Kve-daras, M. Sarauskas, J. Vaitiekūnas; po \$4: inž. Ad. Maciūnas; po \$3: kun. J. Bertušius, St. Dujokas, J. Demereckas, Eug. Kalasauskas, J. Malinauskas, dr. Pr. Vytė; 2.16 ct. J. Timmerman; po \$2: J. Mikalaitis, K. Ramanauskas, J. Smilga, L. Stanis, V. Strikaitis, M. Zavadskas, P. Ziminskis; 1.05 ct. P. Bagdonas; po \$1: Al. Balčiūnas, L. Bartinkas, M. Bukauskas, E. Dau-barienė, P. Galminas, Vyt. Galinaitis, A. Jančiukas, M. Januska, Jurgelėvi-čius, Januskienė, J. Kvedar, Ant. Kun-caitis, A. Kvietinskis, Vyt. Kriščiūnas, Br. Lukosevičius, A. Lingė, O. Lenienė, T. Lukas, J. Malinauskas, Morozienė, A. Radzevičius, V. Rutkauskas, V. Stankevičius, K. Stonkus, V. Serksnys, Br. Valaitis, V. Zavadskienė ir K. Zen-telis. Viso — \$112.21. Visiems auko-tojams nuosirdi padėka.

M. Sarauskas
L. e. Tautos Fondo atstovo p. Wpg.

HAMILTON, Ontario

IMIGRANTAS PRIEŠ IMIGRACIJOS MINISTERE. — Tokia antraštė Toronto „The Globe and Mail“ vasa-rio 28 rašo apie Hamilton West raijo liberalų kandidatą V. Kroną. Jo pasirodymas prieš min. E. Fairclough bus vienas iš labiausiai Hamilton se-kamų. Per 1957 m. rinkimus ministrė surinko dvigubai daugiau balsų už li-beralų kandidatą J. Munro. Liberalai V. Kroną yra labai patenkinti ir skel-bia, kad jis kaip imigrantas daugiau nusimano apie imigraciją už E. Fair-clough.

VAJUS TAUTOS NAMAMS 46 sa-vaitė davė \$200, o nuo pradžios \$48.900. Naujais nariais įstojo A. Gily-tė-Dums ir Alf. Alsbergas. Antrą sim-patiją pridėjo P. Petrasas. Nuosirdus aiū. Kadangi vienas jų ankščiau buvo pa-žadėjęs ir buvo skelbtas spaudoje X, o dabar, kai \$100 inešė, leido paskel-bti pavardę, todėl bendras vajaus rezul-tatas padidėjo ne \$300, bet \$200.

JAUNŲJŲ KONCERTAS. — Bal. 1 d., 4 val. p.p., Liet. Namuose įvyks V. Babeko muzikos studijos koncer-tas, globojamas H. Salpos Fondo. Pla-čia programa išpildys studijos moki-niai, Jessie Lowes šokėjai, sol. V. Ve-rikaičio ved. jaunųjų choras ir G. Breichmanienės vad. taut. šokių jau-nių grupė. Programoje bus apie 100 dalyvių. Jie planuokime į šį koncertą atvykti. Pelnas skiriamas šalpai.

DRABUŽŲ VAJUS. — Salpos Fon-das k-tas primena, kad dvytų drabu-žių vajus tebevyksta. Iki šiol surink-ta virš 230 sv. ir pasiūta 12 siuntinių lietuvių šeimoms į Suvalkų trikampi. Turintieji atliekamų gerų drabužių, prašomi juos pristatyti E. Gudinskienė, 75 Burlington St. N., tel. JA. 7-1967; L. Klevis, 49 Delaware Ave., tel. JA. 8-1327; M. Tumaitienė, 164 Stanley Ave., tel. JA. 9-3207 arba pa-skambinti telefonu ir bus palmta iš-namų. Vajus truks iki kovo 15 d.

ZINATIEJŲ į varga patekusių Ha-miltone gyvenančių tautiečių, reikalin-gų pagalbos, prašomi pranešti Hamil-tono Salpos Fondo komitetui.

H. Salpos Fondo k-tas

NENUSISTOVĖJUS PAVADINI-MAS. — Vasario 22 d. „T2“ buvo trys žinutes, liečiančios „LN“ ir „TN“. Ku-ris gi pavadinimas yra tikras? Ar Ha-miltonas turės dvejus namus? Manyt-me, kad per tiek metų, turėtų būti nu-sistovėjęs vienas ir tikras pavadinimas.

V. P.

„DIRBTI, NE DEJUOTI“. — Pasta-ba vasario 22 d. „T2“ nr. „Reikia dirbt-i, ne dejuoti“, pasirasyta El. G. ver-ta dėmesio ir paaiskinimo. Pastaba dėl reikalingumo kaukių baltaus bilietus pletanti iš anksto yra labai gera ir tai buvo svarstyta. Skautams remti dr-o-s v-bos posėdyje. Mums, dirbant skautis-kojo jaunimo reikalams, šis šūkis ne-siderina. Tai galbūt geriau tinka vers-lo bendrovėms. Mes, rodydami pavyz-dį savo jaunimui, pirmoje vietoje tu-rime vadovautis sąžiningumu, bet ne-galime bandyti iš tautiečių išpausti dolerį sakdami: „Tik paimek bilietą, o pats gali neateiti“. Atseit, mums esi-ne reikalingas, tik tavo pinigai. Atvirks-čiai — jaunimui daugiau reikalinga su-augusių moralinė parama: atsilan-kant į jų parengimus, parodant jiems, kad mes jais domimės ir jų darbus ver-tiname. Mūsų moralė jiems yra daug vertingesnė, negu išviliotas doleris.

Dėl mūsų jaunimo, su Jumis, gerb. p. Kl. G. pinai sutinkame: tai yra pa-stebėta mano korespondencijoje vasa-rio 21 d. „NL“ nr. (Tada dar Jūsų ko-respondencija nebuvo išspausdinta). Jaunimas yra apkrautas kultūrinio darbu per daug gal dėlto, kad jo turi-me permaži. Tačiau jaunimas savo pa-reigas atlieka visu 100% išskyrus tuos, kurie niekur nepriklauso.

Dėl siūlomo energingesnio darbo v-bai, tenka priminti, kad mūsų 7 as-menų v-ba sudaro 3 asmenys su šeimomis, kiti 4 be šeimų. Jie aukojasi už tuos, kurie augindami savo atžalyn-laukia, kad už juos pasirūpintų bevaikiai. Kur buvo šeimų galvų mums su-kvietus tų susirinkimą 1961 m. gruodžio 9 d. Čia ir yra mūsų pagrindinis dejavimas, o ne piniginė problema. Hamiltoniečiai, reikalauj esant, visada

Calgary, Alta.

KANADIECIO PASKAITA LIETU-VIAMS. — Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo kalgariečiai minėjo visi kartu, susitarus abiem lietuvių orga-nizacijų valdybom. Kalbėti buvo pa-kviestas CFCN radio stoties direkto-rius V. N. Love. Paskaita buvo įdomi minčių naujumu ir istorinėmis išvado-mis. Kalgariečiams, pripratusiems gir-dėti tik savo kalbėjus, kanadiečiai at-pasakota Lietuvos istorija kitų tautų tarpe visai kitaip atrodė.

Kalbėtojas apgailestavo, kad Lietu-va yra ant didžiųjų kelių, bet mano, kad Vakarų kultūros pasirikimas bu-vas tikras kelias. Rusijos imperializ-mas bei komunizmas stiprinas rusų na-cionalizmą, bet pavergtoms tautos sa-varankiškumas esąs už viską branges-nis. Ne diktatoriai, bet žmonės turi spresti savo likimą. Rusija neišlaikys už geležinės uždangos. Žmonių noras laisvai gyventi ir turėti modernaus gy-vavimo patogumus prasišvers per visas uždvaras. Istorija nestovi vietoje. Va-karų kultūra, būdama pranašesnė, pra-sikversbianti į tuštumą ir pakeisianti žmonių galvojimą ir diktatorių pastan-gas užkariauti visą pasaulį. Lietuviams reikia prisiminti ne tik Nepriklausomy-bės dieną, bet ir jos prasmę. Gimo-to krašto pasilgimo nereikia maišyti su nacionalizmu. Jauniesiems pažinimas savo tėvų krašto praeities padės geriau suprasti šiu dienų pasaulio įvykius.

N. V. Lovei buvo įteikta knyga „Pa-lik asaras Maskvoj“ susipažinti su pas-kutinųjų metų įvykiais Lietuvoje. Po paskaitos buvo priimta rezoliuci-ja. Jaunieji pagrįžė ir padainavo. Bu-vo rekamos aukos Tautos Fondui. Ben-dra susirinkimą pravedė P. Stakėnas. Reikia tikėtis, kad kalgariečiai, kaip jaunieji taip ir senieji, ilgai nepamirš-tos dienos išpučius.

pasizymi duosnumu ir apie tai nere-i-kia verkšlenti, nebent norima perdaug. Mums daugiau vertingi žmonės, jų pa-siūlytos geros idėjos ar bent jų pri-tarimas. Nesant daugumos pritarimo, nėra drąsos ką nors veikti. V. P.

KLB HAMILTONO SALPOS FON-D piniginių apyskaita už 1961 metus.

Pajamos:
Sėdlo iš 1960 m. \$815.77
Iš rinklavių 1136.00
Kun. kleb. dr. J. Tadarauko rinkliava bažnyčioje 51.51
Iš lietuviškų organizacijų Ham. 63.48
Rinkliava prof. Stp. Kairiui- Kaminskui parenti 84.25
Banketo, ruošto 1961 m. spalio 7 d., pelnas 34.90
Rudens baltaus, ruošto 1961 m. lapkričio 18 d., pelnas 155.61
Palūkanos ir valiutos kurso skirt. 8.12
Viso \$2149.64

Išlaidos:
Pasiūta seneliams, ligoniams ir invalidams Vokietijoje \$800.00
Pasiūta vargo mokykl. Vokiet. 200.00
KLB Salpos Fondui Montrealy 315.00
Paskirtos pašalpos seneliams ir ligoniams Hamiltone 146.57
Persiūtus SF Centrai aukos prof. Stp. Kairiui-Kaminskui 84.25
Pašalpa prof. Stp. Kairiui- Kaminskui 10.00
Hamiltono šeštad. mokyklai ir moksleivių kursams 30.00
Dovana buv. SF pirm. p. J. Giedraičių pagerbimo proga 7.00
H. Braduomenės v-bai siuntiniai daugiavajkei motinai Sibire 10.00
Pasto ir banko išlaidos 4.75
Viso \$1607.57

Prisikite mano nuosirdus aiū!

Elena Dauguvietytė-Kudabienė

PADEKA

A. + A. ROBERTUI GALINIUI, mano mylimam vyrui ir tėvui, netikėtai staiga mirus, mane ir dukras nuosirdžiai užjautusiems skau-džioje mūsų liudiesio valandėje ir padėjusiems, laiduotių metu bei aukojusiems šv. Misis ir geles Soul Ste. Marie apylinkės draugams ir tautiečiams mano ir dukterų nuosirdžiausias aiū.

Gerb. kun. A. Sabui, atvykusiam laiduotvės iš Sudburio, už gedulingas šv. Misis ir už gražų pamokslą Blessed Sacrament bažny-čioje ir už augejas kapinėse, nuosirdžiausias aiū.

Mano ir a. + a. mano vyro draugui Vyduinui atskridusiam iš Worcester, USA, ir asistavusiam mane laiduotvės nuosirdžiausias aiū. Taip pat nuosirdžiausias aiū p. Asmonui Vasingtone, JAV, už užuojautą ir laiskus.

„Tėviskės Žiburį“ ir „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoms už užuojautas laikraščiuose gili padėka.

Toronto ir Montrealyje gyvenantiems mano ir a. + a. mano vyro draugams už užuojautas, šv. Misis ir geles nuosirdžiausias aiū.

Neišreikiama mano ir dukterų padėka p.p. Stakėnams, kurie tvarkė visus reikalus laiduotvėje metu ir nuosirdžiai užjautia mus ir padeda visuose mūsų reikaluose.

Taip pat dėkojame ir prasome Dievo palaimos visiems, kurie prisimena ir prisimins a. + a. Robertą maldoje.

Regina Galinienė
Virginija ir Rūta Galinytės

Sault Ste. Marie, Ontario.

Tillsonburg, Ont.

Padėka
Daugelį iš mūsų, gyvenančių Til-sonburg, Delhi apylinkėje, tenka pa-tirti nepaprastą nuosirdumo ir draugis-tumo iš čionykščių lietuvių. Ištikus laimai ar mirus šeimoms nariui, sku-rba visi pažįstami, savo darbus palie-ta, nelaukdamai kvietimo ar specialaus pra-šesimo, su gėlimis su paguodos žo-džiais. Džiaugsmingomis progomis taip pat nei vienas nelieta nepasveikimas, neapdovanotas.

Vasario 25 d. mūsų šeimai teko pa-tirti daug džiaugsmo atsilankius gi-minaičiams, draugams ir pažįstamiems mūsų dukrytės gimimo proga. Nuosir-džiausiai dėkojame visiems už pilną kambarėlį gražių baldų mažajai ir vi-sas kitas gausias dovanas!

Didžiausią padėką reikiame šios progos rengėjams p.p.: M. P. Janu-liams, E. G. Rugieniams, O. D. Siur-noms, P. E. Razokams.

Dėkojame visiems prisidėjusiems, ypač tiems, kurie, nepabūge pusny-nų, atvažiavo su skaniais užkandžiais ir ge-rimais. Aiū p. Žiogienei už lietuvišką duonelę, kuria turėjome progos visi pasivaizinti.

Aiū už viską p.p.: S. R. Augustina-vičiams, S. J. Augustinavičiams, A. E. Augustinavičiams, Augačiams, Bendi-kams, Bertuliams, Balaišiams, Balčiū-nams, Baltramaičiui, Čibirkienėi, V.

Kasos stovis 1962 m. sausio 1 d.:
Pajamos \$2149.64
Išlaidos \$1607.57
Kasos saldo \$ 542.07

Balansas \$2149.64

J. Plečny, pirmininkas
V. Leparskas, išdinktas

Padėka

Prisikite mano nuosirdžiausią padė-ka už taip puikiai suruostą vakariene-balių mano 20 m. sceninės veiklos su-kakties proga. Bendruomenės pirmi-ninkui A. Juozapavičiui, p. A. Vrub-liauskaitei-Malulės, K. Mikšui, K. Ba-ronui, V. Subatnikaitėi, St. Bakšiui, A. Paukščiui, p. E. Antanaitienei, J. Paškevičienei, Kalmantavičienei, A. Kauspėdai, p. Stukams ir p. Bugailiš-kiams.

Nuosirdi padėka priklauso AV pa-rapijos klebonui J. Tadaraukui, bran-giems aukojantiems, Lietuvių Na-mams, „Talkai“, Bendruomenės valdy-bai, sporto kl. „Kovas“, taut. šokių gru-pėi ir jų vadovui G. Breichmanienei; Salpos Fondui, Hamiltono ateitinin-kams, socialdemokratams, chorui, Skautų rėmėjams.

Sios visus išvardintų grupių įteikė-man dovaną — Z. Zilinskio alyva tap-tą paveikslą, kuri su giliu dėkingumu branginsiu.

Aš dėkoju visų grupių atstovams, kurie mane šiltai žodžiais pasveikino. Aiū visiems asmeniškiems draugams, kurie mane laiškais bei telegramomis pasveikino.

Negaliu užbaigti nepadėkojus vi-siems apsilankiusiems į pagerbimą. Jūsų visų gausus atsilankymas mane giliai sujaudino.

Prisikite mano nuosirdus aiū!

Elena Dauguvietytė-Kudabienė

PADEKA

A. + A. ROBERTUI GALINIUI, mano mylimam vyrui ir tėvui, netikėtai staiga mirus, mane ir dukras nuosirdžiai užjautusiems skau-džioje mūsų liudiesio valandėje ir padėjusiems, laiduotių metu bei aukojusiems šv. Misis ir geles Soul Ste. Marie apylinkės draugams ir tautiečiams mano ir dukterų nuosirdžiausias aiū.

Gerb. kun. A. Sabui, atvykusiam laiduotvės iš Sudburio, už gedulingas šv. Misis ir už gražų pamokslą Blessed Sacrament bažny-čioje ir už augejas kapinėse, nuosirdžiausias aiū.

Mano ir a. + a. mano vyro draugui Vyduinui atskridusiam iš Worcester, USA, ir asistavusiam mane laiduotvės nuosirdžiausias aiū. Taip pat nuosirdžiausias aiū p. Asmonui Vasingtone, JAV, už užuojautą ir laiskus.

„Tėviskės Žiburį“ ir „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoms už užuojautas laikraščiuose gili padėka.

Toronto ir Montrealyje gyvenantiems mano ir a. + a. mano vyro draugams už užuojautas, šv. Misis ir geles nuosirdžiausias aiū.

Neišreikiama mano ir dukterų padėka p.p. Stakėnams, kurie tvarkė visus reikalus laiduotvėje metu ir nuosirdžiai užjautia mus ir padeda visuose mūsų reikaluose.

Taip pat dėkojame ir prasome Dievo palaimos visiems, kurie prisimena ir prisimins a. + a. Robertą maldoje.

Regina Galinienė
Virginija ir Rūta Galinytės

Sault Ste. Marie, Ontario.

Didelė naujiena apie dvi žymias alaus rūšis

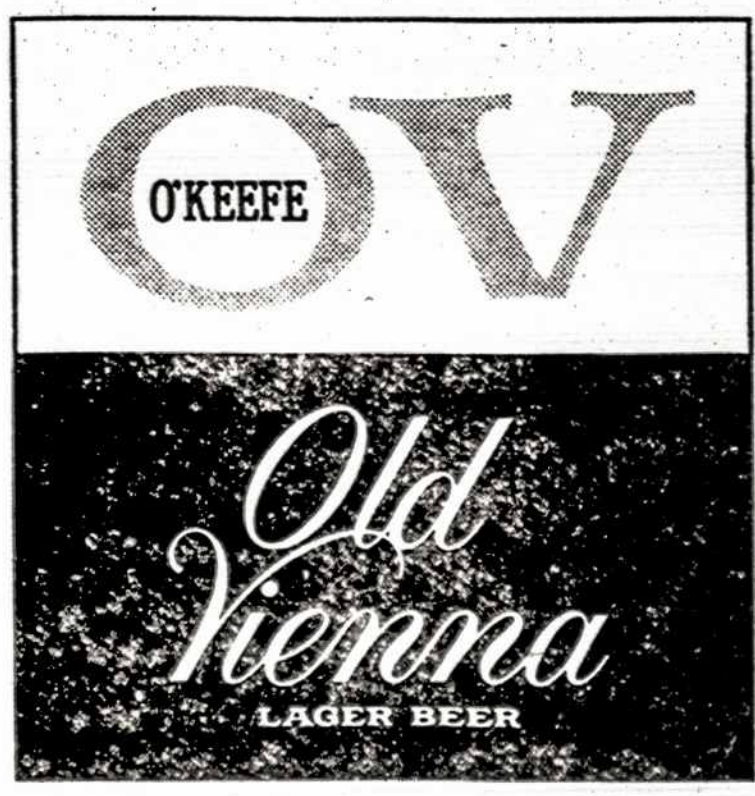
O'KEEFE SUPAŽINDINA

su dviem naujom idomiom etiketėm alui

O'KEEFE ALE ir OLD VIENNA LAGER BEER

KAI JŪS SAKOTE OK FOR O'KEEFE ALE — JŪS MATOTE OK TIESIOG ANT ETIKETES. TAI YRA TAS PATS PIUKIS ALUS. BET DA-BAR DIDELES OK JUMS SAKO, KAD JŪS IS-TIKRUJŲ GAUNATE O'KEEFE!

TAI YRA GAIVINANTIS ŽVILGSNIS I OLD VIENNA. DABAR, KAI JŪS NORESITE ŠIO MEGSTAMO ALAUS, JŪS MATYSITE UŽTIK-RINTĄ OV ANT DIDELES NAUJOS ETIKETES!

DIDELI DALYKAI GAMINAMI PAS O'KEEFE!

285 VICTORIA ST., TORONTO, ONTARIO

VISAIS DRAUDIMO

Jaučiuosi keliauninkas, kartimi perėjęs tarpekli

Dviguba laureatė B. Pūkelevičiūtė apie mūsų meną, kūrėją ir visuomenę

Kovo 11 d. B. Pūkelevičiūtė atvyksta iš Toronto į jai PLB Valdybos rengiamą pagerinimą atsiimti skirtą premiją už jos scenos veiklą „Aukso žašis“.

Autorės šakotas kūrybinis talentas peržengė vidutinio lygio ribą, įkūnindamas ją į kūrybos vėliavnešius eiles. Ji yra ne tik gabi rašytoja — romanistė, poetė, dramaturgė, publicistė, kritikė, bet ir režisėrė bei aktorė. Taip pat nesvetima jai ir muzika, kuri įsimeigia jos kūryboje, suteikdama jam skambumą.

Kuriai kūrybos galiai ji yra paklusnė, tuo tarpu dar sunku pasakyti. Laurus ji, tiesa, pradėjo skinti už literatūros darbų („Aštuoni lapai“, „Aukso žašis“), betgi už režisūrą ir vaidybą iškėlė premijų dar nekas ir neskyrė. O jeigu tokia būtų, tai iš jaunosios kartos vaidinų Pūkelevičiūtė ir ja nusimestų.

Jos kūrybiniai lobiai, atrodo, yra labai gausūs, nes pasiskirstę į atskiras šakas. Jeigu, tačiau, juos — literatūros darbų (juo tarpe yra ir poezijos rinkinys „Metūgės“), sureizuosius ir suvaidintus scenos veikalus, jos pastangomis įgautos plokštelės („Baltaragio malūnas“, „Milžino paunksmė“ ir „Žirginėliai“), straipsnius ir recenzijas — surinktum, tai pamatytum kūrybos lobį, kokio tik retas kūrėjas galėtų pasigirti.

B. Pūkelevičiūtė yra kaunietė, atvykusi į Kanadą, kaip ir mūsų daugis, sielvarto ir nedalos kelias, kurių bent dalis yra nusidriekusi jos romane „Aštuoni lapai“.

Toliau teprabyla pati laureatė bent pateiktą klausimą ribose.

— Incenzuotas „Baltaragio malūnas“ — pasaka, įgroti „Žirginėliai“ — pasakos, laimėjusi premiją „Aukso žašis“ — pasaka. Sakykite, kokie motyvai paskatino Jus pasukti į pasakų kūrybos šalį?

— Aš ir pati dabar, ties Jūsų pateiktą klausimą, susimąstau. Posūkis buvo pasamoningas ir man sunku jį konkrečiai motyvuoti. Bene — grįžti į vaikišką mentalitetą?

O gal mes visi kažkur, širdies gilumoje, spinduliuojančios vaikystės per visą amžių neistengiam galutinai numarinti? Todėl fantastiška karyslė — kur noksta aukso obuoliai, kur čiulba deynbalsės paukštės ir žeri kristolinės pilys — nuolat mus šaukia ir vilioja.

Juo gūdesnė realybė, juo šviesesnė svajonė. Nors pasakų šalies nėra ir nebus, tačiau gera bent valandėlė išsivaizduoti, kad kažkur viešpatuoja grožis, darba ir teisėtumas: kad slybinai nuveikiami, kad ašaros nušluostomos, kad skriaudos — su kaupe atlyginamos. Pasaka yra tokia skaidri, šviesi, teisinga, išmintinga, tokia „neregėta — negirdėta“, kad ji per šimtmečius nemiršta. Lygiai, kaip nemiršta žmogaus širdies ilgesys — nesibaigiantis, nesudrumsdantis džiaugsmo troškimas.

Tai, turbūt, ir aš — norėjau pasakos glėbį pailšėti. Ten neužpučia vėjas...

— Kada „Aukso žašis“ manote paskraidinti į seną?

— Artimiausiu metu: kai tik pakils pietvakarių vėjas. Visa bėda, kad žąsys sunkiai skraido, o auksinei — gal dar kebliau bus pakilti nuo žemės.

Puikiosios „Baltaragio malūno“, „Milžino paunksmės“ ir „Žirginėlių“ plokštelės iš Jūsų ir Jūsų scenos kolegų pareikalavo milžinišką pastangą. O kaip gi su finansais, ar nereikėjo išlaidas padengti iš savo kišenių?

— Ak, čionai tektų pereiti į minorinę tonaciją, o aš taip nenoriu (ypač šiandien!) aimanuoti... Todėl tolimesnių eilučių prašyčiau nepalaukti ašarom, o tikrai — visuomenės informacijai.

Visu trijų plokštelių kaštai siekia \$11.000. Be abejonės, šitokia suma — atgal negrįžo. „Baltaragio malūno“ ir „Milžino paunksmės“ leido Montrealio LD Teatras. Pastarosios plokštelės žygis baigėsi ypatingai skaudžiu nuostoliu. Laimė, aktorių grupė nėra pavienis asmuo ir todėl jai atsiranda galimybių savo nedateklus sušvelninti. Didžiausias mūsų ramtis buvo pavasariniai teatro baliai, be kurių pagalbos „Milžino paunksmė“ nebūtų galėjusi pasirodyti.

Tačiau, atgal pažvelgdama, nesvyki jaučiuosi, kaip kalmų keliauninkas, kartim perėjęs tarpekli. Antra syki panašų darbą užsimojau ir jį savo draugus raginti — vargali besiryzčiai. Juoba, kad mūsų leidinio talkininkai torontiečiai pp. T. Valius ir V. Skudra atliko milžinišką darbą tiktai „už aušį“. Jeigu mums būtų teke jiems bent kukliai atsisteisti — višą grupę „Milžino paunksmė“ finansine prasme būtų galutinai sužlugdžiusi.

Pernai, teatru dar giliau skęstant skolese, mums atėjo mintis išleisti plokštelę vaikams. Idant naujo samanyvo nereikėtų mums atidėti, šį projektą teko įgyvendinti grynai privačiai iniciaty-

va ir privačiais ištekiais. Tikimės, tačiau, kad „Žirginėlių“ kelionė bus laimingesnė.

— Ar nekilo mintis ideklamuoti į plokšteles mūsų poetų kūrinį?

— Kilo ir ši mintis, ir daug kitokių gražių minčių. Svajoti — valia, valūžė!... Šiuo metu, deja, negaliu plačiau šiuo klausimu išsistarti.

— Mes buvome sužavėti Montrealio L. Dramos Teatro gastrolemis Toronto. Ar galima tikėtis netrukus ir vėl išvykti Jus su vaidilomis mūsų scenoje?

— Dekui už šiltą žodį. Viešnagės Toronto mums taipogi paliko ypatingai šviesius prisiminimus. Tamtū padangėje dažniausiai vaidindavome pirmuosius savo išvykų spektaklius ir Toronto mums visados būdavo tarsi kryžkelė, kurioje dažnai šviesos sulaukė, išdrįsdavome kelti sparnus ir į tolimesnius pasiviečius.

Su maloniais torontiečiais turėjome laimės netrukus susitikti: kovo 11 koncertiniu būdu atliksime „Aukso žašis“ ištrauką. Tiesa, tai nebus MLD Teatro gastrolemis, ja dalinsimės pusiau su Čikaga. Du aktoriai: Jonas Kelečius ir Kazys Veselka (kuris dabar jau Čikagiešis) atvyks iš pasaulio lietuvių sostinės, o mudu su Leonu Barausku — iš Montrealio.

— Būdamas teatralė, kaip vertinate mūsų scenos mėgėjų grupes šiame žemyne?

— Man būtų neįmanoma išsiviečiuoti egzistuojančias scenos grupes iš tolo vertinti. Montrealis, geografiškai nuotoli stovėdamas, mažai regėjo kitose kolonijose pastatytų spektaklių. Gi išpūdis nuotraukų ar spaudos atsiliepimų dažnai gali būti klaidingas.

Todėl vis dažniau galvoju, kad būtų gera kada nors suruošti teatrą „festivali“. Sveika konkurencija naudinga ir aktoriui, ir visai grupei, nekaltant apie stebėtojų išpūdį, kuris tokiu atveju būtų gyvas, šviežias ir tiesiogiai išgyventas.

— Tarp kultūrinių ir visuomeninių apraiškų ugdymo turėtų būti tam tikra darna. Ar Jums neatrodė, jog visuomenės veiklos organai permaži teikia pagalbos kultūrinės veiklos darbininkams?

— Būtu idealu, jeigu kultūrinės ir visuomeninės institucijos savo veiklą galėtų lygiagrečiai ugdyti, viena kitą paremdamos. Deja, tas viltis per eilę metų teko palaikyti. Nesakyčiau, kad veiksmingai nedarniai arba kad įgytiotumėm skirtingais keliais. Greičiau — dirbame nevienodu tempu.

Visuomenės veiklos aparatas labai lėtai juda: tiktai po eilės posėdžių, svarstymų bei diskusijų imanoma susilaikyti nutarimo, o dar vėliau — realios pasipirties. Gi laikas bėga, kaip vėjas. Lau-

kiant oficialaus aprobavimo, sammatų patvirtinimo gali perdegti ir entuziazmas. Antra vertus, kuri visuomeninė organizacija patvirtintu, sakysime, augščiausi minėtų plokštelių samatas ir suteiktų savo globą tokiam rizikingam žygiui?

Su visuomeninėmis institucijomis pagreičiui bendradarbiauti esame kelis sykius mėginę. Tačiau sunku buvo suderinti žingsnius. Po kelių mėnesių teko timplėti vaideles.

— Kaip kūrėją, ko pageidaujate iš mūsų eilinės lietuviškos visuomenės?

— Literatūros darbe iš skaitytojų moralinės pasipirties esu apskiai turėjusi. Negaliu nusišviesinti, kad likau „nesuprasta“, kad man būtų reikėję savo viltis sudėti tik į „ateinančias kartas“. Todėl lietuviškai visuomenės savo širdyje turiu pačius gražiausius jausmus.

Teatro salėje susitikau su lygiai prielankiu žiūrovu, kuris ne kartą mums stebino savo subtilumu, jautriai pasitikdamas veikalus bei eksperimentus, kurie teikiškai galėjo būti skirti tikrai itin teatrine prasme išprususiam auditorijai.

Tačiau, nutolstant nuo grynai asmeninių sentimentų ir pereinant į bendresnę plotmę, būtų

viena išsivijos kultūrinio gyvenimo apraška, kuri mane stebina ir vienkart — neramina...

Kartais man atrodė, kad lietuviškoji visuomenė ir lietuviškas menininkas išsiviję nebesantys, kaip lygus su lygiu. Visuomenė dažnai jaučiasi išmaldos tiekeja, o menininkas — tos išmaldos prašytoju. Lietuviškai knygai skiriamas skatikas nesyki laikomas tiktai labdarybe, lietuviško koncerto ar spektaklio aplankymas — tiktai pareiga arba auka. Argi iš tiesų visos mūsų knygos neįdomios, visi mūsų koncertai žemo lygio, visi paveikslai menkaverčiai? Argi lietuviškas menininkas nenuskaidrina išsivijos būties, argi jis tiktai naudojami gera visuomenės valia, nieko jai neteikdamas?

Nuvertinę lietuvių menininką, ilgaiimui atsimame jam žmogišką savigarbą, o jo kūriniui — žavesį.

Aišku, ne kiekviena pastanga yra vertinga vien dėl to, kad ji lietuviška, bet, iš kitos pusės — ne dėl to ji būtinai nevertinga.

— Jei ne paslaptis, kokie Jūsų kūrybiniai užsimojimai ateitčiai?

— Aš visados bijau apie savo planus kalbėti. Ne dėlto, kad juos dangstyčiau slėpiningumu skraides, bet dėlto, kad išstartas žodis, tarsi, gali nupūsti trapią jų išpildymo galimybę. A. Kalnins

I talką patys sau

PRANYS ALSĖNAS

Vaikų laikraštėlis „Eglutė“ skelbia naujų prenumeratorių vėją. Tas skelbimas galėjo neatkreipti dėmesio tu, kuriems toji „Eglutė“ siūloma prenumeruoti ir skaityti, nes ne jų dispozicijoje nei pinigai, kuriais laikraštėlis užprenumeruojamas.

Todėl susidomėjimas tuo vėjumi ir aplamai lietuviškuoju vaikų laikraštėliu turėtų priklausyti ne vaikams, bet tėvams, auklėtojams, mokytojams ir visiems tiems, kurie sielojamės ir rūpinamės, kad jie nenutautėtų ir nepaskestų svetimųjų juorų.

O rūpintis — tikrai yra ko, jei nenorime, kad anoji aima, kuri išprūdė iš mūsų tautos atgimimo pranašo dr. J. Basanavičiaus lūpų pirmame „Aušros“ numeryje 1883 m. ir mūmuse kartotusį. O tenai parašyta:

„Jau daug žimtų metų praejo, kaip paliowe Lietuvos giediose padangose spindėjus žvaigždė, kuri musu tewu tewams szvietė; tamsi, neperregima ukana apsiuotė musu linkmsa senowėje žeme: wisokie wargai, sunki, o ilga werkuwe, iszdilde isz atminties atminima laimingesnio ir newargio musu gyvenimo: užmirszome, kuomi mes senowėje buwome, ir retoj jau dainoj, ar pasakoj, randi paminėta, minawota: „isz praetis musu“.

„Szep — wiskas pragaizso, o ir tas musu wienintelis skarbaz — kalba, taipogi niktaz...“

O lietuvių kalba lietuviui, anot

Lietuvių chartos, yra jo tautinė garbė. Gimtąją kalbą užmiršęs arba jos neįmokęs svetur gyvenamas, žmogus sunyksta.

Nenorėdami greitai tokios traagiškos padėties susilaikyti, savo vaikus turime leisti į liet. šeštadienines mokyklas, kalbėti su jais lietuviškai, leisti pirmos šv. Komunijos ir liet. parapijas ir t. t.

Tačiau dar to visko mažai. Reikia vaikams prenumeruoti jų dvasiai tinkamą laikraštėlį šiuo atveju — „Eglutę“.

Norėtusi į tai atkreipti ypatingą netik vaikų tėvų, bet ir šeštadieninių m-klių mokytojų dėmesį. Ypač pastarųjų pastangomis būtų galima žymiai padidinti to simpatingojo ir itin naudingo mažiesiems ir jauniems žurnalėlio tiražą, o ir vaikus — pripažinti pamilti savą spaudą ir pamėgti ją skaityti.

Pvz. kad ir Toronto šeštadieninių m-klių yra net 500 mokinių. Ir didelis skaičius jų tarpe prenumeruoją „Eglutę“. Atrodytų, kad ne kažin koks. O juk galėtų pas tokią gausią mokyklą lankančius ateiti 300-400 „Eglutė“. Kaip to pasiekti? Gal reikėtų mokytojams laikas nuo laiko įvesti klasėse skaitymą iš „Eglutės“ puslapių?

Tai, ir talką „Eglutė“, o, kartu, ir talką ir patys sau!

Adresas: Eglutė, Immaculata Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. USA. Prenumerata metams — \$4.

A. Tyruolio sonetai — SACRA VIA

Sitapi A. Tyruolis pavadino savo kelionių išpūdžius, patirtus 1950 Sventųjų Metų proga. Savo pergyvenimams išreikšti jis pasirinko keturpėdsio jambinio soneto formą — 2 posmai po 4 eilutes ir 2 posmai po 3. Tai yra sena poezijos architektūrinė priemonė, kurią modernaus meno atstovas tartu esant atgyvenusių ir šiems laikams netinkamą. Bet gi A. Tyruolis ir ją pažiūrėjo tradicionalo akimis ir dėlto neapsiriko, nes ši forma atitinka aną senovės dvasią, kurios poetas ir buvo pagautas savo išpūdingos kelionės metu.

Tiesa, dėl soneto struktūros ribotumo jis negalėjo suteikti pilno tematinio vaizdo ir plačiau atverti savo vidaus pasaulio, kurio skaitytas turbūt labiausia pagelautų. Betgi šiam negalavimui pašalinti knygos gale jis pateikė kiekvieno soneto paaiškinimą, ir tai bent dalinai palengvina skaitytojui susitelkti ties soneto turiniu.

Tačiau anos poezijos pilnatvės, apie kurią, be abejonės, svajojo ir pats autorius dėl išpūdžių gausybės ir dėl forminių varžtų nepasiekė perteikti. Sunku būtų palyginti bet kurį sonetą, sakysim, kad ir su Maironio „Vakaras ant ežero Keturių Kantonų“, kuris juk taip pat yra gimęs kelionių eigoje.

Betgi savo minties gilumu bei prasmingumu „Sacra Via“ lenkia daugelio poetų kūrinius. Dainos apie žemės trauką čia nerasi. Žemė ir jos vertybės yra tiki priemonės, tik laiptai kopti į dvasinių vilionių pasaulį. O tų vilionių dvel-

kimas sunkiasi iš kiekvieno soneto.

Be gilių religinės minties antuos Sventųjų Metų keliuose poetas labai jautriai pergyveno ir tėvynės meilę, ir tremties nedalią, ir kančios sopulį. Ir teisybė sakė Maironis, kad niekas tėvynės taip giliai nemylės, kaip jausinąs poetas. Tai gi ir šiu sonetų autorius, žengdamas per tremties gyvenimo „pilku dienų arimą“, žvelgia į savo tėvynę pro „aukso vartus“, pro kuriuos ilgesys veržias ir svečias šalis, kuriose gal... „niaukias jo akių šaltiniai ir draikosi mirties ūkai...“

Ne visos šios knygos eilutės vienodai ritingai teka pro skaitytojo lūpas, kaip ir ne kiekvienas varpas vienodai skamba. Varpų skambumo grožis priklauso nuo medžiagos iš kurios jis nulieta, gi eilėraščių — nuo žodžių iš kurių jis susstatytas. Taigi, sakysim, du sonetai — „Viva il papa“ ir „Kastoro ir Poliuksio šventovė“ — šiuo atžvilgiu yra nevienodi: pirmasis yra dulsnis ir grubesnis, o antrasis — graudesnis. Ir taip antrąjį knygos dalis yra skambesnis kaip pirmoji.

O vis dėlto, kad ir skaitytų dauguma poezijos nedavertina, betgi šie A. Tyruolio sonetai, o ir daugelio kitų poetų veikalai, turėtų būtina rasti daugiau vietos lietuviškose knygų lentynose. Gyvenimas be poezijos yra gyvenimas be žado.

A. Kalnins

Alfonas Tyruolis, „SACRA VIA“. Romos sonetai. Išleido „Ateitis“. 1961 m. Spausdino „Draugo“ spaustuvė. Kaina \$1.50.

KULTŪROS IR KNYGŲ PASAULYJE

DR. A. SAPOKOS knyga „Vilnius in the life of Lithuania“ jau paruošta presei ir neužilgo galės būti atiduoti viešumai. Knygos viršelį nupiešė dail. T. Valius. Jų vilčių, kad ir didysis dr. A. Sapokas veikalas „Senasis Vilnius“ susilauks leidėjo.

PROF. J. ERETAS, gvy. Sveicarijoje, šį pavasarį išeis pensijon ir nebedėsis Bazelio gimnazijoje. Galimas dalykas, jis kuriam laikui persikels į JAV. Šiuo metu renka medžiagą a. a. prof. K. Pakšto monografijai.

TEL VALIUS laimėjo Toronto šv. Jono liet. kapinių vartų konkursą ir gavo \$400 premiją. Vertintojų komisija sudarė: kun. P. Azubalis, skulpt. E. Docienė, archit. V. Kvedaras ir A. Rimkūnas.

DR. INŽ. A. KULPAVICIUS parašė plačią ir originalią analitinę studiją apie Lietuvos baroką; nagrinėja jo esmę, apraškąs, naudodamasis matematinio ir grafiniu metodu.

DAIL. J. BAKIS kuria vitražus Toronto šv. Jono Kr. dievnamui, kuris buvo dekoruotas irgi pagal jo nurodymus.

J. Kivietys, moderniojo išraiškos šokių puogelėtoja, vadovauja šokių grupei, kurį sekmingai pasirodė Toronto lietuvių ir nelietuvių visuomenei.

„AMERIKA“ — ukrainiečių katalikų dienraštis Filadelfijoje vasario 21 d. išspausdino prof. I. I. Sandul straipsnį, kuriame mini Pr. Alšėno straipsnius apie ukrainiečius „T2“, „Liet. Dienos“ ir „Draugo“ literatūriniam priede.

J. LINGIS, gyvenęs Švedijoje, be kitų darbų, dėsto lietuvių kalbą Stockholmio ir Upsalos un-tų studentams filologams. Stockholmje jis yra surinkęs labai vertingą lietuviškų leidinių biblioteką, kuria kartais pasinaudoja ir kitų kraštų žmonės.

GUERRILLA WARFARE ON THE AMBER COAST, knyga anglų k. apie Lietuvos partizanų kovas išleidią „Voyages Press“ leidykla. Medžiaga knygai daugiausia paimta iš J. Lukšos-Daumanto 1951 m. atneštų dokumentų ir pasakojimų. Kaina \$3. Užsakyti galima Voyages Press, 35 West 75th Street, New York City 23 N.Y. USA.

„LIETUVIAI ADELAIDEJE“ — tokiu pavadinimu knygą ruošiamasi išleisti Australijoje išsikurimo dešimtmėčiai paminėti. Atskirus knygos skyrius rašo: P. Andriusis, R. Radzevičius, J. Mockūnas, B. Nemeika ir kt.

LANDSBERGIS ESTISKAI. Estų literatūros žurnalas „Mana“ 1961 m. 2-3 nr. išspausdino A. Landsbergio novelę „Graikijos vėjas“ estiską vertimą. Žurnalo „Mana“ redaktorius domisi pabaltiečių kultūrinio bendradarbiavimo ir prieš porą metų buvo pasikėlė Pabaltijo rašytojų anketa tuo klausimu.

ALG. ZEMAITAITIS, jaunas Niujorko aktorius Off-Broadway vaidinime „Didvyrių šešėlis“ kurį laiką turėję vieną trijų svarbiausių Laszlo Rajko vaidmenų.

„LITUANUS“, Liet. Stud. S-gos žurnalas, dabartinė būklė tokia, kad ji nepajėgi be visuomenės pagalbos toliau tęžti žurnalą leisti. „Lituanus“ dabar turi m. lėšų užtektį išleisti atsiliksčius dviem 1961 m. nr. Sie numeriai reikia išleisti, kad išlaikytų pastarą pignęsi persiuntimo leidimą; kitaip kaintuotų dvigubai. 1962 m. 1 nr. išde nebus pignų. „Lituanus“ turės sustoti ejęs. Reikalinga skubi pagalba.

KUN. V. MINCEVICIUS Romoje išvertė italų kalbon arkiv. Jurgio Matulio dieonraščių: dabar verčia jo laiškus. Ši medžiaga arkivyskupo kanonizacijos byla.

DR. J. DEVEIKĖ tarptautinės teisės istorijos kongrese Paduvoje skaitė pranešimą: „Bona Sforza — Lietuvos valdovė 1519-1544“, išskeldama tos nuostabios italės nuopelnus Lietuvai ir jos įtaką Lietuvos Statutui, žemes reformai, pusininkų institucijai, o taip pat ir lietuviškai virtuvei, nes italų motta, tortai, bomboli, ravioli, lazagnė, gnochi — tai mūsų babbos, tortai, pončkos, lazankos, koldunai, tarkuotieji kiekėai. Sekančią dieną jos duoti paaiskinimai žurnalistams tūvo vietos spaudoje. Po ilgų derybų dr. J. Deveikė išgavo sutikimą iš Valstybinės ir Rytų kalbų bibliotekų įsigyti Lietuvių Enciklopediją, Lietuvių Žinyrą ir sudaryti lietuviškų laikraščių skyrių.

PIRMIEJI MECENATAI dail. P. Augiaus monografijai išleisti, nupirkę dabar vykstančioje parodoje jo darbų: P. Augustinavičius, J. Lieponis, dr. Garūnas su žmona, P. Cepulskienė, L. Narbutis, A. Merkėlis, B. Prapuolenis ir V. Urbanienė.

LIET. RASYT. DR-JOS literatūros šventė ir premijų įteikimas įvyks Atvelykyje, balandžio 29 d. Apieškimu par. salėje, Niujorke. Dr. J. Diepini-gaitis Liet. Ras. dr-jos premijų fondui atsiuntė stambiausią auką \$100. Premijų fondui pinigai dar renkami.

DAIL. BR. MURINO individuali tapybos ir akvarelės darbu paroda įvyks kovo 17 d. Čiurlionio galerijoje, Jaunio Centre, Čikagoje. Bus išstatyta per 50 kūrinių ir visi nauji, juo tarpe 25 aliejinės tapybos darbai.

BR. RAILA, žurnalistas ir liter. kritikas, gvy. Los Angeles, šiuo metu tįmptai dirba prie didesnio literatūrinio darbo.

ST. JAKSTAS, gvy. Brooklyne, N. Y., ruošia platesnę studiją apie lietuvių-lenkų kautynes ties Suvalkais 1920 m.

S. NARKELIŪNAITIS išpūdžiai iš jos apsilankymo Lietuvoje, pavadinti „New Yorkas — Vilnius ir atgal“ išleisti „Vienybės“ atskiru priedu ir išsiuntinti to laikraščio skaitytojams.

„TEVISKES AIDAI“, Australijos liet. kat. savaitraštis, leidžiamas Melbourne, sausio 30 d. išleido 300-tąjį nr. Laikraštis eina jau 7-nerius metus.

E. GAPUTYTĖ SU A. TROIN Londono, Anglijos, The Ravinsky Gallery, buvo atidariusi meno darbų parodą. Skulptorė E. Gaputyte gimusi Šiauliuose. Ji gyveno ir studijavo meną nevienam krašte — juo tarpe ir Kanadoje. Nuvykusi Anglijon 1956 m. apsisloto S. Ives miestelyje, Cornwall ir atidare savo meno galeriją — The Sail Loft Gallery. Bradfordo parodų dalyvauja A. ir M. Dičpetriai — tai vyras ir žmona — savamoksliai dailininkai.

BERNAS — Sveicarija išsirikno naują himną, sukurtą 1854 m. mirusio vienuolio cisterco Alberto Zwyssig. Po trijų metų himno likimas buvo galutinai nuspręstas. Himnas dabar vadinamas Sveicarių psalme.

Atsiūsta paminėti

Eglutė, nr. 2, vasaris, 1962 m. Leidžia Lietuvių kultūros institutas. Prenumerata metams \$4.

We accuse! The Soviets and their Satellites of Murder and Kidnapping. Indictment by the Association of the Free Press, Muenchen 23, Postfach 208. Published on December 15th, 1961. Tai pavergtųjų tautų žurnalistas V. Vokietijoje atsiūskamas, pateikias sovietų nusikaltimų faktus. Pasirašo dr. Frank Tiso, pirm. buv. Slovakijos pasiuntinys Maskvoj, ir dr. Zoltan Makra, gen. sekr.

Stasys Yla

Kryžių, statulų, šventovių niekintojai

7.

Ar netikėjimo banga buvo tokia kultūringa? Ar ji ribojosi tik „kova už sąžinės laisvę“ — žodžiu ir įtikinėjimu, kaip tai buvo Vakarų kraštuose? Deja, spaudos puslapiai, kai imi juos plačiau apžvelgti, atskleidžia kitą buvusią tikrovę.

Kieno tai darbas?

Šio šimtmečio pradžioje prasidėjo religinių ženklų niekinimas. Pakelės kryžiai vienu-kituri staiga neteko krucifiksų. Jie buvo nušauti akmenimis arba staciai nuplėsti ir suskaldyti. Kopytelių langai išmūšti, šventųjų statulelės išvartytos, išniekintos. Namuose šventieji paveikslai kair-kur rasti perplėsti arba šventųjų akys išbadytos. Žmonėse kilo susijaudinimas:

— Kieno tai darbas? Argi rusai būtų pasiumtę savo agentus niekinti jų šventenybių? Apie dvidešimt metų žmonės kovojo su caro valdžios pareigūnais. Šie rove kryžius, kopyteles arba kirto, o žmonės naktimis statydino naujas. Rusai buvo priversti sustabdyti savo akciją. Negi jie būtų dabar vėl atnaujinę savo piklą kėsą?

Is tikro, tai buvo rusų kėsas, bet einas įs kitokių šaltinių. Is Rusijos ejo revoliucinė, netgi priešcarinė srovė, kuriai buvo reikalingi beatodairiški žmonės. Revoliucinė srovė siekė vadinamos „pažangos“ ir socialinės gerovės. Ji išėjo su šūkiu: „Salin religija — tamsos ir prietarų šaltinis! Salin buržuazijos ramstis!“

J. Šliūpo įtaka

Šiais šūkais įdrąsintas, į nusikalstamą šventvagišką darbą įveltas žmogus nebeturėjo kito kelio, kaip eiti tolyn, eiti su šia srove ir tarnauti jai. Taip į šią srovę buvo įtraukta visa eile besimokančių jaunų žmonių.

Jonas Šliūpas čia suvaidino savotišką vaidmenį. Jis pats jau nuo šeštos gimnazijos klasės, perskaitęs eilę bedieviškų raštų, apsisprendė kovai prieš religiją. Patekęs Rusijos universitetą, susirijo su socialrevoliucininkais, netgi su anarchistais. Dėl revoliucinio darbo turėjo nutraukti studijas ir bėgti į Prūsias. Čia ir išleido minėtąjį savo „atsiūkiamą į dievočius ir betikius“. „Atsiūkiamas“ iš Prūsų slapta buvo pergabentas į Lietuvą, ejo per rankas, diegė savo sekla ir pamazū brandino vaisius. Kryžių daužymas

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS

GRAMOS PREMIJOS ĮTEIKIMAS IR KONCERTAS

š.m. kovo 11 d., sekmadienį, 5 val. p.p., Torontė, Prisikėlimo par. salėje

Visi į šią
nepaprastą iškilnę!lėjimas: \$2, \$1.50;
jaunimui bei studentams — 50 centų.

TORONTO, Ont.

Sv. Jono Kr. parapijos žinios

— Siuo trečiadienį prasideda gavenios laikotarpis. Šioje bažnyčioje kiekvieno penktadienio vakarą 7.30 val. šv. Mišios, o sekmadieniais — 7 val. vak. — įvyksta Graudūs verksmai, kurių metu išstatomas švenčiausias, sakomas pamokslas ir užbaigiama palaiminimu. Bažnyčia yra supaprastusi privalomą gavenios pasninką, bet ragina tikinčiuosius gavenios laikotarpį sustiprinti savo krikščionišką gyvenimą, malda, atgaila, labuara. Kaip lietuviai, gavenios metu daugiau melskimes už savo tautą ir jos žmones.

— Ši trečiadienį, Pelenų dieną, rytinės pamaldos 7.30 ir 8 val., vakare — 7.30 val. Pamaldų metu šventinami pelenai, kuriais paženklinama tikinčiųjų galvas pradedant atgailos laikotarpį.

— Gavenios rekolekcijos parapijos bažnyčioje — kancios savaitė. Jas ves kun. dr. V. Rimšelis, MIC, iš Čikagos.

— Arkivyskupo raštu kat. kolegijai statybai bei išlaikymui, parapijai uždėta \$3.000 suma, išmokėta 3 metų laikotarpį.

— Praėjusį pirmadienį parapijai oficiali vizitą padarė naujasis Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas su ponia. Parapijos vardu Lietuvos atstovai Kanadoje linkime geriausios sėkmės, sveikatos ir augščiaušiojo palaimos.

— Sekmadienį po pamaldų su dideliu susidomėjimu daug lietuvių aplankė šv. Jono lietuvių kapinių paminklinių vartų projektus. Didelę pagarbą ir padėką visiems dalyvavusiems konkurse. Parapijos vardu sveikiname premijas laimėjusius dailininkus: T. Valių ir N. Kulpavičienę.

— Praėjusią savaitę vitražus bažnyčios languose užsakė: dr. A. D. Barkauskas ir A. Dausis šeimos. Jau užsakyti devyni vitražai.

— Ši sekmadienį, kovo 11 d., 5 val. p.p. parapijos salėje įvyksta jauniesniųjų ateitininkų susirinkimas.

Toronto liet. šv. Jono kapinių paminklinių vartų konkurso rezultatai

Toronto šv. Jono lietuvių kapinių įvaziavimo projektų konkurso vertintojų komisija, susidedanti iš pirm. kun. P. Azubalo ir narių: skulpt. E. Docienės ir archit. V. Kvedaro, savo posėdyje, įvykusiame 1962 m. vasario 28 d., peržiūrėjusi 25 pateiktus projektus, nutarė paskirti pirmąją premiją projektui, pasirašytam slapvaržu „104“ ir antrąją premiją projektui, pasirašytam slapvaržu „Koplytstulpis“. Atidarius laimėjusių vokus paaiškėjo, kad projektas 104 yra dail. Teleforo Valiaus, o projektas Koplytstulpio — dail. Noros Kulpavičienės.

— „Moteris“, moterų žurnalas, red. Iz. Matusevičiūtės, netrukus pasirodys pirmąjį š.m. nr. Dail. N. Kulpavičienė nupiešė naują viršelį ir rūpinasi menišku žurnalo apipavidalinimu. Žurnalą leidžia KLK Moterų dr. Jono centro valdyba, vad. pirm. A. Sungailienės. Nuo šių metų žurnalas bus leidžiamas 5 kartus per mėnesį. Renkamas „Ziburių“ spaustuvė.

Rimas Plukas, atsikėlęs iš Australijos į Torontą ir čia dalyvavęs visuomeninėje veikloje, išsikelia gyventi į Kaliforniją.

Alus naujose bonkose pradėtas pardavinėti nuo kovo pradžios. Naujos bonkos gaminamos iš stiklo ir plastikos. Ju sienos yra trigubai plonesnės už senųjų bonkų ir trigubai stipresnės. Bonkų išvaizda panaši į vaistams naudojamą bonkas. Alaus kiekis liko tas pats.

BRONIUI SAPLIUI su šeima,
netekusiam brangios mamytės Lietuvoje,
nuoširdžiai užuojautą reiškia

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos
Toronto skyrius

A. + A.

KUNIGUNDAI SAPLIENEI mirus Lietuvoje,

jos sūnų Bronių Sapli su šeima
nuoširdžiai užjaučiaI. Krėšauskas
J. Cicėnas

Teatrinėje - koncertinėje programoje:

1. LAUREATE BIRUTĖ PUKELEVIČIŪTĖ skaitys iš premijuoto veikalą „Aukso žąsis“.
2. Dainuos solistė PRUDENCIA BICKIENĖ.
3. Aktoriai — Birutė Pukelevičiūtė, Leonas Barauskas, Jonas Kelečius ir Kazys Veselka — suvaidins: Stebuklų naktis prie „Žaliojo pingvinų“ (iš premijuotos „Aukso žąsis“).

Sv. Jono Kr. pašalpinės dr. Jono susirinkimas — sekmadienį, kovo 11 d., 3 val. p.p., salėje virš „T2“.

Jaunųjų ir jaunesniųjų mergaičių ateitininkų susirinkimas — šį sekmadienį L. Vaikų Namuose, 57 Sylvan Ave., 4 val. p.p. Visos dalyvauja uniformuotos. Kvietiamos visos lietuviškos mergaitės stoti į šią lietuvišką ir katalikišką org-ją. Valdyba

„Verslo“ sąjungos investicijos sekcijoje kovo 9 d., 8 val. vak. Liet. Namuose bus nagrinėjama tema: Pelnčiausias ir visiems prieinamiausias investicijos.

„Verslo“ s-gos tikslas per investicijų sekciją kuo daugiau su pažindinti ir išaiškinti šio krašto verslo galimybes, kad ateityje daugiau lietuvių galėtų jomis pasinaudoti. „Verslo“ sąjunga

SLA 236 kp. susirinkimas — kovo 11 d., sekmadienį, Liet. Namuose. Bus rinkimai į SLA Pild. Tarybą. Susirinkimo pradžia nukeliama į 12.30 val. p.p., kad kaikurie nariai, atvykę pamaldoms į miestą, galėtų atlikti balsavimo pareigą. Kuopos ponios paruos kavutę.

Pavasarnis kuopos pobūvis bus kovo 17 d., šeštadienį, taip pat L. Namuose. Tam tikslui paimtos dvi viršutinės salės.

SLA 236 kuopos dabartinis pirmininkas St. Jokubaitis yra nominuotas kandidatu į SLA pild. tarybos viceprezidentus. Tai pirmas kartas, kada SLA narys, gyv. Kanadoje, gali kandidatuoti į JA V-besės esančios apdraudus centrinės pild. tarybos pareigavietę. Balsavimas atliekamas kiekvienos kuopos mėn. narių susirinkime. Torontė jis įvyks kovo 11 d., sekmadienį, 12.30 val. p.p. Liet. Namuose.

Detroito liet. teatras, vad. režisores Z. Mikšienės, kovo 24 d. Prisiikėlimo salėje suvaidins T. Brandon trijų veiksmų idomią komediją „Karlolo teta“. Teatra kviečia Toronto lietuvių Caritas, organizuojąs priešvėlykinę liet. šalpą.

Seštad. mokyklų koncertas Kovo 25 d., 4 val. p.p. Prisiikėlimo salėje įvyks koncertas, kurį ruošia liet. seštad. mokyklų valdybė. Programa numatyta labai įvairi ir idomi. Į programos dalį įspildys mokiniai: šv. Jono Kr. parap. jaunimo choras, jaunieji pianistai, deklamatoriai. II daly išgirsime sol. V. Verikaitį, Toronto lietuviams pažįstamą smuikininkę virtuozę M. Wrublewską ir daug žadančius pianistus: T. Gurevičių ir R. Karką.

Oldenburgo gimnazijos buvusių mokytojų ir mokinių suvažiavimas rengiamas gegužės 5 d. Torontė. Užsiregistruoti pas E. Valėšką, 227 Indian Rd., Torontė 3, Ont. Tel. RO. 7-5350. Rengėjai

„Paramos“ istaiga nuo kovo 9 d. atidaryta: dienos metu nuo 10 val. iki 1.30 val. p.p. kasdien. Išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, o vakare nuo 4.30 iki 8.30 val. tikiai pirmadieniais ir penktadieniais.

Motinė Augustina, N. Pr. Marijos seserų kongregacijos vadovė iš Putnamo, JAV, lankėsi Torontė, rūpindamasi Liet. Vaikų Namu reikalais. Ta proga aplankė „T2“.

J. Yaremko, Ontario pilietybės min. domisi tautinių grupių spauda. Š.m. užsisakė „T2“ ir paprašė net po ketelę egz. tu nr., kuriuose rašoma apie Ontario premjerą ir jį patį.

A. Thompson, Overcourt apyl. atstovas Ontario prov. parlamentas, liberalas, kalbėdamas parlamente apie min. J. Yaremko vad. pilietybės ministeriją, pareiškė priekaištą, esą ji naudojama konservatorių partijos naudai. Kaip pavyzdį jis nurodė premjero kalbą lietuviams Vasario 16 progą: esą ji galėjo būti paruošta pilietybės ministerijai, nes premjeras norėdęs platų lietuvių reikalų pažinimą. Be to, A. Thompson prikišo, kad taut. grupių spaudoje valdiniai skelbimai pasirodą su min. J. Yaremko atvaizdais. Socialistų NDP vad. D. MacDonald pareiškė: „Juokias puodas, kad katilas juodas“. Min. J. Yaremko pasiteisino nareikšdamas, kad pilietybės ministerija rūpinasi tik naujųjų tautinių integraciją ir atlamai pilietybės reikalais Ontario prov.

Baigiasi terminas kandidatų sąrašams pristatyti

Tenka priminti, kad artinasi terminas kandidatų sąrašams pateikti į Torontė ir Krašto tarybas.

Į Torontė tarybą kandidatų sąrašai turi būti pateikti iki š.m. kovo 10 d. 12 val. nakties. Sąrašus siųsti: H. Stepaits, 43 Hillview Ave., Torontė 9.

Kandidatų sąrašai į Krašto tarybą turi būti pateikti iki š.m. kovo 11 d. 12 val. nakties. Sąrašus siųsti: V. Taseckas, 168 Bartlett Ave., Torontė 4. Apyl. v-ba

Išleistuvės

Kovo 22 d., 8 val. vak. Prisiikėlimo salėje ruošiamos p. Meilams išleistuvės. Ruošia PLB valdyba. „Paramos“ valdyba ir bičiuliai. Komiteta sudaro: J. Strazdas, F. Senkus, inž. E. Čiuplinskas, inž. J. Slizys, T. Valius, J. Grigaliūnas, prof. St. Kairys ir J. Matulionis. Vaisių komiteta sudaro ponios: A. Scepavičienė, V. Slizienė, V. Baisienė. Užrašyti išleistuvėms galima: „Paramos“ raštine — tel. LE. 2-8723, F. Senkaus Real Estate istaigai — RO. 7-8131 ir pas komiteto narius. Užrašyti prašoma ligi kovo 17 d.

Rengėjai

V. Banaitis, gyv. V. Vokietijoje, dirbas „Free Europe“ tarnyboje, KLB Torontė apyl. kviečiamas, kovo 23 d. šv. Jono Kr. par. salėje kalbės Torontė liet. visuomenei.

Pabaltijo moterų taryba Kanadoje yra pakviesta atsiųsti atstovus į Torontė miesto Social Planning Council ruošiamą konferenciją — diskusijas kovo 9-10 d. Tarybai atstovaus S. Butkevičienė ir E. Podnieks.

„The Canadian Register“, Ontario katalikų savaitraštis, kovo 3 d. laidojo platukų straipsnį aprašė Vasario 16 iškilmes Torontė ir išdėjo nuotrauką premjero J. P. Roberts su grupe lietuvių.

Dėl galimo potvynio Ontario vyriausybė ragina miestų burmistrus sudaryti potvynių komitetus, patikrinti ir surašyti turimas priemones — autovežimus, laivelius, irankius, antklodes, smėlį, maistą, maišus ir t.t. Pavojaus atveju Torontė gyventojai gali skambinti EM. 3-1211 local 77-131, o po kovo 18 d. 365-4261 arba 365-4262. Taipgi galima skambinti policijai EM. 2-2881.

Fel. Senkus išrinktas „Paramos“ kredito kooperatyvo kredito komiteto pirmininku.

Padėka Nuoširdžiai dėkojame Torontė liet. bankeliui „Parama“ už auką \$500 Lietuvių Vaikų Namams. Kilnu, kad Jūs rūpinatės lietuviškuoju atžalynu ir remiate jį savo duosnia auka. Tikime, kad mūsų darbai nes šimteriopą vaisių. Jums giliai dėkingos Kristuje, Nek. Pr. Marijos seserys

ATTITAIYMAS. — „Paramos“ valdybą išrinkti ne L. Adomaitis, o Adomaitis ir ne P. Jurksaitis, o J. Preikšaitis.

Įsnuojami du kambariai ir virtuvė antrame aukšte be baldų, prie gero susisiekimo ir rami vieta. Skambinti po 6 v. v. LE. 3-4912.

Pigiaj parduodamas 1959 metų DKW automobilis, mechaniškas stovis, kaip naujo. Tel. RO. 6-0832.

Ivairūs medžio darbai bei remontai namuose: virtuvės įrengimai, grindys, laiptai, langai, kambarių pertvarkymas ir išorės darbai.

J. AUSTINSKAS, tel. LE. 1-1554

BALTIC MOVERS Baldų pervedimas Torontė ir tolimoms distancijoms. Visas vežamas turas apdraustas. Vaziuojam kas savaitę į Montreal, London, Windsor, Hamilton, North Bay, Sudburi ir kitur. 30 DEFWSON ST., TORONTO Telefonas LE. 4-1403

Lenkijdamis Torontę nepamirškite užsukti lietuviškos dovanų, suvenirų ir įvairių reikmenų krautuven „The Times“ 1212 Dundas St. W. Tel. LE. 2-9547 J. BERZINSKAS Užsakymai priimami ir paštu.

Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas su ponia aplankė „T2“ redakciją, administraciją, „Ziburių“ spaustuvę ir visiems palinkėjo sėkmingo darbo.

KLK Kultūros dr. Jono naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. J. Andriulis, vicepirm. kun. P. Azubalis, vicepirm. T. Placidas, OFM, sekt. VI. Sonda, izd. S. Čepas, narys G. Balčiūnas ir parengimų vadovas A. Bumbulis.

Dr. J. ir A. Sungailių šeima pr. šeštad. turėjo jaukią šventę — naujagimio krikštą. Jų džiaugsmo dalyvavo didokas būrys giminių ir seimos bičiulių iš Torontė ir kitur. Svečių tarpe buvo Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas su ponia ir Vyrt. Meilus, kuris su ponia išvyksta į V. Vokietiją.

Krikšto tėvais buvo Ald. Saponaitis ir inž. K. Gaizutis iš JAV.

A. Gavėnaitis su ponia atšventė savo 15 metų vedybinį jubilėjų. Pokylis įvyko šv. Jono Kr. par. salėje. Dalyvavo apie 200 bičiulių.

SV. KAZIMIERO MINEJIMAS

Atidarydamas minėjimą stud. K. Augustinavičius skambiu žodžiu apibūdino minėjimo prasmę, išsklaidamas šv. Kazimierą kaip Lietuvos jaunimo globėją. Po trumpos įžangos pakvietė sukalbėti invokacija kun. B. Pacevičių. Trumpa, bet turininga ir aktualia pakaita skaitė seštad. mlos ved. J. Gustaitis, palikdamas daugiau laiko mieninei daliai.

Atsidarius scenai tvarkingose uniformose pasirodė Prisiikėlimo par. vaikų choras, vad. kun. B. Jurksas. Pradžioje dainiai sugiedo himną į šv. Kazimierą. J. Tumosaitis maloniu lyrinu balsu gražiai padainavo sunkiai išspildoma našlaitės dainą. Sekė vaikų choro „Malda“ iš operetos „Prie koplytėlės“. Publikai prašant, užbaigė vaikai padainavo savo garsų „Jūreivių marsą“.

J. Baturaitis su įsijautimu padainavo eilėraštį apie šv. Kazimierą. Prisiikėlimo par. vyrų choras, vad. irgi kun. B. Jurksas, subtiliai pagiedojo Grudžio „Tėve mūsų“. Prisijungus moterims, choras atliko Anolisei „Barkarole“ ir labai įspūdinga Ch. Gounod „Babilonijos vergija“, kurios įžangą saksofonu atliko A. Ripkevičius. Tai 136 ps. parafrazė, labai artima tremtinių daliai. Joje atspindėjo ir lietuvių tautos likimą. Choras akompanavo D. Rautiškie.

Kanados Liet. Katalikų Federacijos Torontė sk. vardu pirm. T. Placidas, OFM, padėjo visiems programos išpildytojams ir visiems svečiams, kurių buvo prisirinkusi pilna sala.

Minėjimas buvo užbaigtas visiems bendrai sugedojus „Marija, Marija“. Po minėjimo visi programos dalyviai buvo pavaisinti kavute ir skanėstais.

Sio „T2“ 1 psl. nuotraukos iš šv. Kazimiero minėjimo St. Dabkaus.

Lietuvių studentų žinios

Liet. Studentų Rėmėjų būrelis reikalais galima skambinti valdybos sekt. RO. 3-1481 ir pirmininkui RO. 2-9752.

Artinasi egzaminai. — Torontė un-to studentams egzaminai prasidės balandžio pradžioje ir truks apie 4 savaites.

Gimnazistams egzaminai — prieš Vėlykas, XIII skyriaus abiturientams — birželio vidury. Šiemet daug lietuvių abiturientų yra įvairiose Torontė gimnazijose, prekybos ir technikos m-lose. Tėvai turėtų atkreipti dėmesį, kaip jų vaikai ruošiasi.

Šiemet studentai, sekmingai — su honour — perėję į augštesnius kursus bus apdovanoti ir liet. organizacijų. Abiturientai turėtų pasipaušti, nes į daugelį un-tų pakeltas įstojimo vidurkis — 65 ir daugiau taškų.

Torontė liet. studentai turi Studentų s-gą, ateitininkų s-gą ir skautų „Vytis“ korp. Visi nori prisitvirtinti prie liet. veiklos, bet stokoja laiko ir organizacinio patyrimo.

Lietuvių ir Kanadoj baigę mokslo turėtų domėtis studentų problemomis. Nuolatinis kontaktas tarp senų ir jaunų akademikų palaikytų lietuviškumą ir draugiškumą. Krb.

Naujieji kviečia senuosius skaitytojus

„T2“ vėjus metu senieji skaitytojai kvietė naujuosius jungtis didžiojo skaitytojų šeimai. Dabar naujieji „T2“ skaitytojai, paklausę senųjų kvietimo ir užsimokėję prenumeratą, kreiviasi į tuos senuosius skaitytojus, kurie dar nėra atsilygine už 1962 m. prenumeratą. Sakoma — dvigubai duoda, kas greitai duoda. Tad „T2“ laukia Jūs atsiliepiant su šia atkarpa:

Vardas, pavardė

Adresas

Adresas

☐ Siunčiu \$5 už 1962 m. prenumeratą.☐ Siunčiu skolą \$ už metus.☐ Pridedu auką laikraščiui paremti \$

Pašto perlaidas arba čekius siųsti:

Tėviškos Ziburiai, 941 Dundas St. W., Torontė 3, Ont., Canada.

MONTREAL, Que.

Skautų - skautių tūntai pr. sekmadienį paminėjo šv. Kazimierą organizuotai dalyvaudami pamaldose šv. Kazimiero bažnyčioje. Parapijos sevtainėje įvyko bendra tūntų sueiga, kurios metu daugeliui išteikti specialybių ženklai. Sueigoje dalyvavo virš 100 skautų, ypač gražūs būrys vilkiukų ir paukštyčių. Tai rodo, kad skautiškosios eilės nemažėja. Stebėtojai buvo gražūs būrys tėvų ir vyr. skautų bičiulių. Sueiga užtruko truputį daugiau kaip pusvalandį, tad ar nevertėjo vadovybei truputį ilgiau leisti pabendrauti jaunimui pravedant skautiškus žaidimus ar pan.? Atrodo, kad mes jau per daug visur skubame. Skautams Mišias laikė, pamokslą

pasakė ir sueigoje dalyvavo skautų kapelionas Tėv. St. Kulbys, SJ. Skautių „Neringos“ tūnto vadovybė įvyko pasikeitimui: iš pareigų pasitraukė I. Klčienė ir adjutantai S. Pakulytė. Nauja tūntininkė paskirta dr. I. Gražytė ir adjutante R. Semogaite. Linkime naujai vadovybei našaus darbo.

Sv. Kazimiero parapijos jaunimas šį sekmadienį rengia slidžių iškylą į kalnus. Kviečiamas visas parapijos jaunimas dalyvauti. Registruoti pas E. Kalakauską LA. 1-6101, R. Baršauskaitę RA. 2-5824 ir Laurinaitį 321-7463. Išvykstama po specialų 8 val. Mišią iš šv. Kazimiero bažnyčios.

Spaudos balius, kiekvienais metais rengiamas „Neprikli. Lietuvos“ leidėjų, įvyko pr. seštadienį slovakių salėje. Jis jau yra tapęs tradiciniu montrealiečių gausiausiai lankomu renginiu, tad ir šiemet susilaukė visokeriopo pasidžiū.

Rengio „Litas“ naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: J. Bernotas — pirm., D. Jurkus — I vicepirm., ir banko vedėjas. A. Vazalinskas — II vicepirm., P. Rudinskas — sekt. ir ved. padėjėjas ir J. Kardelis — narys ved. padėjėjas. Kredito komisijos pirm. išrinktas J. Juskevičius ir revizijos komisijos pirm. — J. Butota.

Valdyba nutarė samdyti ved. padėjėją nuolatinio banko tarnautoju. Be sekretoriaus ir ved. padėjėjo pareigų, nutarė jam pavestį vykdyti pilnas banko operacijas šv. Kazimiero par. skyriuje — išmokėti indėlius, išrašinėti čekius, priimti pareiškimus paskoloms ir t.t.

Operacijos bus pradėtos, kai tik bus susitarta su parapijos atstovais. Kun. dr. F. Jucevičius dėl patalpų.

Stp. Kėsgaila, KLB Kr. V-bos pirm., Vasario 16 progą lankėsi Londone ir ten skaitė paskaitą.

Montrealio šauliai, pagerbdami Lietuvos globėją šv. Kazimierą ir prisimindami savo kūrėją Vl. Putvį, sekmad. dalyvavo pamaldose su vėliava. Po pamaldų turėjo pasitarimą AV pos. kambaryje. Susituko AV bažnyčioje: Ant. Račinskas su C. Poirier ir Br. Jaučelis su D. Stankute.

Pakrikštų AV bažnyčioje: H. ir G. Valiulių dukrėlė Rimos ir Marijos vardais. Krikšto tėvais buvo atvykę iš Hamiltono Alf. ir J. Juozapavičiai.

Naujo AV parapijos komiteto pirm. yra Br. Staškevičius, choro seniūnas Alf. Gudas; nauju nariu iėjo J. Klisevičius. Par. vadovybė dėkinga buv. k-to pirm. P. Vaupšui ir choro seniūnui A. Urbonui už pagalbą parapijai.

Pirmą kartą
Torontė
KRZYŻACY

Solavtas — kinamaskotinis. Pasaulyje garsio rašytojo HENRYK SIENKIEWICZ autorius knygos „Quo Vadis“. Angliškais antraštelėmis.

Tiktai 2 savaites
nuo kovo 8 iki 22 d.CIVIC SQUARE
kino salėje.

87 QUEEN ST. W. (prie Bay)

Bilietus galima užsakyti kasoje nuo 2 val. iki 8 val. vak. Telefonas 369-5380. Pradžią 8 val. vak. punktualiai. Seštadieniais ir sekmadieniais 2—5—8 val. vak.

LEO GOODMAN

CHARTERED ACCOUNTANT

HU. 1-4377 HU. 9-2454

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

- Ivaizūs dažymai
- Natūralaus medžio išsaugojimas
- Popieravimas ir t.t.
- Žiemės sezono kainos žemos.

Skambinti: KAROLIS ABROMAITIS RO. 9-7041

Lietuviška baldų dirbtuvė

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni pigia kaina. P. Lubys. Tel. WA. 2-7981. Namų AM. 1-0537.

TAUPLYK IR SKOLINKIS
savo Kredito Kooperatyve „LITAS“

SANTAUPŲ PILNAI APDRAUSTOS, PASKOLŲ LENGVAI IR GREITAI DUODAMOS BETKOKIAM GERAM TIKSLUI.

BANKAS VEIKIA: šokiadieniais 1451 Crawford Bridge Ave., Verdun — pirmadieniais nuo 10 iki 1 val. ir nuo 7 iki 8 val., trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 8 val. Sekmadieniais Aušros Vartų parapijos salėje nuo 10 val. 30 min. iki 1 val.

Visais paskolų reikalais kreiptis pas ved. padėjėją PR. RUDINSKĄ tel. HU. 1-2957.

Pirm. J. Bernotas, AV. 8-3111 • Vedėjas D. Jurkus, PO. 7-4280

AL GARBENS
REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738. LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1343.

SWANSEA, \$3.000 imokėti, atskiras namas, vandens apšildymas, 2 garažai, galima siūlyti \$14.900.

WINDERMERE AVE., \$5.000 imokėti, atskiras, naujas apšildymas, 2 mod. virtuvės, 2 vonios, naujas garažas. Galima siūlyti \$19.500.

ARMADALE — BLOOR, \$8.000 imokėti, atskiras, 8 kambariai, 2 virtuvės, 2 vonios, garažas, nakoistas ir duplexas. Viso \$24.900.

INDIAN RD. — DUPLEKSAS, \$5.000 imokėti, 10 kambarių, originalus, 2 apšildymo sistemos. Galima siūlyti \$21.900.

KRAUTUVE — DUNDAS — RONCEVALLES, \$3.